1973 DEC 10

E számunkban búcsúzunk az óévtől. Legközelebb, 1974. január 31-én jelentkezünk nyolc oldalon az új év első számával.

Addig is mindenkinek kellemes ünnepeket, boldog új évet kívánunk!

a SZERKESZTŐ BIZOTTSÁG

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

KÖZGAZDÁSZ

a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja

XV. ÉVFOLYAM, 19. SZÁM — ÁRA: 1,20 FORINT — 1973. DECEMBER 6.

Az első hó (Fotó: Eszes István)

Kétnapos diákszeminárium egyetemünkön

A kommunista jelleg erősítéséért!

A KOMMUNISTA JELLEG erősítésének tapasztalatai és további feladataink témakörben november közepén *kétnapos diákszeminárium keretében tanácskoztak egyetemünkön a felsőfokú oktatási intézmények küldöttei.*

A KISZ KB Egyetemi és Főiskolai Tanácsa előzetesen minden résztvevőhöz eljuttatta referátumát, melyben a politikai ideológiai munka eredményeivel és gyengeségeivel foglalkozik, elemzi ennek okait és felvázolja az egyetemi és főiskolai KISZ-szervezetek előtt álló további célokat és feladatokat. *Az anyag hangsúlyozza az eszmei politikai nevelőmunka folyamat jellegét* és e folyamat tervezhetőségének és *tervezésének fontosságát.* „A nevelési cél megvalósítása érdekében feltétlenül szükséges, hogy a képzési időszakra, az előző évek tapasztalataira épülő egyre magasabb konkrét célokat tűzzünk a KISZ-alapszervezetek elé." A feladatok kitűzésében és azok megvalósításában *támaszkodni kell a hallgatók tanulmányaira, különösen az ideológiai tantárgyakra.* Mindezeket figyelembe véve *a politikai ideológiai nevelőmunka szempontjából három szakaszra bontható a közösség fejlődése. Az első,* a beilleszkedés vagy másként *a vezetői követelés időszaka.* Ebben a szakaszban a mozgalmi élet új formáival követelményeivel ismerkednek a hallgatók, *a közösség feladatait, céljait a vezető egyéniségek fogalmazzák* meg, ezért a vezetők kiválasztása és felkészítése különösen fontos. Az aktíva kör kialakítása érdekében minél több hallgatót kell érdekeltté tenni a feladatok megoldásában. *A második szakaszban az aktívakövetelés időszakában a tudatos munkavégzők köre kibővül,* a közösen kitűzött feladatok megoldásában *a kollektív munkavégzés személyes felelősség vállalásával párosul.* Az alapszervezet legjobb tagjainál ez *a párttaggá érés* és a pártalapszervezet munkájába való bekapcsolódás *időszaka.* Az intézményi és mozgalmi demokratizmus alapvető láncszemévé kell, hogy váljon az alapszervezet. *A harmadik, a közösségi követelés szakaszában a szakmai, valamint társadalmi, közéleti, politikai ismeretek szintetizálódnak.* A KISZ-szervezeteken belüli közösségfejlődésre jelenleg országos szinten az első két szakasz jellemző, a közösségi követelés szakasza még nem került napirendre — állapítja meg a beszámoló. *Az EFT Nevelési Munkabizottsága által a referátumhoz készített kiegészítés* a KISZ-alapszervezetek politikai aktivitásának néhány konkrét területét tárgyalja. A fentiekben már említett munkaterületek mellett *hangsúlyozza, hogy az átfogó nevelési koncepció szerves részévé kell válni a klubok és öntevékeny művészeti körök munkájának.* „Alapvető politikai kérdés — mind tartalmi, mind formai vonatkozásban —, hogy a klubok elvi irányítása a KISZ-szervezet feladata legyen. Ehhez az állami szervek anyagi és erkölcsi segítsége is feltétlenül szükséges." *Kiemeli továbbá az anyag a kollégiumok szerepének fontossá-*

(Folytatás a 2. oldalon)

Ballagás

„Számolni és politizálni is kell egyidőben"

Vajon hányszor ballagunk életünkben? Az óvodától kezdve egészen az egyetemig elkísér bennünket ez a felemelő esemény: búcsúzás, valaminek a lezárása, valami újnak a kezdete. S talán az egyetemmel sem ér véget a ballagások sorozata. Az élet során számtalanszor kell még visszatekintenünk, emlékeznünk.

Volt egyetemi hallgatóink gyűltek össze december 1-én az aulában, hogy utoljára még egyszer mint diákok lépjék át az *alma mater* kapuját, s átvegyék azt a diplomát, amely pontot tesz másfél évtized munkájára.

Az egyetem oktatóinak nevében *dr. Stark Antal, az iparkar dékánja* búcsúztatta végzőseinket. Beszédében elmondotta, hogy a fiatalság legszebb évei értek véget a diplomaosztás aktusával. Szép és kellemetlen emlékek is fűződnek a négy vagy öt esztendőhöz. S mindenki szeretettel gondol az egyetemi évekre vissza. De a tanulás sohasem fejeződhet be. *A közgazdász név mindenkit kötelez a szakmájával való azonosulásra, az odaadó munkára.* Egyetemünk oktatói igyekeztek tudásuk legjavát átadni hallgatóinknak, s most valami hasonlót várnak tőlük. De a korábbi kapcsolatoknak nem kell megszűnniük, valamennyi volt hallgatónkat szívesen látjuk újra egyetemünkön.

Dr. Hetényi István, az OT első elnökhelyettese a gyakorló közgazdászok képviseletében üdvözölte a fiatal szakembereket. Néhány gyakorlati tanácsot adott ifjú kollégáinak. Beszélt a jelen és a távoli jövő követelményeinek egyidejű figyelembevételéről, a rész- és általános feladatok összehangolásának szükségességéről. *Hangsúlyozta, hogy a szakemberek tudománnyal való kapcsolata milyen fontos.* S azt sem szabad elfelejteniük közgazdászainknak, hogy Marx Károly nevét viselő egyetemen végeztek, tehát *„számolni és politizálni is kell egyidőben"* — ez a helyes magatartás.

Dr. Hetényi István szavai után a *Gaudeamus igitur* örökszép dallama csendült fel, majd *Németh György a KISZ nevében búcsúzott* a végzett hallgatóktól. A diplomaosztás alkalmából az egyetemi KISZ-bizottság emlékplakettet adományozott *Kollarik Amália, Mészáros Tamás és Forgács Csaba* oktatóknak, illetve *Farkas István, Kovács Péter és Regőczi István* hallgatóknak. A KISZ-bizottság kitüntető oklevelét nyolc hallgató kapta meg.

A hallgatók köszönetét az oktatók munkájáért *Fekete Zsuzsa* tolmácsolta, majd az ifjú közgazdászok fogadalomtétele következett. Végül sor került a diplomák, köztük néhány vörösdiploma kiosztására. Három hallgatónk érdemelte ki ezt a magas elismerést, ez is bizonyítja annak értékét.

A diplomaosztó ünnepség az Internacionálé hangjaival ért véget, e cikk végén pedig hadd álljanak a közgazdászfogadalom utolsó mondatai, amelyeket — úgy hisszük — valamennyi végzős hallgatónk magáévá tett: „... Fogadom, hogy tudásomat a marxista közgazdaságtudományok alkotó művelésére, a népgazdaság fejlődésének elősegítésére fordítom. Arra törekszem, hogy hazám, embertársaim javára minden igyekezetemmel segítsem előrevinni a szocializmus építésének és a haladó eszmék győzelmének ügyét!"

(k)

Ipari kari párt- és KISZ-vezetőség együttes ülése

A KÖVETKEZŐ FÉLÉV egyetemi szintű mozgalmi programjában szerepel egy közös párt- és KISZ-vb-ülés terve. Ennek mintegy nyitó lépésének tekinthetjük a nemrég lezajlott ipari kari párt- és KISZ-vezetőség együttes ülését, ahol a fő téma — stílszerűen — az ifjúsági mozgalom pártirányítása volt.

Hogyan érvényesül ez kari szinten — különös tekintettel a politikai nevelőmunkára? Ad-e a kari pártvezetés olyan koncepciókat, impulzusokat, módszereket a kari KISZ-vezetőségnek, amelyek munkájukat a fenti területen megkönnyítik, előrelendítik? Megfelelő mértékben segít-e a kari pártvezetőség?

— Ezeket a problémákat gondolták végig a két kari vezetőség tagjai a kari HPCS közreműködésével első közös ülésükön.

Az ipari kari KISZ-vezetés munkájában elsősorban közvetett módon érvényesül a pártirányítás. Részben a KISZ-vb közvetítésével „fentről", másrészt a hallgatói pártcsoporton és a kari KISZ-vezetőségen keresztül kari szinten.

Ez a közvetett, indirekt irányítás viszont jól érvényesül a kari KISZ-vezetőség álláspontjaiban, eredményeiben. Hogy példát is említsünk; a hallgatói kezdeményezésre létrejött, hallgatók által kidolgozott tanszéki képviseleti rendszer, a TKR, a pártvezetés elgondolásait is kifejezi, mint sok más jól sikerült ipari kari KISZ-kezdeményezés, rendezvény.

Az előzetes konzultációk a kar párttitkárával vagy a kari pártvezetőség valamelyik tagjával természetesen nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy a kari KISZ-munka politikusan, jó irányba halad, és tulajdonképpen akkor lennének problémák, ha a pártirányításnak direkt módon is fel kellene lépnie időnként.

Mindez nem mond ellent annak, hogy a kapcsolatok elmélyítésének és főként intézményesebbé tételének igénye fennáll. A KISZ-vezetőség részéről vetődött fel például az az igény, hogy a tanév elején is hasznos lenne közös párt- és KISZ-vezetőségi ülést tartani. Így a kari pártvezetés már év elején egészében látná a kari KISZ-vezetőség éves munkájának koncepcióját, s nemcsak az egyes kiemelkedően fontos tervek előkészítésében és megvalósításában tudna koordinálni, hanem a KISZ-munka egészében.

Alkalom nyílna olyan nem konkrétan a munkatervhez kapcsolódó problémák megbeszélésére is, amelyekre ezen az ülésen is sor került, amelyek foglalkoztatják a KISZ-vezetőket.

Tanulmányi és mozgalmi munka kapcsolata, a közösségformálás módjai — ezek a kérdések is alapos megbeszélés és vita tárgyát képezték ezen a gyűlésen. Mindezek továbbgondolása hasznos ötleteket ad a kari KISZ-vezetőség munkájához.

Fentiek tapasztalatai alapján a kari pártvezetőség is jobban fel tudja hívni az oktatók, szemináriumvezetők figyelmét arra, hogy milyen témákban, kérdésekben igénylik a hallgatók — tananyagon túl — kommunista emberi megnyilvánulásaikban is a segítséget, állásfoglalásukat, irányításukat.

Az tehát, ha a kari párt- és KISZ-vezetőség, a két testület munkaértekezleten találkozik, konstruktívabb, mint ha csak személyeken keresztül érintkezik. Teljesebb, átfogóbb kép és közös vélemény alakul ki. S ha ezt sikerül két irányban továbbgyűrűztetni, az feltétlenül pozitív hatással lesz a kari KISZ-munkára.

-nak

Fotó-pályázat

Az MKKE KISZ-VB FOTO-PÁLYÁZAT-ot hirdet a közgazdasági egyetemi napok (KEN) alkalmából.

Téma: egyetemi ifjúságunk élete (tanulás, szórakozás, sportolás stb.)

Méret: a hosszabik oldal legalább 24 cm legyen.

Határidő: 1974. március 1-ig a KISZ-bizottságon, vagy a kultúrosztályon lehet leadni.

Díjazás: I. díj 300 forintos, II. díj 200 forintos, III. díj 100 forintos OFOTÉRT vásárlási utalvány.

A legjobb képeket a KEN ideje alatt kiállítjuk az egyetemi klubban.

A Helsinki Közgazdasági Főiskola és a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem között létrejött kétoldalú szerződés alapján 1974-ben fotokiállítás-cserét bonyolítunk le. A KEN alkalmából rendezett pályázat legjobb képeit fogjuk a társintézménynek elküldeni.

KISZ-vb

INSTALLÁLÁS

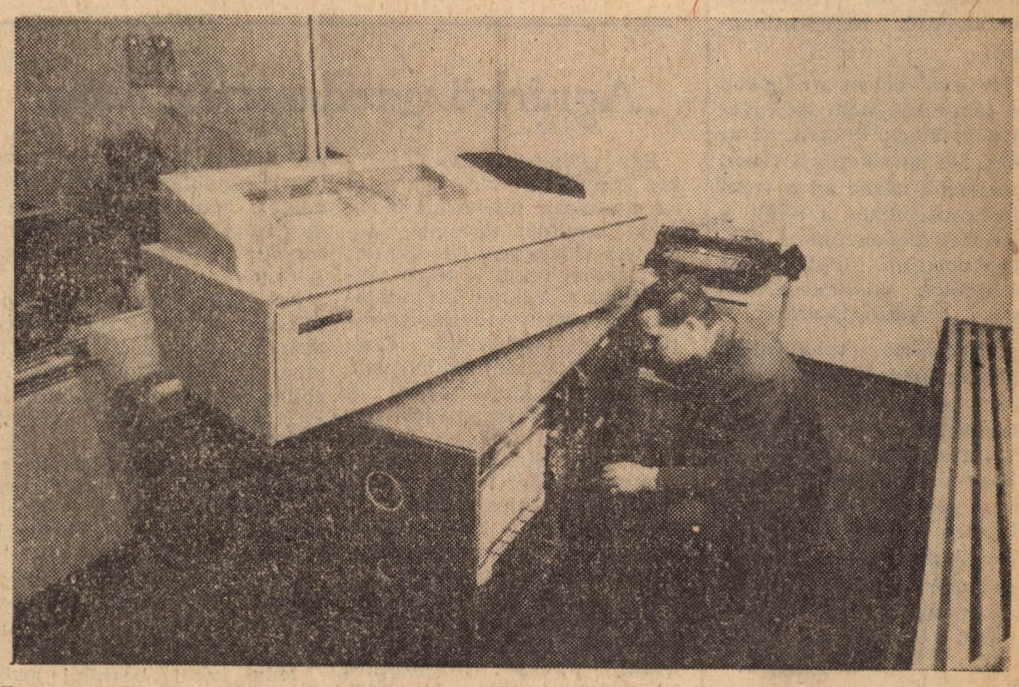

Üzembe helyezés alatt van egyetemünk két új számítástechnikai berendezése. A két terminál nagy segítséget fog nyújtani a hallgatóknak a programozási nyelvek hatékonyabb elsajátításához (Fotó: Eszes)

Jó nyomon járunk?

Az oknyomozás értelmiségi betegség. Nyomósabbnak tűnik valami „e mögött az áll", „ennek oka az" bevezetőre, s ha utána fejtegetésbe is kezdünk. Amíg ezt szolidan csinálják, addig nem is feltűnő. De a múltkor egy sráccal beszélegettem, aki ebédelni készült, s ezt a szándékát érvekkel támasztotta alá. Sajnos a goromba beszéde közben — nem az éhség miatt — olyan nyomás keletkezett, hogy képtelen voltam egyes szavaknál többet felfogni: a filozófia köt. irodalom szépsége és mélysége, a betűk nagysága, mértékegységek: kg. oldalszám, kalória, lux, a szemináriumvezetők magatartása. Amikor néha-néha tudatomig ért okfejtésének nagyszerűsége, szerettem volna ilyen kérdéseket feltenni: például hogyan is következik a tanárok oktatómunkájából az, hogy ő most enni indult, de nem jutottam szóhoz. Ugyanis végig volt egy gyanúm, hogy azért megy a menzára, mert éhes.

Itt kezd veszélyes lenni a nyomozás. Téves okokra, téves következtetésekre juthat az ember, tényeket ítél meg, amiben — ha jól belegondol — egészen más valamit kellene látnia. Ne menjünk messzire ezzel is találkozunk egyetemünkön. A politikai táborok előkészítése már most megkezdődött. És a tervezgetések során néhol vonakodást, pontosabban latolgatást találnak a KISZ-esek. Hogy a diákok munkafegyelme úgyis rossz, s csak méginkább gyengítenénk, nem tesz jót a félév indításánál a néhány napos hiányzás sem a tanárok, sem a hallgatók fegyelmének, nem jó különben sem tanítási időben igazolt lazsálás. S ez már majdnem az, hogy KISZ-szervezetünk azért szervezi a tábort, hogy lógjunk. Rosszak, rossz következtetések. Én egyszerűbben gondolom. Ebédelni az éhség miatt megyünk, a táborba (kicsit vulgárisan fogalmazva) politizálva nevelni. A pol-tábor a diákok — nem megkapott — élő hagyománya. Kevés számú hagyományaink egyike. Politikai nevelőmunkánk egyetlen, rendszeres és — közkedvelt hatékony eszköze. A táborba jelentkezni kell: a válogatás során pedig éppen az amúgy lógósok esnek ki. A táborban nemcsak szórakozunk, délelőtt-délután szemináriumokat, előadásokat tartunk, félévi mozgalmi munkánkat alapozzuk meg. Egyetlen hely, ahol széles tömegben hosszan folyik a beszélgetés, vita, tanulmányi-, KISZ-munkánkról. Nagyszámú résztvevő tanárunk számolhat be ezekről a komoly és tartalmas munkákról, beszélgetésekről.

S igaz, ezeken a napokon a táborozók nem az egyetemen ülnek, órákon. Ez az ára. De ha sikeres a tábor, szélesebb bázist ad a vezetőségnek, akkor a KISZ is hatékonyabban tud év közben dolgozni. Például a hallgatók munkafegyelmének megszilárdításáért.

Egyébként a vélemények, az oknyomozás, mint ebben az esetben is, csakugyan kapcsolatos a fegyelemmel. Saját magunk fegyelmével, hogy érveinkben a tényleges okot nevezzük meg, kellően súlyozzuk a ráfordításokat és az eredményeket, mert döntéseinket kellő alapossággal kell meghoznunk.

— szabó —

A kommunista jelleg erősítéséért!

(Folytatás az 1. oldalról)

gát a közösségi nevelés folyamatában. A kollégiumok az egyetemi politikai élet, politikai aktivitás fő bázisai. A kollégiumi demokratizmus fejlesztését a KISZ-szervezetek nem erősítik megfelelően.

A kétnapos szeminárium első délelőttjén *Szűcs Istvánné a KISZ KB-titkára tartott szóbeli kiegészítést az írásos anyaghoz.* Kiemelte az értelmiség és leendő értelmiség társadalmi felelősségét, politikai aktivitásának fontosságát a szakmai munkán túl. A délelőtt folyamán még korreferátumok hangzottak el, majd két félnapon keresztül a szekcióülésekre került sor.

Az első és második szekció résztvevői a politikai neveléssel foglalkoztak a képzési idő első, illetve második felében. Mindkét szekcióban a nevelési koncepcióról, a közösségek fejlődési szakaszairól hangzott el vitaindító bevezető. A szekcióülések feladata ennek a nevelési koncepciónak átültetése a gyakorlatba. A felszólalók többsége hangosan gondolkodva igyekezte a saját főiskolájára, egyetemére alkalmazni az elméleti segédanyagot. Ez részben csökkentette az ülés hatékonyságát, másrészt elősegítette a gyakorlati megvalósítás jobb megértését és egyben az elmélet néhány hiányosságára is felhívta a figyelmet.

Egyik *fő téma a hallgatói demokratizmus kérdése volt.* Az ország felsőfokú oktatási intézményeiben *igen elterjedt a tanszéki képviseleti forma. Ezen túl az egyetemek és főiskolák állami vezetésében is* kivétel nélkül *mindenhol aktívan részt vesznek a hallgatók.* Sokan az információáramlás hiányosságaira hivatkoztak amikor az egyetemi szintű döntések előkészítését, majd pedig azok visszacsatolását a hallgatókhoz, nem tartották megfelelőnek.

A diákszeminárium 3. szekciójában részt vevő KISZ-vezetők *a demokratikus centralizmusról, munkatervkészítésről, szervezetünk jellegéről, fegyelméről, az alapszervezetek szervezési módjáról vitatkoztak és gondolkodtak.* Bebizonyosodott ismét, hogy a szervezeti kérdések „gumi-csontján" a végtelenségig lehet rágódni, ha nem a tartalmi oldaláról közelítünk szervezetünk munkájának elemzéséhez.

Nincs értelme felsorolni a felszólalásokat, mert mindenki a saját, helyi és specifikus helyzetét, és az abból adódó nehézségeit mondta el. A felszólalások általában koncepciótlanok voltak. Tanulságos kiragadni a szekcióban elhangzott legfontosabb felvetéseket.

A FELSŐFOKÚ TANINTÉZETEK KISZ-szervezeteiben egyáltalán nem bevett gyakorlat, hogy a legkisebb oktatási egység — a tanulócsoport — lenne a KISZ-alapszervezet. A KISZ-vezetők 60-tól 180 fős alapszervezetekről beszéltek, ahol még KISZ-csoportok sem voltak; esetenként bizonygatva, hogy ez a jó, mert itt nincs klikkekedés. Pécsett, a jogi karon, szociometriai vizsgálattal válogatják össze az alapszervezetek tagjait, függetlenül a szociometriával kimutatott kapcsolatok igazi tartalmától. *A KISZ-szervezetek érdekképviseleti rendszereiben mindenütt probléma az információáramlás hiánya, vagy az információk torzulása. Ez szoros kapcsolatban van a szervezeti fegyelemmel is.* Sokan a fegyelmező eszközök és a fegyelmi eljárások hiányára vezették vissza a gyakorlati nehézségeket.

A szervezeti kérdések megítélésében úgy indultak el a résztvevők, hogy a KISZ-szervezetnek a tagság „foglalkoztatása, mozgatása és nevelése a feladata, és arról gondolkodtak, hogy a szervezetünkben hogyan lehet biztosítani ezt. A szervezeti kérdések ilyen „laza", és nem is politikus kezelésével elveszett a lényeg: politikai hatékonyságunk növelése szervezeti feltételeinek vizsgálata. Fontos volt viszont, hogy *különös hangsúlyt kapott a személyekre orientált követelés, a kádermunka fontossága.*

A negyedik szekció részvevői az egyetem és a társadalom kapcsolatára a közéleti tevékenység különböző lehetőségeivel foglalkoztak. A részvevők *egyértelműen jónak ítélték az egyetemi és főiskolai KISZ-szervezetek kapcsolatát a középiskolákkal.* A Studium Generále a patronálási rendszer a legtöbb felsőfokú oktatási intézményben jól működik. *Kevésbé kialakult és általános a hallgatók részvétele a különböző társadalmi szervekben,* Hazafias Népfrontban, tanácsokban stb. Felmerült az a probléma is, hogy *jó lenne minél több hallgatónak szakmai jellegű közéleti tevékenységet társadalmi munkát biztosítani.* E téren már vannak pozitív kezdeményezések, például orvostanhallgatóknál (tüdőszűrés) a probléma azonban még további vizsgálódást igényel.

A POLITIKAI DEMONSTRÁCIÓK *tapasztalatai a felsőfokú oktatási intézményekben, az ötödik szekció témája volt.* Különösen sok szó esett itt az ünnepségekről. Ezek fő célja, hogy élményeket adjanak a fiataloknak, érzelmileg motiválják politikai magatartásukat, elősegítsék szocialista értékrendjük kialakulását. *Az ünnepségek fontos részei nevelőtevékenységünknek,* másrészt *ifjúsági szervezetünk aktív politizáló eszközei.*

Ahhoz, hogy ünnepségeink betöltsék politikai nevelő hivatásukat a KISZ-szervezetnek nagyon gondos tervező — előkészítő, szervező tevékenységet kell kifejteni. Foglaljuk egységes egészbe ünnepségeinket, s már a tanév elején készítsünk programot lebonyolításukra. A szekcióülésen kis és nagy intézmények KISZ-vezetői cserélték ki tapasztalataikat, adtak egymásnak követésre méltó, az intézményi sajátosságokra alkalmazható ötleteket. Az utóbbi időben például nem élünk eléggé a munkásmozgalom nagy hagyományokra visszatekintő harci eszközeivel, nem ismerjük és nem énekeljük mozgalmi dalainkat. Jó lenne egy központi stúdiót létrehozni, ahol megtanulhatók, sokszorosíthatók mozgalmi dalaink.

És még valami: *teremtsünk lehetőséget a folyamatos véleménycserére, népszerűsítsük és terjesszük a jó módszereket.*

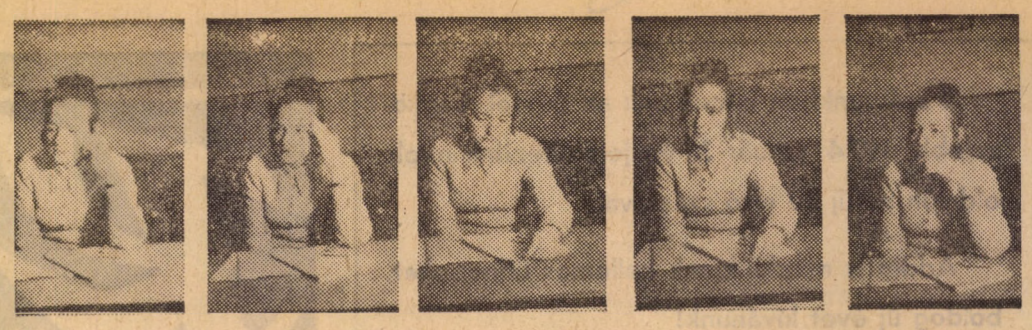

Ha eldöntöttük...

Ki lehet párttag? — gyakran vetődik fel ez a kérdés egyetemünk hallgatói körében. Egyáltalán: mit kell ahhoz magunkénak tudnunk, hogy párttagok lehessünk? A helyes irányvonalon gyökeret vert meggyőződés mellett milyen szintű politikai-ideológiai felkészültség szükséges? Vajon mennyi mindent kell tisztáznunk önmagunkkal ahhoz, hogy alkalmasságunkban egy pillanatra sem kételkedjünk? Ezek a kérdőjelek nyílt vagy titokban tartott kételyek, a bizonytalanság — mind-mind arra utalnak, hogy a hallgatók csak megközelítőleg sejtik, látják világosan: Hogyan lesz valakiből párttag?

Cigarettafüst. Gondolkodó arcok. Képzeletbeli „kerekasztalunknál" azok ülnek, akik talán — az adott esetben — az előbb feltett kérdésekre a legreálisabb választ adhatják: Major Ágnes, párttagjelölt; dr. Mészáros Tamás, ajánló; a IV. évf. nemzetközi KISZ-alapszervezet tagjai, mint a jelölt másik ajánlója; Várkonyi László, a ker. kari HPCS tagja, s egyben a jelölt patronálója; valamint a ker. kari HPCS tagjai.

Major:

Kezdjem az elejéről? Már a középiskolában foglalkoztatott a gondolat, hogy párttag szeretnék lenni. Legkedvesebb tanárom, az iskola párttitkára volt. Erős hatást gyakorolt rám — mint párttag — odaadó, példamutatóan lelkiismeretes munkájával. Olyan tanár volt, aki nemcsak tanított, de nevelt is. Elhatároztam, ha egyszer majd eldöntöm a kérdést, akkor őt kérem meg, legyen az ajánlóm... De meghalt... Tulajdonképpen harmadév elejére érlelődött meg bennem a gondolat, s az elhatározás: jelentkezem. De akkor még úgy éreztem, hogy nem vagyok kellőképpen — elsősorban politikai téren — felkészült, ezért kértem a HPCS-t, segítsenek. Legyen valaki, aki ösztönöz arra, hogy pótoljam hiányosságaimat.

Várkonyi:

Hivatalosan, a ker. kari HPCS megbízásából harmadév elejétől foglalkozom Ágival. Ez a kapcsolat tulajdonképpen két alapvető részből tevődik össze: egyrészt jelenti a jelölt felkészítését — mindenekelőtt politikai-ideiológiai téren; másrészt pedig azt, hogy segítsük a jelöltet — konkrétan Ágit — a jelentkezés utáni és a felvétel előtti problémák, bizonytalanságok megoldásában. Tavaly tisztában voltam azzal, hogy Ági politikai-ideológiai felkészültsége még nem megfelelő színvonalú. Ezért — mint barát — ösztönöztem-lelkesítettem, hogy hiányosságait pótolja. De azt, hogy azóta észrevehetően fejlődött, elsősorban önmagának köszönheti. Annak az igényének, s egyben önmagával szemben támasztott követelményének, hogy tanulnia, olvasnia — egyszóval fejlődnie kell.

Mészáros:

Én is láttam, s tudom, hogy tudatosan próbál változtatni, javítani fogyatékosságain. Lehet, hogy még egy bizonyos ideig észrevehető lesz rajta ez a szándék, — az, hogy önmagáért, saját fejlődéséért küszködik...

I. sz. alapszervezeti tag:

Határozottan állíthatom, érdekli a politika, s ez az érdeklődés egyre erőteljesebb. Ebben nagy szerepe van Áginál az önképzésnek... Komoly lelkiismereti kérdést jelentett számára az, hogy külpolitikában még nem elég jártas, ezért tudatosan törekedett arra, hogy pótolja hiányosságait. Személyes ügyének fogja érezni, hogy mint párttag, annak megfelelően éljen, dolgozzon.

I. sz. HPCS-tag:

Mint ismeretes, alapszervezeted KISZ-titkára és a kar kultúrfelelőse vagy. Hogyan tudod összeegyeztetni, ill. minél teljesebben ellátni ezt a két feladatot?

Major:

Szeretem a közösséget és szívesen dolgozom a közösségért... Alapszervezetem élén egy öttagú vezetőség áll. A kollektív vezetés elvét követve, s a vezetőség kedvező összetétele eredményeképpen lehetőségünk van arra, hogy az alapszervezet tagjait minél átfogóbban megmozgassuk. Úgy érzem, az elmúlt év óta — mint közösség — továbbfejlődtünk. Hangsúlyozom, ez nem elsősorban az én, hanem az egész vezetőség és a csoport aktívabb részvételének az érdeme. Mint kari kultúrfelelőst, két szempont határolt be: egyrészt a kari vezetőség meghívott tagjaként a kar érdekében dolgozom, annak célkitűzéseit igyekszem realizálni, vagy legalább is segíteni elérésükben; másrészt mint kultúrfelelős az előbb említett feladatok mellett a kar kulturális életét szeretném egy kicsit tartalmasabbá tenni. Az elmúlt évben sokat küszködtem ezzel a megbízatással. Úgy éreztem, hogy nem nekem való feladat. Ebben az évben megpróbáltam legyőzni kételyeimet, s ténylegesen dolgozni.

Mészáros:

Lelkiismeretes embernek tartom. Munkabírása és szervezőkészsége kiemelkedő. Biztos vagyok benne, hogy a társaihoz való viszonya is jó és tartalmas. Talán egyetlen — de — dicséretes — hibája, hogy mindenhol, mindenben a maximumot akarja nyújtani. A pártnak — szerintem — nem elsősorban „maximumemberre", hanem olyanra van szüksége, aki megbízható, megfelelő politikai és ideológiai felkészültséggel rendelkezik; nemcsak vitázni tud, de konkrét területen konkrét munkát vállal és ténylegesen elvégzi. Tehát lelkiismeretesen, képességeit kiteljesítve, jól dolgozik. S ennek — úgy látom — Ági eleget tesz.

II. sz. alapszervezeti tag:

Miből indulsz ki akkor, amikor az emberekkel valamilyen kapcsolatot akarsz kialakítani? Differenciálsz-e emberi kapcsolataidban?

Major:

Feltétlenül differenciálok az emberek között...

II. sz. HPCS-tag:

Tapasztalataim szerint, még nem elég tudatos nálad ez a differenciálás!

Major:

Igyekszem minél tudatosabban csinálni. Azonban ennek a differenciálásnak nem feltétlen alapja az, hogy közösségi ember-e az illető. Megpróbálom mindenkiben megkeresni azt, amit benne értékelni lehet. Mindemellett szeretném felkelteni benne a közösségi érzést is. Jelen esetben a barátaimról van szó. Más kérdés a hivatalos kapcsolat. Itt olyan kontaktus kialakítására törekszem, hogy az együttműködésünk szempontjából gyümölcsöző legyen...

Várkonyi:

Minden emberre igaz az, hogy vannak, akik szeretik, mások közömbösek iránta és van, aki nem kedveli. Ez Ágira is érvényes. Úgy láttam, hogy KISZ-vezetőként igyekezett túltenni magát ezeken a nehézségeken, s a közösség — mint egész — érdekeit követte.

III. sz. HPCS-tag:

Talán sablonkérdés: Mit várasz párttagságodtól?

Major:

Maga az a tény, hogy párttag valaki — sok mindenre kötelezi. Konkrétan nálam nagyobb felelősségérzetet fog eredményezni, feltétlenül megfontoltabbá kell válnom. S azt, hogy még következetesebben, még alaposabban végezzem a munkámat. Gondolkodásomban viszont alapvető változás nem lesz. S ha nem sikerül?... Munkámat megpróbálom még jobban végezni, még többet letenni az asztalra, s talán majd legközelebb...

... S még folytathatnánk tovább azokat a kérdéseket-válaszokat, amelyek egy párttagjelölt útját végigkísérik. Nem könnyű ez az út. A jelentkezés egyben számvetést, mégpedig minél teljesebb és önkritikusabb számvetést jelent önmagunkkal. Ha eldöntöttük: igen — akkor kötelezettségek egész sorával kell számolnunk. Ha eldöntöttük — felelősségvállalás, nemcsak önmagunkért, de másokért. Ha eldöntöttük — nyílt elkötelezettség pártunk politikája mellett. De felelősség a másik oldalon is: Tudni azt, hogy kitől mit várhatunk — különösen akkor, ha az elmúlt év novemberében született párthatározat következetes végrehajtására gondolunk. S tudnunk kell azt is, hogy mit várnak el a párton kívüliek egy leendő párttagtól.

Konkrétan Major Ágnes esetében: az alapszervezet egy tartózkodással, a ker. kari HPCS pedig egyhangúlag támogatta párttagságát. A ker. kari pártalapszervezet taggyűlése dönti majd el, hogy rászolgált-e erre a bizalomra.

Kocsi Margit

Agrárközgazdásznak lenni

Egy gyöngyösi üzemlátogatás keretében tartották meg az agrárszak tájékoztatójának első fordulóját november 16-án. Az előzetesen jelentkezett 50 elsősből végül is 40-en vettek részt a szakmai kiránduláson. Az üzem tevékenységéről tartott tájékoztató a kísérő oktatók szerint kitűnő volt, tökéletesen kielégíthette az igényeket. Az érdeklődés sem volt kisebb, úgyhogy majdnem lemaradtak az ebédről. A „mezőgazdasági totót" sokan, kívülálló szintjén mérve, jól oldották meg. A MÉM-miniszter nevét természetesen mindenki tudta, s a mezőgazdaság népgazdasági helyzetét reprezentáló számoknál is meglepően sok hallgató adott helyes választ. Röviden összefoglalva elmondható, hogy az elsősök szakosodási terveinek befolyásolására, tájékoztatására hivatott kirándulás betöltötte feladatát: bemutatni egy mezőgazdasági nagyüzemet a nembeavatottak ismereteinek szintjén.

Az agrárszakra való szakosodásról alkotott vélemények azonban vegyesek. Most is vannak olyanok, akik határozottan agrárszakosok szeretnének lenni. Az ilyen hallgatók tisztában is vannak az agrárközgazdász helyzetével, szerepével annyira, hogy tudatosan fel tudjanak készülni élethivatásukra. Az ilyen szándékok a szakosodásnál és a további tanulmányoknál éreztetik kedvező hatásukat, főleg a hozzáállás, a kötelező tananyagon felüli önképzés terén.

Még korai beszélni arról, de sajnos, kell, ami a másik véglet: hogy oda szakosodok, ami divatos: én is oda megyek, ahova ő stb. Konkrétan az agrárszakkal kapcsolatban kialakult vélemények, tudatos ellenkezések feltűnők. Dívik a Pest-imádat (bár itt is el lehet egy agrárosnak helyezkedni), létezik még a „gumicsizmás sártaposásra nem adom a fiamat" szülő-szemlélet, és nem kevésbé kacsintgató dolog a külföldrejárás víziója.

Agrárosnak lenni sokaknál még most is annyit jelent, hogy hajnaltól késő estig dolgozni, távol a civilizációtól, és nem fehéring-nyakkendős reprezentálásból élni. Agrárközgazdásznak lenni — nagy felelősség. A mezőgazdaság nagyarányú fejlesztés, az „iparosodás" korszakát éli, ahol egy közgazdász szakmájának minden szépségét, nehézségét megtalálhatja. Sokat követelnek a körülmények egy végzett diplomástól, mint embertől is. Fel kell készülni rá, nem lehet másodiknak, harmadiknak beírni, mert az úgy odacsöppenők sem maguknak, sem a mezőgazdaságnak nem tesznek jót.

E megfontolásokból kiindulva kíván a háromfordulós szaktájékoztató az eddigieknél még nagyobb segítséget nyújtani, a szakra való jelentkezés eldöntéséhez.

Legközelebb december 10-én, este 6-kor a klubban tartjuk a második fordulót.

Vendégeink: dr. Dimény Imre egy. tanár, MÉM minisztere,

Dr. Zsarnóczai Sándor egy. tanár, a Közg. Szemle főszerkesztője,

Dr. Németi László, a MÉM Stat. és Gazd. elemző Közp. főigazgatója.

Minden érdeklődő, minden első a legilletékesebbektől kaphat a mezőgazdaság helyzetéről, fejlődéséről és közgazdasági szakembereinek feladatairól részletes tájékoztatást.

Tehát 10-én este 6-kor a klubban!

„KORREPETÁLÁS"?!

Néhány „élelmesebb", jó matekos felsős szívesen vállal korrepetálást — 40—50 forintért! — kihasználva a matek terén tapasztalható elég nagy értetlenséget.

Van már egy nagyon jó példa: a ker. kari nyelvi stúdium, persze mondanom se kell, természetesen ingyen. A borsos árra azt mondják, hogyha többen járnak, akkor személyenként olcsóbb.

Lassan megérjük, hogy az ember a zsibongóban a kérdésére azt a választ kapja:

— Egy forintért megmondom.

Csakugyan szükség van a matek (és egyéb) korrepetálásra — de csak így megy?!

Sz. L.

Vizsgázókról – vizsgákról – vizsgázásról

Ősz a keszthelyi strandon (Fotó: Eszes)

Az egyetemi hallgató számára legnehezebb periódus a vizsgaidőszak, amikor számot kell adnia évközi munkájáról és értékelésre kerül a vizsga teljesítménye. Tudásának, vizsgaeredményének azonban nagyon sok feltétele van. A hallgató felkészülése, tanulási stílusa, intelligenciája, vizsgaizgalma, a vizsga légköre, a vizsgáztató személye stb. Mindezek a dolgok jelentősen befolyásolják, hogy adott pillanatban, adott szituációban ki milyen sikerrel állja a sarat, kinek milyen jegy kerül az indexébe. A végső eredmény tehát egy hosszú folyamat eredményeként alakul ki, s hogy a félév során ki, hogyan él az adott lehetőségekkel, az már személyektől függő. Általában három fő típusba sorolhatók be a vizsgázók. Van, aki egész évben rendszeresen tanul, van, aki hórukk módon néhány nap alatt kapja be a tananyagot, van, aki csak csipeget belőle, és a szerencsére bízza, melyik tétel akad a kezébe. A következőkben mindhárom típusból megszólaltatunk egy-egy képviselőt, hogyan vélekednek, készülnek a vizsgákra. Mondandójukhoz kommentárt nem fűzünk, ítélje meg őket maga az olvasó.

1. P. I. másodéves. Négy egész fölötti átlaggal. Róla mondják, hogy ideális tanuló. Egész évben rendesen, folyamatosan készült, szemináriumokról sohasem hiányzott. Így vall tanulási módszeréről.

— Év közben egyszer átgondolva, fejezetekre bontva elolvasom a tankönyvet, így kialakul bennem az anyagról egy vázlatos kép. Vizsgaidőszakban második olvasás közben jegyzetelek, s utána már csak ezt olvasom. Szeretek éjszakába nyúlóan tanulni, mert akkor már csend van, s ez a koncentrált tanuláshoz mindennél fontosabb. Vizsgaidőszakban rendszeres életmódot folytatok, így nem fáradok ki olyan gyorsan. Napi hat-nyolc órát tanulok. Főleg éhgyomorra, mert az agy így kapja a legtöbb vért. Esténként ismerősökkel igyekszem összejönni, hogy a tanult anyagrészt megbeszéljük. Így könnyebben kiugrik a hibás rész. Tanuláson kívül zenét, vagy rádiót hallgatok, és néha elbeszélgetünk a barátokkal erről-arról. A vizsgákat igyekszem sűríteni, mert nagyon izgulós típus vagyok, és a vizsgaidőszak nagyon megvisel. A diákság körében terjedő mende-mondákra nem adok. A lényeg, hogy a vizsga napján nyugodt lelkiismerettel nézzek szembe a tükörképemmel, a reggeli nyakkendőkötésnél."

2. M. L. a második csoportba tartozik. Közismerten hórukk ember. Év közben ritkán nyitogatja a tankönyvet, a vizsgaidőszakban kezd el tanulni. Jó eszű, gyors felfogású, bízik emlékezőtehetségében. Globális módszerrel tanul, egyszuszra próbálja elsajátítani az anyagot. Tanulmányi eredménye közepes.

— Tudom, hogy felületes, rossz a módszerem, de eddig még bevált és valószínű, a továbbiakban is megfelelő lesz, mert a jelenlegi vizsgarendszerben elég, ha az ember csak azt tanulja meg, amit követelnek, s erre a vizsgaidőszak is bőven elég. Ilyen követelményrendszer mellett inkább az iskolának, mint az életnek tanulunk, sőt azt lehet mondani, hogy az oktatási forma az egyetem, a kollégium is szinte taszítja az embert, a kényelmes középszerűség biztonságába. Három éve járok ide, de nem sikerült olyan elfoglaltságot találnom, amivel igazán szívesen foglalkoznék. Pedig nagy reményekkel jöttem ide. Aztán az első hónapok után rájöttem, hogy egyes előadások rosszak, némely szeminárium unalmas. Vártam, hogy valami, vagy valaki mégis felkelti az érdeklődésemet, valamilyen probléma iránt. Próbáltam a tanárokkal is közelebbi kapcsolatba kerülni. Nehéz eset. Sajnos, ezen a téren van még mit tenni. Sokszor tanár—diák iszony van, tanár—diák viszony helyett. Végül is — tudom az én számlámat is sok minden terheli — alkalmazkodtam a kialakult módszerekhez. Az évek során kitapasztaltam, hogy mikor, mire érdemes bejárni, például a félév végi interpellációs napra, mert itt mindig megtudhat valamit a kíváncsiskodó — megismertem a számonkérési rendszert is.

— Tudásod így csak naprakész. Néhány hét múlva már csak elnagyolt tananyagmaradványokra emlékszel. Az anyag nincs megrágva, ízeire bontva. Nem gondolod, hogy ez a „szellemi egoizmus" később az életben, a munkánkban is végigkísér majd. Hogyan fogod megoldani a munkahelyi feladatokat, hogyan tartasz lépést a fokozott követelményekkel, ha már most is csak úszol az árral, és azzal törődsz, hogyan tudsz minél kevesebb szellemi befektetéssel a felszínen maradni?

— „Jogos a kérdés, mert ez a folyamat egyenesen vezetne ahhoz, hogy középszerű közgazda váljék belőlem, aki se nem oszt, se nem szoroz, s akikből 12 egy tucat. A látszat nálam is ez. De csak a látszat. Van annyi önbecsülésem, hogyha tényleg ilyen lennék, szembeköpjem magam. De csaló vagyok, képmutató, illetve azzá lettem. S ez csak az utóbbi években van így. Paradox helyzet, hogy leendő közgazda létemre a művészetekben, az irodalomban élem ki a szellemi igényeimet. Egy szerencsés időszakban felkeltették az érdeklődésemet, azóta is táplálják, s ha minden sikerül, egy bölcsészdiplomát is fogok szerezni. Közben persze elvégzem a közgázt is, ha már itt vagyok, de engem akkor kellett volna megfogni, amikor idejöttem. Nevetni fogsz, én hivatástudatból akartam közgazdász lenni. Azóta kihunyt a tüzem, langyos ember lettem. Most már késő."

3. P. M. az igazgatási titkárság egyik leggyakoribb látogatója. U. V. jegyeket vált. A második év után megnyugodott. Éppen kijött a tíz lehetőségből. A következő évek nem számítanak — mondja, ha csak valami nagyon rendkívüli nem jön közbe, ilyen tanulás mellett is lesz diplomája.

— „Nem tanulok semmit. Nem érdekel. Szüleim nagyon akarták, hogy diplomás ember legyek, hát az leszek.

— Mégis, hogyan készülsz a vizsgáidra? Jársz szemináriumokra, előadásokra?

— „Első évben jártam előadásokra, de aztán elmaradtam. Szemináriumokra az aláírás miatt néha benézek. Az elmélettörténet, gazdaságtörténet, néha a filó előadások voltak azok, amelyek le tudtak kötni, a többi duma. Hiába mondanak fontosat, ha lehetetlen az előadásuk. Némelyik még beszélni sem tud rendesen. Vizsgák előtt tájékozódom a legfontosabb dolgokról és kész. A szerencsére sem panaszkodhatom.

Segít valaki a felkészülésben?

— Kollégistákkal szoktam összejönni. Ezek a megbeszélések többet érnek, mint a tanulásom.

— Hagysz fehér foltokat az anyagban?

— Persze. Mondhatni több a fehér folt, mint amit átnézek. Egy jegynyit mindig a vizsgáztatók jóindulatára apellálok. Így kapok kettest. Meg elég jó dumakészségem van. Sokszor az számít, hogy jár-e a szám, vagy nem. Sokat segít az is, hogy nem vagyok izgulós típus.

— A vizsgára készülés mellett, mivel töltöd az idődet?

— A haverokkal moziba, buliba járok, olvasok. Szeretek jól élni.

— Mit gondolsz, mint végzős közgazdász, hogyan fogod elvégezni a munkádat?

— Mint akárki más. Jártam már irodákban, ismerem az évfolyam- és csoporttársakat, miért lennék én rosszabb? Mert kevesebbet tanulok? Majd a munkahelyemen belejövök.

Sebők János

A harmadik generáció

A számítógépek

családjában a harmadik generációsok jóval fejlettebbek, mert tartalmazzák az előző tapasztalatok eredményeit. Harmadszor kezdődik számítástechnikával az I. évfolyam oktatása, tehát az oktatásnak is hasonló fejlődésen kellett keresztülmenni. Kíváncsi voltam, észlelhető-e előrelépés, ezért meglátogattam az I/22-es csoport szemináriumát. A tanárnő a régi időkre emlékeztetve, tizenhárom percet késett, így volt ideje a csoportnak az utolsó pillanatokat is felhasználni a dolgozatra való felkészülésre. Feladat egyszerű: Egy százelemű integer vektor beolvasása meghatározott kártyaformátum szerint, ezekután ki kell gyűjteni egy-egy munkarekeszbe a pozitív, negatív és nulla elemek számát, és külön sorba kíratni az eredményt. Egy érdekesség, füzetet szabad használni, a jegyzetet nem. Ebben a kérdésben eltérő a véleményem, szerintem ilyen programozási dolgozatoknál meg kellene engedni a jegyzetek használatát, hiszen nem az a cél, hogy a hallgatók bemagolják az utasításokat, hanem, hogy megtanuljanak a programnyelv keretei között önállóan gondolkodni. Miközben ezen morfondíroztam jelentkezett egy hallgató, hogy elfelejtette, hogy a sor emelést miként kell írni a FORMÁT-utasításban. — Miért nem írta ki a füzetbe! — volt a tanárnő válasza.

A dolgozat

beszedése után a házi feladat megtárgyalására került sor. Az előző órán az önindexelő technikát tanulták és a feladatok is arra irányultak. Táblánál csak a beolvasási utasítások kerültek megoldásra, a memóriabeli számítási műveletek még a dolgozatpéldánál is egyszerűbbek voltak. A második példát (két mátrix összeszorzását) mégis csak a csoport egyharmad része tudta megoldani. Nyilvánvaló, hogy nincsenek hozzászokva a nehezebb példához, ami még visszaüthet a későbbiek során.

Házi feladatnak feltétlenül még gondolkodtatóbb példát kellene adni. Ezekután a gyakorlás során átvették az összes lehetséges implicit DO-n belüli megoldásvariációt és jól megvilágosodott előttünk a READ- és a FORMAT-utasítások kapcsolata. Tetszett, hogy a programokhoz mindig megcsinálták először a blokkdiagrammot, mely nagyban segítette a jobb megértést. Kiderült, hogy nem értik a forrásprogram és a futtatható program közötti különbséget. (A tanterv szerinti első szeminárium anyaga)

Még a szünet előtt kiadott az oktató egy példát az egyik hallgatónak a szünet időtartamára. Nem tudom, hogy ez rendszeres szokás-e, mindenesetre nagyon helytelen, mivel az óraközi szünet a fáradság levezetésére van. Ilyenkor biztosítani kell a kikapcsolódást. Aztán lehetne az a pihenési idő hosszabb három percnél. Talán saját késését akarta behozni a tanerő?

Szünet után a példa bevezetésére ezt követőleg az új anyag a DO ciklus szervezésének tárgyalására került sor. Az n faktoriális kiszámításának blokkdiagrammja, majd aritmetikai IF-utasításokkal leírt programja jól érzékeltette ugyanazon művelet többszöri (más értékekkel történő) elvégzésének szükségességét, s hogy ez az IF-utasításokkal nehézkes. A DO ciklus formájának magyarázata egyszerű, világos és érthető volt. Aztán az n faktoriális átírása megéreztette használatának praktikusságát. Házi feladat a régi HF. példák DO ciklusos megoldásra való átírása lett. Ezután került sor a futtatandó programfeladatok kiadására. Helyesnek tartom, hogy a feladatokat differenciáltan kapták a hallgatók. (A jobbak egy nehezebb programot kaptak.)

Az óra tíz perccel

az előírtnál előbb fejeződött be. Szépséghibája a szemináriumnak az egész idő alatt (kivéve a dolgozatírás idejét) hallható zsongás, amely zavarta, az amúgy is halkszavú szemináriumvezetőt a magyarázatban. A program szerinti ötödik szemináriumot tartották XI. 28-án, ami a tantervprogramhoz képest kb. két szemináriumi lemaradást jelent, aminek pótlására már nemigen lesz lehetőség.

Kelemen Béla

Pécsi népköztársaságis

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem pécsi kihelyezett tagozatán erre a tanévre hárman kapták meg a Népköztársasági ösztöndíjat. Csak egyikükkel, Székely Péter III. éves ipar tervező-elemző szakos hallgatóval sikerült találkoznom az egy nap alatt, amit lent töltöttem. Statisztika előadásról hívtam ki Pétert, egyik tanterem sarkában ültünk le beszélgetni. Kíváncsi voltam, milyen ember, menynyi munkájába került ezt a szép eredményt elérni.

— Milyen a tanulmányi eredményed?

— Az elmúlt két félévben 4,6 és 4,67 átlagot értem el. Korábbi eredményeimhez képest javítottam, mert nagyon sok időm ment el az orosz tanulásával. A jó eredményhez másból is sokat kellett tanulnom, szerencsére a kollégiumban kedvezőek a körülmények a tanulásra. Év közben minden tárgyat egyforma súllyal tanulok, sajnálom, hogy korábban nem kezdtem el tanulni valami idegen nyelvet, most már nincs rá lehetőségem az egyetem befejezése előtt.

— Úgy hallottam, a számítástechnikával foglalkozol előszeretettel.

— Igen, de sajnos, nálunk erre nincs annyi lehetőség mint Pesten. Az egész számítástechnikai tanszék 3 főből áll. Ez a tárgy akkor kezdett el érdekelni, amikor „Bevezetés a számítástechnikába" c. tárgyból koncentráltam. A tanultakat kevésnek találtam, a múlt évben alapirodalmat olvastam főként.

— Melyik részterület érdekel?

— Az egyetem elvégzése után valamelyik vállalatnál szeretnék elhelyezkedni, így elsősorban a számítástechnika vállalati alkalmazási lehetőségei érdekelnek. Az elmúlt félévben írtam egy vállalati programot, most pedig egy korrelációszámítást viszek át gépre. Szegedi vagyok, ott van egy 2-éves képzés diplomások részére számítástechnikából, tervem, hogy beiratkozom oda.

— Szabad időddben mit csinálsz?

— A tanulás minden időmet leköti. Ha lehet, a hétvégét szabaddá teszem, akkor moziba megyek, olvasok. A nyári szünetekben dolgozom II. éves gimnazista koromtól, egy vállalat statisztikai osztályán adminisztrátorként.

— Amikor a pesti népköztársaságisokkal csinálták a riportot, mindegyiktől megkérdezték, mit csinálna, ha lenne egy szabad féléve, és mit szeretne elérni 10 év alatt.

— Elsősorban pénzkeresetre használnám ki ezt az időt, napi 8 órát dolgoznék, maradék időmet nyelvtanulásra, olvasásra és mozira fordítanám. Hogy 10 év múlva mit szeretnék? Rendes állást, ahol jó a munkahelyi légkör, és önálló döntési körrel rendelkezem.

Eszes István

Az „érdekeltek" szemszögéből

A STATISZTIKA TANSZÉK REFORMJA

A STATISZTIKA TANSZÉK az 1972/73. tanév második félévében — kísérleti jelleggel — hat csoporttal új módszert vezetett be. Ennek lényege, hogy a szorgalmi időszak alatt megírt dolgozatok pontszámaiból a hallgatók összegyűjthették az év végi kollokvium pontjainak 40 százalékát, azaz 40 pontot. Ebből 32-től az írásbeli dolgozatokra, 8-at az óraközi szereplésekre kaphattak. Kedvezményként a megírt öt dolgozatból a négy legjobbat számították be.

És most, félév elején megtudtuk, hogy az idén az egész évfolyamra kiterjesztik ezt a rendszert, azzal a különbséggel, hogy egy-egy dolgozat négy pontot ér, és a szóbeli szereplésre is négy pontot lehet kapni. Így mindkét félévben húsz-húsz pontot szerezhetünk, azaz hasonlóan a tavalyihoz, a vizsga pontjainak 40 százalékát. Az aláírás feltételeként ezúttal a 9 pont elérését jelölték meg.

TÖBBEN HÚZÓDOZVA, idegenkedve fogadták a tanszék döntését, azzal a felkiáltással, hogy „na tessék, egy újabb tárgy, amiből hajthatunk egész évben, és még jó, ha az aláírást megkapjuk". „Miért ez a középiskolás módszer? Dolgozat dolgozat után? Elvégre már nem a gimnáziumi padokban ülünk!" — mondták mások. „Ugyan, teljesen értelmetlen az egész, hiszen úgyis elfeledjük év végére azt, amit, mondjuk, októberben megtanultunk." — volt a harmadik vélemény. Akik így vélekedtek, sok mindent figyelmen kívül hagytak, hiszen az eltelt két hónap bebizonyította, hogy az új rendszer a mi helyzetünket könnyíti, és minden szempontból előnyünkre van. Rendszeresen tanuljuk a statisztikát, és éppen a rendszeresség révén a 9 pont összegyűjtése nem is nehéz. Aki pedig egy kicsit alaposabb, az 16—17 pontot is megszerezhet. (Természetesen nem lehetetlen a 20 pont elérése sem, bár ez már azért nehezebb.) Mivel pedig óráról órára, lépésről lépésre, mindig az előbbiekre támaszkodva, azokat közben felhasználva, és így tulajdonképpen ismételve vesszük az anyagot, az elfelejtés lehetősége szinte kizárt. Hogy dolgozat dolgozat után?! Havonta kettőt írunk és ez nem egy rettenetesen nagy szám. (Az más kérdés, hogy több tárgy lévén, az összes dolgozatok száma ennél jóval több, sőt néha kifejezetten sok, olyannyira, hogy valamennyire nem is lehet kellőképpen felkészülni.)

Ma már a fent idézettek nagy része is belátja a rendszer előnyeit, és egyre gyakrabban hallani tőlük is, hogy statisztikából elérhetőbb közelségbe került a négyes, ötös, és nagyobb az esély a bukás elkerülésére. Ez egyébként a tanszék véleménye is, ahol úgy gondolják, hogy az új módszer segítségével sikerül tudásunkat biztosabb alapra helyezni. És hogy ez mennyire igaz, álljanak itt bizonyságul a tavalyi vizsgaeredmények.

A KÍSÉRLETI CSOPORTBAN végzettek 116 vizsgájából három (2,6 százalék) lett elégtelen, szemben a régi formában történt 409 vizsgával, ahol 56 (13,7 százalék) volt egyes. A kísérleti csoportokban a kettesek száma 17 (14,6 százalék), míg a többieknél 110 (26,9 százalék). A hármasok aránya megegyezik, 32 (27,6 százalék), illetve 113 27,6 százalék). Sokkal nagyobb arányban szerepel viszont a kísérleti csoportoknál a négyes. 38 (32,8 százalék) — 92 (22,5 százalék) és az ötös 26 (22,4 százalék) —, 38 (9,3 százalék). A kísérleti csoportok vizsgaeredményeinek átlaga 3,57 (!), míg az évfolyam többi hallgatójának átlaga e tárgyból 2,87. 7-tizedes különbség!!! Ezek a számok önmagukért beszélnek, és bizonyítják, hogy mennyivel jobb eredményeket és viszonylag mennyivel könnyebben lehet elérni az új rendszerben, és meggyőződhetnek minden — még most is — kételkedőt az új rendszer létjogosultságáról, hasznosságáról.

Varga Gábor

„Van idő, csípjük csak fülön"

Szállj költemény, szólj költemény
mindenkihez külön-külön,
hogy élünk ám és van remény, —
van idő, csípjük csak fülön.
(József Attila)

A költemény, jelen esetben a *Nincs idő* című film valóban külön-külön, és úgy látszik, másképpen is szólt *Gervai Pálhoz* (mint ezt az előző számban megjelent kritikája tanúsítja), *mint hozzám.*

Mindjárt az elején tisztázzuk: 1. *a film védelmében, de még inkább egy vulgarizáló, ál-„vonalas", mechanikus és veszélyes, a művészet pártosságát dogmatikus módon értelmező, nem új szemlélet ellen kívánok szólni.* 2. *Művészetről, és nem is akármilyen, hanem jelentős, és ami nálunk ugyanazt jelenti, szocialista művészetről van szó* (az alkotók személyes jóhiszeműségét, szocialista elkötelezettségét nem vonhatjuk kétségbe, különösen, ha visszagondolunk eddigi műveikre, ezek a filmek a mi kultúránk, a szocialista kultúra szerves részei már). Nevetséges tehát „polgári ellenzékről", „válságos osztály, válságos műveiről" beszélni. Ezek nem ide tartoznak.

G. jól érzékeli a jelképi tartalom torzulásának veszélyét, de magyarázat-alternatívájának ezt a magját abszolutizálja, egy utólagosan (kicsit elhamarkodottan) kialakult összbenyomás bizonyításának alárendelve visszamenőleg egyszerűsít, voluntarista módon tudomásul sem véve, *eleve elutasítva az árnyaltabb, differenciáltabb magyarázat, értelmezés lehetőségét,* sőt a nagy sietségben, az „elintézettnek véltség" illuzórikus biztonságának hamis tudatában saját igazolási lehetőségeit is rosszul használja ki. Különösen *hiányolom a higgadt, reális és árnyalt elemzési módszereket a „humanizmus", a „törtető kisember megdicsőülése", és „nemkommunistaság" problémakörénél.*

Akárcsak G., most én is Shakespeare-t és Hamletet hívom segítségül: *A színjáték (a film) feladata az, „hogy felmutassa az erények önábrázatát, a gúnynak önnönképét, és maga az idő, a század testének tulajdon alakját és lenyomatát. No már, ha ezt túlozza valaki, vagy innen marad, bár az avatatlant megnevetteti, a hozzáértőt csak bosszanthatja; pedig ez egynek ítélete, azt meg kell adnod, többet nyom egy egész színház másoknál."* Az ilyen túlzás, úgy látszik, nem új hibájába esik ez a film is. (Hogy mit jelent itt az „avatatlanok megnevettetése"? Erről elfeledkezett G., pedig cikkéből kiderül, hogy a Hamletet is, és sok minden mást is olvasott már. *A film csak úgy „mellékesen" méltó emléket állít a Horthy-rendszer kommunistáinak is, kiemelve és a jelen számára felmutatva magatartásukból az örök emberi értéket, az igaz társadalomért a tökéletesség fokáig szükséges küzdelmet; „hitvallás az emberi szabadságvágy mellett, másrészt a leszögezése annak, hogy csak e szabadságvágynak az őszinte és becsületes szolgálata — és nem a róla való szónoklás — teszi humanistákká az embereket".)*

G. viszont kizárólag a „hozzáértők bosszankodásába" süppedt; ez is hiba.

Hagyjuk most kicsit sodortatni magunkat G. gondolatmenetével, *nézzük először a „humanizmus" problémáját. A humanizmus és antihumanizmus ellentéte a valóság egyik oldala, bizonyos fajta „metszete".* A valóságnak számtalan ilyen metszete van, és természetesen a művész szuverén joga, hogy egy adott időpontban melyiket veszi szemügyre. *Ennek az ellentétnek a létét (nem elsődlegességét!) tagadni minden társadalomban, egészen a tökéletes társadalomig, értelmetlen lenne.* (Fontosságának eltúlzása azonban veszélyeket rejt magában, és *a film hibája, hogy nem tudta ezeket a veszélyeket teljesen kikerülni.)*

A polgári ellenzék hangját véli felfedezni G. *Udvardi szavaiban: „Meg kellene engedni a szabad és nyitott gondolkodást, és büntetni csak azokat kéne, akik rosszul választják meg a helyet, a miértet és a mikort".* Hogy ez mit jelent szerinte? Ismerős ma ez a nézet. „Ez a mai polgári „ellenzék" jelszava." *„Nálunk pedig valójában az az álláspont, hogy a retrográd nézeteknek igenis, hogy ne adjunk szabad teret!" De honnan veszi azt, hogy itt retrográd nézetekről van szó!?* Éppen az alkotók jóhiszeműségének, szocialista elkötelezettségének feltételezése miatt is (hiszen *nálunk az az álláspont, hogy retrográd nézeteknek ne adjunk szabad teret, és az alkotók kaptak). Hiszen adnunk kell teret a nem retrográd, hanem az érdekünkben, a szocializmus érdekében történő cselekvéshez újabb, szokatlanabb, vagy akár régebbi formáinak.*

Önvizsgálatra késztetnek az alkotók a „törtető kisemberről" készülő dicsőítő festmény megítélésénél. Aki ebből valamilyen „valóságos" tendenciára akar következtetni, egyetértek G.-vel az tényleg hazugságon töri a fejét. Törekedni kell azonban az ilyen esetleges elszigetelt jelenségek teljes felszámolására; meg kell néznünk: minden ember a helyén van-e? Ne adjunk ellenségeink kezébe ilyen fegyvereket! *G. (látszat) egzakt módon bizonyítja, hogy ezek a rabok nem kommunisták.* Ehhez elegendőnek tartja kiemelni azt, hogy nézetük szerint *„a szabadság annyi, mint az érte folytatott harc",* és azt, hogy Udvardi, mint az osztályellenségük, tiszteli az eszméiket. Itt mind a szofisztika, mind a logika talaján álló lába megcsúszik, mégpedig kétfelé. Hogy „a szabadság annyi, mint az érte folytatott harc", önmagában nem sokat jelent. De egy pillanattal később kiderül, hogyan is értik ezt: „a szabadság sohasem csak elméleti kérdés, hanem mindig gyakorlati, azaz: cselekvés". Akárcsak a második érvből, ebből sem vonható le G. következtetése bizonyos lelkiismeretfurdalás nélkül. És hogy egy elnyomó rendszer „elsorvasztja az embert, akármelyik oldalon áll is", önmagában szintén elfogadható.

Félreértés ne essék, ismétlem: *egyetértek G.-vel a film jelképi tartalma torzulásait illetően, megsejtései, párhuzamai nemegyszer valóban „ülnek"; főleg módszereit, konkrét érveit, stílusát kifogásolom. A túlságosan kerek egésszé, zárt rendszerré való alakítás apologetikus igyekezete részben elvételi mondanivalójának értékeit, igazát, „csapása" irányának pozitív hatását némileg deformálja minden jóakarat ellenére.* Higgadtabb, árnyaltabb elemzésre lett volna szükség; bonyolultabb, sokrétűbb ez a mű, mint ebből a kritikából kiderül.

„Hitek, jellemek, magatartások mérkőzése ez, több porondon." Hibázunk, ha csak az egyik „porondot" figyeljük.

Nem ejt szót a film meglevő formai és tartalmi értékeiről. *Az alkotók személyes képességeiről mindössze egy utalás van:* „Ekkora hülyeség kiagyalásához már tényleg tehetség kell!" Le kell ütnöm a feladott labdát: az ilyen egyszerűsítő, „isten ostora" szerepben tetszelgő szemlélethez ezzel ellentétben nem kell tehetség. (Nem hiszem, hogy a kritikus itt bevetette volna tehetsége és képességei minden aduját.)

Zimányi Zoltán

Válasz

Kritizálóm fő vádpontja ugyanis az, hogy dühösen, hevesen, illetve elhamarkodottan mondok ítéletet a filmről. Ezzel állítja szembe a higgadt megfontoltságot. Nos, ez a film „a valót csak lomhán követi", így törvényszerű a vele szembeni „nyers" magatartás. Kritizálóm a jogos felháborodásomat, az elmarakodottsággal azonosítja, hiszen ő is elismeri a film szimbólumainak torz, ferde tartalmait; ebből a tényből mégis csak egy langyos — szerinte higgadt — következtetést von le. Úgy látszik, azt hiszi, hogy a differenciált gondolkodásmód azt jelenti, hogy jót is, rosszat is kell mondani egy műről — a jóról is, a rosszról is bizonyítékokat keresve — anélkül, hogy egészében, összességében ragadná meg az alkotást, és „végkicsengéséről" mondana ítéletet. Zoltánnál tehát ez jelenti a higgadt, árnyalt és intelligens gondolkodásmódot. A költő így szól az ilyen gondolkodásmódról: „Ördög vigyen titeket, kik látva látván a fölfordulást, szeliden írjátok a lírai kéj gyönyöreit!"

1 A cikkemben levő vulgarizálást és dogmatizmust Zoltán egyáltalán nem bizonyítja be, hacsak nem az a bizonyíték, hogy a film — állítása szerint — „méltó emléket állít a Horty-rendszer kommunistáinak is", örök emberi értékeket mutat fel; a politikai foglyok küzdelme tökéletesen szolgálja a szabadságot. De hogyan lehetséges például a filmbeli éhségsztrájkot tökéletes küzdelemnek tekinteni, amikor abból semmiféle politikai tőkét nem tudnak (és nem is lehet) kovácsolni, annak ellenére, hogy a sztrájk az ország többi börtönére is kiterjed? Ezt a sztrájkot egyszerűen leverik és kész. Ettől persze önmagában még nem kellene a sztrájkot értelmetlennek tekinteni. De ezek a politikai foglyok egyáltalán nem törekednek elszigeteltségük megszüntetésére, szövetségesek keresésére, mint ahogy ezt az igazi kommunisták mindenkor megtették. Abból, hogy Zoltán az önpusztítás-fegyverű harcban örök emberi értékeket lát, és hogy dogmatizmusnak nevezi az ilyen harc bírálatát, nemcsak az derül ki, hogy a filmet nem érti, hanem az is, hogy fogalma sincs arról, hogy mit jelent valójában a dogmatizmus és a vulgarizálás. Mindenkiről, aki csak erkölcsileg (és befelé-anyagilag) akarja megvívni a harcot, ezt mondja József Attila: „Kívül azért zúg nemes viharja, mert belül a hasikát csikarja."

2 Elfeledkezem az avatatlanok nevettetéséről, a hozzáértők bosszankodásába süppedek. Én, a részemről inkább süppedek „a hozzáértők bosszankodásába", minthogy az avatatlanok szószólóinak „dicső" magaslatára emelkedjem, amint ezt kritikusom teszi. Hiszen nem csinál mást, mint azokat a hibákat és erénytelenségeket, amelyeket én a filmről állítok, egyszerűen visszakeni rám. Ez nem segíti elő az igazság felderítését! Ha avatatlanok vannak, nos annál inkább, annál hangsúlyozottabban kell a film torzításaira, hazugságaira rámutatni.

3 A filmrendezők szocialisták, így nem vádolhatom őket azzal, hogy retrográd nézeteik vannak. Most nem lehet eddigi műveik részletes elemzésébe belemenni, de sem az „Ítélet"-ben, sem a „Forradás"-ban nem egyértelmű a szocialista elkötelezettségük. De ez különösen nem jelenti azt, hogy ebből szükségszerűen lehetne a legutóbbi filmük, a „Nincs idő" vonalára következtetést levonni. Hogy lehet akkor mégis, hogy a film nem szocialista jellege ellenére „szabad teret kapott"? Tudni kell először is azt, hogy ezt egyáltalában nem ment olyan simán, másodszor meg azt, hogy szocialista kultúrpolitikánk van olyan „differenciált", hogy csak az *égbekiáltóan, nyíltan* ellenséges műveket tiltja el, és a többivel szemben alapos *marxista kritikát* javasol. (Az MSZMP kultúrpolitikai állásfoglalása.) A film megjelenésének az engedélyezéséről, így a film szocialista jellegére következtetni — ez a szofisztika!

4 Zoltán szerint látszatlogika az, hogy a politikai foglyokat a szabadságról vallott felfogásuk és a „harci cédok" világnézeti megfogalmazása alapján is, nem tartom kommunistáknak. Ha Zoltán egy kicsit is ismerné Lenin műveit, tudná, hogy a „szabadság annyi, mint az érte folytatott harc" kijelentés mennyire hasonlít a „mozgalom minden, a végcél semmi" bernsteini megfogalmazásához, és hogy Lenin ebben feltárta e felfogás opportunista jellegét. A szabadság az, amikor az emberhez méltó életért már nem kell harcolni, vagyis a szabadság nem a harc, hanem a harc eredménye. A másik: lehet-e következetesen harcolni egy ellenséges rendszer ellen úgy, hogy az azt képviselő személyek ellen nem harcolunk? Nyilván nem. Az más kérdés, hogy nem a személyek elleni harc a végső feladat. Az, aki még önmagában is elfogadja azt, hogy egy elnyomó társadalmi rendszer „akármelyik oldalán álló" embereit is „csak úgy" elsorvasztja, az nem ismeri a marxizmust, és nemhogy logikát nem alkalmaz, de még a logika látszatát sem. (Egyébként a filmben ezek az állítások egyáltalában nem csak önmagukban jellemzik ezeket a szereplőket.)

5 Apologetikus vagyok, mert nem vizsgálom végig az összes „porondot". Ez ismét a film egy olyan hibája, amelyet Zoltán rámfog ugyanúgy, mint azt is, hogy a film számára nincs idő: azt mondja, hogy a kritikám számára nincsen. A film valójában csak egy „porondot" vizsgál többé-kevésbé különböző szempontokból; ezért történelmietlen, ezért nincs a számára idő. A börtön maga az a bizonyos „rendszer", ahelyett, hogy az a valóságos társadalmi rendszer egy „porondja" lenne. Művészi értékeket is csak Gorkij egy tanácsa alapján lehetne keresni benne, hogy rossz regényekben is lehet találni elvétve jó ötleteket, ezért néha érdemes végigolvasni őket.

Kritikusom egyébként bújócskázó és labdás kedve lévén betartja a játékszabályokat, elismerem, de játszani is csak igazi hozzáértéssel érdemes!

Gervai Pál

Felhívás

Kutatócsoportban való részvételre

A filozófia tanszék kollektív kutatómunkát indít hallgatók bevonásával. A téma:

A TUDOMÁNYOS-TECHNIKAI FORRADALOM PROBLÉMÁI

A témát tágan értelmezzük, tehát beleértjük a kapcsolódó társadalmi folyamatokat (pl. demográfiai robbanás, környezetszennyeződés stb.), valamint e tágan felfogott témakörhöz kapcsolódó különféle nézetek kritikai elemzését is (pl. konvergencia elmélet, növekedésellenes elméletek stb).

Elsősorban olyanok jelentkezését kérjük, akiket érdekelnek a globális társadalmi folyamatok elméleti és világgazdasági aspektusai. Kívánatos továbbá egy-két világnyelv ismerete szakirodalom olvasási fokon.

Az érdeklődők számára előzetes alakuló megbeszélést tartunk december 19-én szerdán délután 3 órakor, II. em. 246. teremben. A tényleges munka a vizsgaidőszak után indul.

A kutatócsoport vezetője Rádi Péter adjunktus lesz.

Filozófia tanszék

PORTRÉ

FOTÓ: FAVICS PÉTER

Várnai képeslap II.

A kongresszus anyaga, tartalma — ahogy erre már az előző részben is utaltam — szinte áttekinthetetlen. Volt ugyan egy hivatalos fő témája a kongresszusnak, nevezetesen: **Tudomány, technika, ember.** Az előadások egy része valóban közvetlenül vagy áttételesen ehhez a témakörhöz kapcsolódott. E mellett azonban szóhoz jutott szinte minden a filozófiában ma tanulmányozott problémakör.

Az előzetes programban több mint ezer előadás, illetve előre bejegyzett hozzászólás szerepelt. A helyszínen pótlólag bejelentett előadásokkal és spontán hozzászólásokkal ez a szám mintegy másfélszeresére ugrott fel.

Az előadásoknak ez a tömege a következő elv szerint tagozódott. Az első két napon plenáris ülések voltak három tárgykörben:

1. Filozófia és tudomány,
2. Erkölcs és kultúra,
3. Ember és technológia.

A plenáris ülések 2. témakörével kapcsolatban megemlítem, hogy ez is kapcsolódott a kongresszus fő témájához, amennyiben a kultúra fogalmába az előadók nagy része beleértette, sőt növekvő jelentőségűnek ítélte a technikát a technikai kultúrát. A magyar küldöttség vezetője például ezen az ülésen az információrobbanás problémáiról beszélt, amelynek következtében ma már néha egyszerűbb egy tudományos problémát újabb kutatással megoldani, mintsem utánakeresni az irodalomban, hogy nem oldotta-e már meg a kérdést valahol valaki.

A harmadik naptól kezdve a kongresszus számos szekcióra bomlott. A szekcióknak három típusa volt, az ún. kollokviumok, a problémacsoportok, és kutatócsoportok. Az elnevezéseken kívül azonban kevés különbség volt a három típus között, bár a kollokviumoknak viszonylag nagyobb súlyt kölcsönzött, hogy azok előadásainak nagy része megjelent a kongresszus előzetes kiadványában.

A kinyomtatott program szerint 6 kollokvium, 9 problémacsoport és ugyancsak 9 kutatócsoport szerepelt az eredeti tervekben. Menetközben azonban több ilyen szekció osztódással szaporodni kezdett, például a Jelenkori filozófiatörténeti kutatások című kutatócsoport két, három, sőt bizonyos időszakban öt párhuzamos szekcióban működött.

Ehhez járultak a kongresszusi programban nem szereplő, de a kongresszushoz mégis szervesen kapcsolódó különböző egyéb rendezvények, például a Nemzetközi Filozófiai Intézet előadássorozata a dialektika problémáiról, a Hegel Társaság taggyűlése, a Katolikus Filozófusok Nemzetközi Szövetségének ülése, a Nemzetközi Metafizikai Társaság ülése, a filozófiai folyóirat szerkesztők összejövetele stb. stb. Mindezen felül még egyedi rendezvényekre is sor került, például a magyar küldöttség egyik tagja, Kalmár László akadémikus, a matematikai logika és kibernetika neves szakértője tartott ilyen programon kívüli előadást a kibernetika humán problémáiról.

Egy-egy ilyen szekció általában 3 félnapon keresztül ülésezett. Így érthető, hogy gyakran egyszerre 10—15 esemény is futott párhuzamosan.

Az előadások időtartamát 10 percben, a hozzászólásokét egyes szekciókban 5, más szekciókban 3 percben szabták meg. A szekciók nagy részében az elnökök szigorúan ügyeltek a beszédidők betartására.

A rövid előadási és hozzászólási idők, és általában az ülésszakok zsúfoltsága megnehezítették, sőt, úgy is mondhatnám, hogy csak kivételesen tették lehetővé tartalmas viták kibontakozását. Ez úgy látszik, szükségszerű velejárója az ilyen nagyszabású rendezvényeknek, ami kérdésessé teszi, hogy fenn kell-e egyáltalán tartani a tudományos összejöveteleknek ezt a formáját. Úgy tűnik, hogy szűkebb témakörből kevesebb résztvevővel tartott tudományos ülések sokkal produktívabbak. (Az ÉS november 3-i számának 6. oldalán megjelent Kongresszusártalmak című cikkecske túloz ugyan, de lényegét tekintve az én tapasztalataimmal is megegyezik.)

Úgy vélem, nem szükséges, hogy a programban szereplő valamennyi szekció címét felsoroljam, néhányat azonban illusztrációképpen megemlítenék.

Értelem és cselekvés a világ átalakításában.
A filozófia a tudományos-technikai forradalom folyamatában.
Tudomány és értékek a tudományos és technikai korszakban.
A mai tudományos megismerés struktúrája és módszerei.
Humanizmus és technikai forradalom.
Nyelv, logika és cselekvés.
A társadalom és normái.
A determinizmus problémái.
A filozófia jövője.
A nevelés filozófiája.
Politikai és jogfilozófia.
Felelősség és alkotás a művészetben és az irodalomban.

Már ez a nem teljes felsorolás is mutatja, hogy mennyire szerteágazó tematikával foglalkozott a kongresszus. Valójában még bonyolultabb volt a helyzet, azaz még több témáról volt szó, mint ahogy a tartalomjegyzék mutatta. Több szekcióban ugyanis olyan előadások is sorrakerültek, amelyek csak igen távolról kapcsolódtak a szekció címében megadott témakörhöz.

Kivétel volt ez alól az 5. számú kollokvium, amely a kongresszus fő témájával azonos Ember, tudomány, technika címet viselte. Itt egész más volt a módszer mint a többi szekcióban. A vita alapja itt egy ugyancsak Ember, tudomány, technika című monográfia volt, amely két szovjet és egy csehszlovák akadémiai intézet kollektív munkája eredményeként jelent meg Moszkvában orosz, Prágában pedig angol nyelven. A hoz-

Találkoztak 20 év múltán

Érettségi tablókon közismerten elmaradhatatlan a felirat: „találkozunk 5 év múlva!" S még ez a viszonylag rövid idő is milyen messzinek tűnik a felnőttéválás küszöbére lépve, hiszen annyi változás — pályaválasztás, egyetemi tapasztalatok, diploma, családalapítás — sűrűsödik össze e néhány év alatt. Azt pedig ugyan ki merné kockáztatni, hogy 20 év távlatában tervezzen, gondolkozzon önmagáról és kortársairól?

Ilyesféle gondolatok motoszkálhattak — kimondva és kimondatlanul — annak az egy nemzedéknyivel előttünk járó közgazdász évfolyam tagjainak fejében és szívében, amikor nov. 24-én este a Royal Szálló elegáns éttermében megrendezett találkozón egy pár órára ismét visszaváltoztak diákokká. Ez az évfolyam, mely elsőként kapott diplomát az új szellemben létrehozott fiatal Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen, 23 év után első ízben gyűlt össze, hogy fehér asztal mellett elevenítse fel a „régi időket".

Úttörő feladatot teljesített ez az évfolyam, hiszen az 1948-tól 1950-ig terjedő 2 év folyamán nemcsak 4 tanévnyi anyagot kellett elsajátítani (az 1946—47-ben a József Nádor Műszaki Egyetem közgazdasági karán letett vizsgákat a megváltozott követelményeknek megfelelően meg kellett ismételni), hanem az oktatókkal —, akik között olyan neveket említettek, mint Rudas László, Berei Andor és Friss István — együtt szinte a semmire alapozva kellett kialakítani a marxista közgazdaságtudomány oktatásának rendszerét. S mindezt olyan szociális viszonyok között, amikor a csomagolópapírral fedett ablak és a fűtetlen koleszszoba még nem volt ritkaság, és egy éjszakányi hólapátolásért 10 forintot fizettek.

Hajlamos vagyok azt hinni, hogy ezeknek az igen mostoha körülményeknek szerepük volt abban, hogy ebből az első évfolyamból a későbbiekhez képest meglepően sok kiemelkedő, elismert gazdasági és tudományos szakemberünk „termelődött" ki. Akinek tellett akaraterőből, tudásvágyból, szorgalomból arra, hogy kifejlődjön ahhoz, hogy oroszlánrészt vállaljon a fejlődő gazdaság és társadalom megszervezésében. Ehhez pedig párosult az a társadalmi igény, melyet a marxista társadalomtudósok iránti égető szükséglet támasztott. Így kerülhettek mai gazdasági életünk élére olyan vezetők, mint Keserű Jánosné, könnyűipari miniszter, Garamvölgyi Károly és Vincze Imre miniszterhelyettesek, Ganczer Sándor, az OT elnökhelyettese, de említhetném még számos országos jelentőségű nagyvállalat igazgatóját, felelős beosztású vezetőjét, nem is szólva jó néhány, az egyetemünkön jelenleg is dolgozó oktatóról, akik valamennyien a nevezetes 48-as évfolyam hallgatói voltak.

A találkozó — mivel ilyen hosszú kihagyással került rá sor — az egykori csoporttársak számára nem kevés meglepetést hozott. Az életpályák szétváló utakon kanyarogtak, s a hajszálak között is akadt már szürke, s előfordult, hogy bizony meg is ritkultak itt-ott. Emiatt aztán kezdetben, míg az évfolyamtársak sorra felismerték a régen látott ismerősöket, sűrűn hallatszottak meglepett felkiáltások. Sőt, egy jókedvű oktatónk — hadd ne áruljam el, ki — egyenesen „oda nyilatkozott", hogy úgymond: „Ő főképpen azért jött el, hogy megnézze, hogyan változtak meg a lányok"! Vincze elvtárs pedig megállapította, hogy a „lányok" kevésbé változtak meg, mint a „fiúk". Az asztaltársaságok jórészt az egy szakon végzettekből verődtek össze, s így derült ki például, hogy Bikics Istvánné és Bikics István népszerű oktatóink sorsát mind tudományos, mind házastársi minőségben a C-szak pecsételte meg.

A nosztalgikus emlékezés természetes velejárója az „öregdiák"-banketteknek, még akkor is, ha a gazdaság „száraznak" elkönyvelt tudományának elkötelezettek találkoznak. Ennek az érzésnek a jegyében elevenítette fel dr. Szabó Kálmán elvtárs is vacsora utáni köszöntőjében az elmúlt éveket, melyek során pályakezdésük első lépései időben és tartalomban egyaránt szorosan összefonódtak a rendkívüli történelmi fordulatokkal.

A no. 1-es évfolyam, kollégaelődeink jókedvűen ünnepelték a régóta esedékes viszontlátást. S az ilyen alkalmakkor óhatatlanul eltöpreng a 70-es évek diákja is: vajon mi többet?, jobbat?, kevesebbet?, mit tudunk majd felmutatni, ha eltelik majd az a két iksz? Az „ősévfolyam" sokat teljesített már eddig is abból, amire elhivatott. Kívánjuk, hogy jó erőben, egészségben haladjon útján továbbra is!

Szűcs Györgyi

Kukkantás a kukába

FOTÓ: FAVICS PÉTER

Látogatás a központi karbantartó műhelyben

Központi karbantartó műhely. Az egyetem egyik legeldugottabb sarkában a földszinti folyosó végén a II. előadó után található. Nap mint nap ott járunk el mellette, mégis kevesen tudják, mi van a csapóajtón túl. Az itt dolgozók munkája sem feltűnő. Mondhatni, természetes, hogy jó a fűtés, folyik a csapból a víz, beüvegezett az ablak, rendesen csukódik az ajtó. Hogy mennyi munkát, fáradtságot rejt ez a természetesség, fogalmunk sincs. A tények, az eredmény fontos, ami mögötte van, az már arra a 16 emberre tartozik, aki itt dolgozik. A három víz-gáz és központi fűtésszerelőre, a két lakatosra, a három asztalosra, a két villanyszerelőre, az egy-egy üvegesre és kőművesre és a négy segédmunkásra. A műhelyben dolgozók feladata az egyetem és a kollégiumok területén felmerülő karbantartási munkálatok ellátása. De munkájuk kiterjed a felújításra is (fűtés, bútorzat), teljesítik a különleges kívánságokat (Kinizsi klub büféjének átalakítása), és ők végezték a jubileumi ünnepségeket megelőző munkákat. A szakmunka mellett tehát a segédmunka is sok-sok idejüket elrabolja. Mondani sem kell — munkaerőhiánnyal küzdenek, mert a főépületen kívül a négy kollégiumban is van bőven tennivaló. Jellemzésül néhány adat. 1973. január 1-től augusztus 31-ig 1047 darab munkalapot állítottak ki, s a műhelyvezető fiókjában azóta már további 509 munkaigénylő lap fekszik.

Munkaerőgond

S ez a terhelés csak tovább fokozódik, hisz még a fűtési szezon közepén sem járunk. A munkaerőkérdés — bérkérdés. Az évi bérfejlesztési keretből nem tudnak további dolgozókat felvenni. Így rengeteg túlórával próbálják a kényszerhelyzetet megoldani. Minőségi változásra lenne szükség. Arra, hogy minden kollégiumban, kivéve a Veres Pálné utcait, 1—1 vízgáz- és fűtésszerelő, illetve villanyszerelő dolgozna. Ez azért fontos, mert a munkaidő legfőbb részét a központi épület köti le, a kollégiumi épületek viszont annyira öregek (beleértve a Kinizsit is, mely már az átadás pillanatában elöregedettnek számított), hogy a bejelentések alapján szinte mindig kint kellene a dolgozók nagy részének tartózkodnia). Jelenleg is legalább 100 darab igénylés vár teljesítésre.

Közmegelégedésre

A nehézségek ellenére az itt dolgozók közmegelégedésre végzik sokszor nehéz munkájukat, s a jubileumi ünnepségen vezetőjük kitüntetése az ő munkájuk megbecsülése is volt egyben. A műhely élén megbízott műhelyvezetőként Nagy Béla irányítja, szervezi ezt a sokrétű, összetett munkát.

„Tizenöt éve kerültem az egyetemre, mint víz-gáz- és fűtésszerelő szakmunkás és egy hároméves időszaktól eltekintve azóta is itt dolgozom. Akkoriban anyagi-családi problémák miatt kellett elmennem, de Lenczi István volt gazdasági igazgató hívására visszajöttem. Később a személyi vezetők változása után, s szakmai ismereteim alapján lettem megbízott műhelyvezető. A régi társak azóta elmaradtak, csak Szilágyi bácsi maradt közülük. Az itt dolgozók zöme fiatal, most kerültek ide.

— Hogyan sikerül kijönnie velük?

— Nem mindig súrlódásmentes a kapcsolat, de egy kis rábeszéléssel megy a dolog. Szakmailag meg vagyok velük elégedve. Csak azt kérem tőlük, hogy úgy csináljanak mindent, mintha maguknak csinálnák.

— Mi volt az oka, hogy háromévi „hűtlenség" után mégis visszajött?

— Évek során az öreg épület minden zegét-zugát megismertem, látatlanban meg tudom mondani, mi a baj, mit kell javítani. Nehéz volna megválni az egyetemtől. Sokan azért idegenkednek, mert a kevés pénz mellett nincs lehetőség szakmai fejlődésre sem. Ez igaz. De azért lehet segíteni a dolgokon. Rendszeresen olvasom a szakmai könyveket, járok vásárokra, ismerkedem az új gépekkel, s ha lehet, meg is vesszük őket a műhelybe. A gazdasági igazgató és a főmérnök is sokat segített. De ez is pénzkérdés!

— Mennyi a munkások átlagfizetése?

— A szakmunkások 2300—2500 forintot, a segédmunkások 1800 forintot keresnek. De a túlórákkal ez az összeg magasabb. Rendszeres célmunkákat tűzünk ki, jutalmazási rendszerünk is jó. Igyekszünk optimálisan kihasználni a lehetőségeket. Önálló szakmunkástanulókat nem nevelünk. Csak javítani tanulnak meg. Nálunk sok hagyományos munka van, amivel vállalatoknál nem tudna megélni. Sokoldalú, jó szakemberek kellenének. Még legalább három szakmunkás és ugyanennyi segédmunkás.

— Hogyan telik el egy napja?

— Reggel héttől délután négyig dolgozom. Reggelenként a napi összesítőkre beírom, ki hová ment, milyen munkát végez. Elosztom a csoportokat, kiadom az anyagot. Sajnos, nagyon sok az adminisztráció és az igénylések 30 százaléka telefonon érkezik, amit nekem kell összeírni. Munka után azonnal megcsinálom a munkakiíró lapokat, nehogy reklamálás legyen. Nagyon sokszor előfordul, hogy azonnalra kérik a munkát, de ha nincs szabad ember, nem tudjuk megcsinálni. Kis türelmet kérünk az egyetemen dolgozóktól, a hallgatóktól! Amint tudunk, segítünk.

— Idegfeszítő, fárasztó a munkája, mit csinál munkaidő után?

— Kedvenc szórakozásom, mondhatni hobbym a motorozás. Nyáron, ha nincs sok munka, vagy ha már nagyon feszült idegállapotban vagyok, felülök a motorra és irány a természet. Járom az országot, voltam külföldön. Az erdő, a természet nyújt felüdülést.

— A jubileumi ünnepségen emléklappal tüntették ki.

— Úgy érzem, az elmúlt évek száma, az eddig végzett munka megbecsülése ez. 15 éves törzsgárdatag vagyok. Az ünnepség utáni, Gellért Szállóban tartott fogadás nagy élmény, maradandó emlék nekem is, de azoknak a fizikai dolgozóknak is, akik ott voltak. Jó érzés, hogy számítanak ránk és megbecsülik a munkánkat.

Három kívánság

— Ha három kívánsága teljesülne, melyek lennének ezek?

— Az első inkább egy kérés a gazdasági hivatal felé. Az épületek rossz állapotban vannak, generálozás, korszerű fűtés, csatornázás, világítás kellene, mert ilyen létszám mellett, ilyen bérkeret mellett nagy munka nehezedik ránk. A műhely karbantartó és nem felújító stb. munkákat végez.

A második: jó egészséget, szeretném, ha az 50. éves jubileumot is megérném és addig jó szakembereket nevelnék.

Harmadikat nem is kívánnék. Helyette inkább annyit, nagyon sokan telefonálnak, köszönik a munkánkat, mások viszont szitkozódnak a késések miatt. Az említett problémák miatt, sajnos, ezzel is számolni kell. Kis türelmet kérünk, erőnkhöz mérten mindent igyekszünk maradéktalanul megoldani.

Sebők János

---

zászólások e monográfia koncepciójához szóltak hozzá. Az említett három intézet vezetői, Kedrov, Odujev, és Richta professzorok alkották a kollokvium elnökségét, bár Kedrov akadémikus betegsége miatt nem tudott eljönni, s az ő bevezető referátumát — egyébként francia nyelven — egy kollégája olvasta fel.

Ez a forma termékenyebbnek bizonyult a többi szekció egymáshoz laza százalékkal kapcsolódó előadáshalmazánál. Kár, hogy azt az értesítést, hogy a vita alapja az említett könyv lesz, és magát a könyvet is a meghívottaknak csak egy szűk köre kapta meg előzetesen.

Az egyes szekciókban a munkamódszer nem volt egységes. Előfordult, hogy minden egyes előadás után mód nyílott vitára, hozzászólásra. Több szekcióban azonban csak az összes előadások elhangzása után nyitottak általános vitát. Ez az utóbbi módszer még kevésbé tette lehetővé a tényleges érdemi viták kibontakozását.

Bizonyos viták természetesen így is kialakultak. Sok esetben különböző polgári álláspontok képviselői vitáztak egymással, s előfordultak marxista filozófusok egymásközötti vitái is. Az alapvető kérdésekben azonban többnyire marxisták és nem marxisták között került sor a vélemények ütközésére.

Ami például a kongresszus egyik fő témakörét jelentő technikához való viszony kérdését illeti, figyelemreméltó, hogy a kongresszuson szinte egyáltalán nem jelentkezett az optimista technicizmus, a társadalom problémáinak a megoldását a technika önfejlődésétől váró irányzat. Annál gyakoribb volt a technika pesszimista megítélése, a technika és a humánum, a technika és a kultúra, a technika és a morál között kibékíthetetlen konfliktust feltételező polgári megnyilvánulás. A szövetség lelépő elnöke, Leo Gabriel osztrák professzor (a kialakult hagyomány szerint mindig a rendező ország képviselőjét választják a következő ötéves időszakra elnöknek, Várnában Szava Ganovszki bolgár professzort választották meg a következő öt évre) az egzisztencializmus szellemében azt az alapgondolatot fejtette ki, hogy a technikában az ember külsővé válik, a technika mintegy magába olvasztja az embert, ezért a technikától elfordulva kell az autentikus emberi értékeket megvalósítani. Az ilyen típusú nézetekkel szemben a marxista vitapartnerek azt hangsúlyozták, hogy a technika nem önmagában jó vagy rossz, hanem alkalmazásának körülményei, azok a társadalmi viszonyok, amelyek között ezt a technikát működtetik, szabják meg a technika és a humánum viszonyát. Míg az egyik fél a technika korlátozására irányuló reformokat sürgetett, a másik fél a társadalmi viszonyok megváltoztatásának a szükségességét húzta alá.

Hasonló jellegű vita volt az elidegenedés marxista és hegeli fogalma közötti különbségről, a szabadság fogalmáról és lehetőségéről stb.

A filozófia és a tudományos-technikai forradalom viszonyával foglalkozó plenáris ülésen és a tudományelméleti, illetve metodológiai tárgyú szekcióüléseken esetenként felbukkant a neopozitivizmus ismert álláspontja, amely tagadja a filozófiai általánosítás szükségességét és lehetőségét, de a korábbi időszakhoz képest feltűnő volt a nyílt neopozitivista állásfoglalás visszaszorulása.

Ezek a kiragadott példák is mutatják — s ez volt az általános benyomás is —, hogy a kongresszuson nem merültek fel lényeges új gondolatok, hanem csupán a már ismert álláspontok egyfajta seregszemléje és a lehetőségek szűk korlátain belüli konfrontálódása folyt. Előfordult persze, hogy egyes ilyen közismert álláspontok új terminusokba burkolva új elméletként próbáltak fellépni. Volt olyan előadó, aki például a neopozitivista verifikációs elméletet kísérleti idealizmus néven igyekezett új elméletként bemutatni.

Mindamelett a kongresszust egészében véve a marxizmus pozícióinak a megerősödése jellemezte. Ez csak részben függött össze a kongresszus helyszínével. A mostani volt a harmadik olyan filozófiai világkongresszus, amelyen a szocialista országok képviseltették magukat, és az első, amelyet szocialista országban tartottak. E körülmény közrejátszott abban, hogy valamivel kevesebb résztvevő volt, mint az előző, a bécsi kongresszuson, és sokkal több szocialista országbeli. A résztvevők több mint fele az utóbbiak közül került ki. Ez automatikusan magával hozott egy olyan mennyiségi változást, hogy az előadók és a hozzászólók között több volt a marxista, mint korábban. A minőségi változás abban áll, hogy a marxizmus végleg bevonult a ma még túlnyomóan polgári vezetés alatt álló Nemzetközi Szövetségben képviselt elismert filozófiai irányzatok közé. Egy-két évtizede a polgári filozófusok nagy része még hajlamos volt a marxizmust valamiféle, a tudományon illetve a tudományos igényű filozófián kívüli pártideológiának tekinteni. Ez a korszak végérvényesen a múlté.

A kongresszus légkörét — ellentétben a bécsi kongresszus gyakran feszült hangulatával — a nemzetközi enyhülés és a koegzisztenciára való törekvés szelleme jellemezte. Ez persze csak általános kép, amin belül voltak ellentétes jelenségek is. Egyes nyugati résztvevők tettek provokatív kijelentéseket, vagy megpróbálkoztak egyes szocialista országok — meglepő módon elsősorban Jugoszlávia — belügyeibe is beavatkozni. Ezek a jelenségek azonban elszigeteltek maradtak. A másik részről egyes marxista felszólalók valamiféle ideológiai tanító bácsi szerepében próbáltak fellépni, ami ugyancsak visszatetszést keltett. Egészében véve azonban ezek csak jelentéktelen epizódok voltak. A kongresszus egészére az egymás, illetve az egymás nézeteinek a jobb megismerésére való törekvés volt jellemző. A tényleges eredmények nem magán a kongresszuson, hanem az azt követő években folytatott tudományos munkában, a gondolatok érlelődésében kell, hogy megnyilvánuljanak.

Rádi Péter

Gyi, kocsi!

FOTÓ: FAVICS PÉTER

Bakonyi Péter

VÁRLAK

Lassan kókad a fény
és fekszik az este
A nagymutató is hányszor
körbeszaladt már
Irkalapomban a foltok
mint cseppek ha a
zápor jön
szaporodnak

Ránc fut homlokomon
s az erek közt
furcsa kis izmok
összeszaladnak

Várlak
és így még
sose vártam

MESE

„m" a mámor „s" a test
alkonnyal éled az est
alkonyattal kél az est
„m" a mámor „s" a test

két remegő kehely
tiszta pohár
csipő ring
nyárihinta jár
nyiló orgona-tüske fáj
sebet ásít csókban a száj

„m" a múlás „s" a füst
márvány-marta mosoly-üst
magány-mosta márvány-üst
„m" a múlás „s" a füst.

DOBOS PÉTER

Őszi éjben

Őszülő igéket mormolnak a szelek,
Röpködnek varázsló parázs-falevelek,
Belesírnak az éjbe az őszülő csodák,
Égre szegzett karokkal vándorolnak a fák,
Legendákat regélnek az őszülő szelek,
S megsimítják a tarlót, a szántóföldeket.

Rámszakad az idő, álomba hull az éj,
Ködöl a zsenge eső, de te gyere, ne félj!
Ködöl a zsenge eső, de én elédmegyek,
Hogy ne járjanak keresztül a mormoló szelek.
Hűvös az őszi éj már, nem jár itt senki sem,
Átkarollak, szeretlek, csókolj meg Kedvesem!

Őszülő igéket mormolnak a szelek,
Ránkhullanak, belepnek nyirkos falevelek.

Vadnyugat

A Fehér Lovak a Fekete Csikót utolérik —
A Fekete Csikót —
Sáros fekete földre letiporják,
Fekete Város, Fekete Ország —

Nagy Fehér Lovak letaposssák.

A Fekete Csikó homloka véres!
Hol késik még, mért késik még
A Fekete Ménes?!

PAR-
NASZ-
SZUS

Száz szónak is egy a vége

Kálvária

Elveszett. Elszakadt. Elfogyott. Tönkrement. Kirakat. Jónapot. Hm. Hé! Kérek. Kérném. Esedezem! Nincsen? Biztos? Holnap? Holnapután? Kiskedden? Máshol? Gyártják? Centrum. Szivárvány. Röltex. Aranypók. Alkalmi. Bizományi. Ecseri. Püspökladány. Hódmezővásárhely. Baktalórántháza! Cipőtalp. Lúdtalp. Tantusz! Telefon. Nagybácsi. Sógora. Vejének. Szomszédja. Elintézi. Pultalól. Exportból. Raktárból. Csokoládé. Virág. Színházjegy. Köszönöm. Máskoris. Konnektor. Ejnye. Levált. Kivágott. Bedöglött. Jótállás. Szerviz. Reklamáció. Beadvány. Panaszkönyv. Pimasz! Szégyentelen! Teanyád! Hallatlan! Vezető! Türelem. Nyugalom. Szocializmus. Régen. Háború. Újjáépítés. Fokozatosan. Ipar. Rekontsrukció. Kooperáció. Anyaghiány. Szervezés. Reklám. Határidő. Módosítás. Értem. Köszönöm. Önéletrajz. Javaslat. Illetékbélyeg. IBUSZ. Sorbanállás. Útlevél. Követség. Vízum. Vonatjegy. Hálókocsi. Szálloda. Virradat. Kirakat. Jónapot. Kérek. Köszönöm. Vám. Elromlott. Alkatrész? Nuku. Útlevél? Hetvenhatban.

—Ft—

Falusi életkép

A nagy kőszikla megúnta a hegy tetején az évszázados mozdulatlanságot, és egy szép nap délutánján leomlott. Egyenesen a kis falu kocsmájába zuhant, ahol agyoncsapta az időt, estig megivott pár féldecit, majd rádőlt az asztalra (az asztal összetört, utóbb ezt is kifizette), és elszunyókált. Sokat nem alhatott, mert este lévén, jobb szórakozás híján összegyűlt a falu népe.

— Miből telhetett ekkora sziklára a kocsmárosnak? — irígykedtek az emberek.

— Vizezi a bort — mondták a rosszindulatúak, és hozzátették: — a mércéje sincs hitelesítve.

— De cuki sziklakert lesz itt — újjongtak a fiatal lányok, asszonyok.

— Van fantáziája — ismerték el a hippi-frizurások.

— Vigyük haza! — sírtak a gyerekek.
— Pityuka vagyok. — szólt a papagáj.
— Isten verése. — mondta a pap.

— Bevesszük a közösbe. — jelentette ki a téesz-elnök.

— Szavazzuk meg! — javasolta a párttitkár.

— Szomjas vagyok. — mondta Mózes, és vizet fakasztott.

— Furcsák az emberek... — gondolta a szikla, fizetett és távozott.

— Holnap is legyen szerencsénk! — köszönt utána a kocsmáros, de nem gondolta komolyan.

—zu—

Péczeli Margit linómetszete

Hivatal

Tiszteletem. Örvendek. Kacsóját. Mizujs? Személyzet. Növényzet. Toalett. Parkett. Láttad? Láttam. Tetszett. Tényleg? Pappné? Gibicseivel? Hihetetlen. Kerestek? Főnök. Hozom. Viszem. Felmegyek. Hozzak? Szalámit? Jó. Csók! Gizike. Körözött. Kakaó. Szevasz. Fantasztikus! Gibicseiné? Pappal? Cseresznye. Lujza. Névnap. Bonbon. Szegfű. Egészségére! Lujzácska. Angyalka. Tündérke. Ropi. Csoki. Kiugrok. Csakide. Kirakat. Mozijegy. Vacsora. IKV. Tanács. Kerestek? Megyek. Tanfolyam. Továbbképző. Légő. Tüdőszűrés. Értekezlet. Ünnepség. Fotókör. Kirándulás. Klubest. Tagbélyeg. Röpgyűlés. Évforduló. Búcsúztatás. Pihenünk. Füles. Ludas. Tükör. Kerestek? Bábel! Telefon. Anyám. Lányom. Apósom. Nászom. Üköm. Napam. Házmester. Ügyfél? Várjon. Főnök? Megyek. Rohanok. Lótok. Futok. Idő? Pénz. Hoppá. Csekkek. Részlet. Bérlet. Képlet. Széklet. Képzet. Egylet. Ügylet. Ötlet. Ötlett. — Ft —

Váltás

... a vonat minden állomáson és megállóhelyen megáll. *A fiú zihálva fut. Ezt még elérem! Bepréseli magát a szűk helyre, a táska szembe a felső tartóra, nehogy elvesszen. Undorító ez a vonat. Írunk holnap, vagy nem írunk? És a fényképeket is el kéne már vinni. Na, majd holnap mindent! Csak ennek vége lenne már!*

Megtelik a kupé. Párás ablakok, füst, félszavak, néma káromkodások. Csizmák taposssák a divatos bunkóorrút, részeg — egyelőre nincs. Ide se fér már senki, remélem, nyugtunk lesz Aszódig, Rózsi. Újra nyílik az ajtó. Táguló szemek gyűrűje, asszonykarok védő ölelése. — Cigányok. Egye fene, jöjjenek csak! A muzsikus fajta nem is olyan rossz. Az öregebbiket meg ismerem is, apa. Nálunk is szokott játszani néha!

Ez kellett még csak! — gondolja a fiú. Így is sokan vagyunk már. Ámbár, fene tudja. És különben is, egy ország vagyunk. De a holnapi nap, az zűrös lesz. És még az öreglányhoz is be kell néznem! Csak tudnám, mi az az inferno. Tanultuk pedig...

Az öreg paraszt a baloldali ablaknál ül. Gazsi, az anyád! Fröcsköl nek a roszszul formált szavak. Ezt ismered? Gyerünk, mi lesz, hiszen itt a hegedűd! A fiatal prímás meglepetten néz rá, aztán tudatlanul mozdul a keze. A brácsás is alábrummog. Az imbolygó kocsiban új ritmust kapva csendül fel az ismerős dallam.

Mindenki felélénkül. A piszkos csirkefogója... Ne ordíts, te marha! Nézd, az öreg hogy élvezi. A cigány már a zenében él. Két lábával kitámasztja testét, semlegesíti a váltócsattogást. Kísérője homályosan bámul, ujjai nehezen mozdulnak, el-eltéveszti a dallamot. Inkább tojást sütnél a hegedűdön, öt még csak megsül rajta! Vagy menj haza az asszonyhoz, és...

A trágárságra még a fiú is csettint. Egészen szellemes volt. Ő is jobban odafigyel már. Fél szeme azonban a táskáján, és vigyáz, nehogy hozzáérjen szomszédjaihoz.

A cigányok lassacskán elfáradnak. Az öreg hadonászása is alábbhagy. Vége az első résznek. Kinyílnak a markok, a vonó lehajlik. Az arcokon alázatos mosoly. De hát hiába. Úgy látszik, a félig önkéntes muzsika egyben társadalmi is. Még sem lehet kiabálni, vagy pláne: verekedni. Egy ország vagyunk, még ebben a büdös kocsiban is! Inkább váltsunk!

A csitri lányok ijedten rebbennek szét. Nóta? Nincs nekünk nótánk! Te Kati, a Dilájla! Azt nem tudják? És a Gyertyafénykeringőt ismerik? Az az igazi!

Utoljára kilenc éve hallottam a strandon, Harkányban — gondolja a fiú. Voltunk annyira érzelmesek, hogy a Szív küldin ajándékoztuk meg vele a tanárnőnket. Akkor még tényleg az volt az igazi. Itt még mindig ez az igazi. Érzelmes lesz. Hogy szalad az idő! Hoppá, most érzelmes vagyok, de nem baj, ezt is kell néha.

Felhangzik újra a zene, hamisan, bizonytalanul. Kiabálnak. Gazsi, az anyád! A lányok kacarásznak. Egész jó. De azért a Jancsi, tudod, a szólós, az jobban csinálja.

A fiú cigarettát húz elő. Két pár fekete szem villan rá. Tovább, tovább! *A kéz tétovázik.* Gyerünk, mi lesz azzal a zenével? *A kéz határozottan továbbmozdul.* Köszönjük szépen, kérem. És bocsánatáért esedezünk. Köszönjük szépen. Tudja, ha muzsika, hát muzsika... Még tűz is csiholódik. Ez már több a soknál. A nótáját, elhúzhatnánk a nótáját? Hiszen... Tiltakozó félmosoly, a cigány jó emberismerő. A cigaretta az cigaretta, de nem tolakodunk azért. Hova jutnánk, ha...

Miért aláz meg engem is a hajlongás? — kérdi magában a fiú. Választ — egyelőre nem talál.

Inkább váltsunk hangot. Most a-moll jön, te marha! Hát mindig meg kell ezt neked magyarázni? Mert ha húzzuk, hát húzzuk becsülettel, az istenfáját! Az esküvőn is így volt, most is így lesz. Kibírjuk Aszódig! Meleg van, mozgatni tudod az ujjad. Fűtenek itt dögivel, a hétszentségit. A-moll következik, újra!

Nocsak — gondolja a fiú. Még lakodalom is kerülne ehhez a zenéhez. Falusi lakodalom, milyen idilli! Töltött káposzta és menyasszonytánc. Na, ne hülyéskedj. De ha egyszer szép! Itt a vonaton? És nászéjszaka talán Aszód és Pest között? Nem gondoltam komolyan!

Hé, Gazsi! Aszódon leszálltok, nem? Ezt még játsszátok el! Vörös nyak, a kérges tenyér kicsit megfeszül. Vagy tán üssek? Na gyerünk. Újból zengenek a húrok, két cigány markolja szorosan a vonót, egyre csak közeledve...

Aszód. Hű, de megizzadtunk!... Újból tenyerek kinyílt, füstös virága, alázatos mosoly. És nem csörren a forint, nem zizzen a tízes. De hát mégsem lehet kiabálni, vagy pláne: verekedni. Egy ország vagyunk, még ebben a büdös kocsiban is!

A viszontlátásra! Kezeiket csókolom, és még egyszer bocsánatáért esedezünk. Lassan ürül a kocsi. Pestre már csak néhányan érkeznek. A lámpák pislákolnak, a féktuskók izzadtan veszik át egy éjszakai utazás nehéz terhét. A rossz fogú fiatalasszony vihogva mondja az urának: De jól kitoltak velük. Feri! Egy fillért sem kaptak, de jól kitoltak velük!

Keleti pályaudvar. Ajtók csapódnak. Könnyedén le a lépcsőkön. A nagyváros jótékonyan simogat, lassan hömpölyög az éjszakai forgalom

A fiú tétovázik, majd határozottan elindul az aluljáró felé. Metró és sikoltó villamos. A sárga kocsikra várva, aztán felrémlik neki a rossz fogú asszony, hirtelen észbekap, nem, megvan a pénze, mégsem lopták el. Ahogy a százforintosokat simogatja, maga sem tudja, miért: sírva fakad, majd gyors mozdulatokkal törli le könnyét. Megfordul, és gyalogosan indul el a sötétben. A hatalmas tűzfalon fehéren vakít a már elavult felirat: FREEDOM FOR ANGELA DAVIS!

K. Á.

30000 FORINTRÓL VAN SZÓ!

Nagy öröm pénzt kapni. Mennyi tervezgetés, számolás követi még a legkisebb mennyiségű pénzt is. Rég elfelejtett tervek, vágyak tűnnek megvalósíthatónak, újabbak keletkeznek. Pénzt kérni azonban már nehezebb, még kölcsönbe is, hát még minden „visszaszolgáltatás" nélkül! Egy kicsit kínos felállni egy egész csoport előtt, s elmesélni, kinek mi célból kell a pénz, milyenek a családi, anyagi körülmények. Beszélni arról, hogy otthon problémák vannak, hogy gondot okoz a jegyzetek megvásárlása is, hogy télre feltétlenül télikabát kellene, de nincs miből megvenni — nem könnyű. Kicsit talán megalázó is. Sokakat, akiknek pedig valóban szükségük lenne támogatásra — rendkívüli szociális segélyre — visszarettent a nyilvánosság előtti indoklás, inkább magukba zárkóznak, s továbbra is gondterheltek az anyagi nehézségek miatt. Más helyzet is kialakulhat: egyesek, felismerve a nagy lehetőséget, nyakra-főre adják be kérelmeiket, szépen ecsetelve, „kiszínezve" a család helyzetét, azt, hogy mi készteti őket rendkívüli szociális segély kérésére.

Hogyan lehet ilyenkor reálisan, igazságosan dönteni, hogy kik kapjanak és kik ne a rendelkezésre álló pénzből, milyen szempontok érvényesülnek elsődlegesen a kérelem elfogadásánál. Erről, és még más hasonló kérdésekről beszélgettem az első évfolyam KISZ-titkárával, Bokros Lajossal, és DJB felelősével, Surányi Györggyel.

— Milyen feltételek szükségesek feltétlenül ahhoz, hogy valaki pénzt kérhessen?

Surányi, Bokros: Először is: pénz. Most az elsősök között 30 000 forintot osztottunk ki, ami első haliásra soknak tűnik, a kérvények tekintetében azonban nagyon kevés. Meg kell vizsgálni, ki hányadik kategóriás. IV. kategóriásnak csak kirívó esetben, III. kategóriásnak is csak megfelelő indok esetén adunk pénzt. Így például ha valamelyik szülő beteg, keresetkiesés van . . .stb.

— Ez azt jelenti, hogy az I—II. kategóriások minden különösebb indok nélkül kaphatnak rendkívüli szociális segélyt?

Bokros: A kategória maga nem elég érv. Nyilvánvaló azonban, hogy ők könnyebben megkapják a kért összeget, de a rendkívüli szociális segélyhez rendkívüli indok is szükséges.

— Hogyan osztottátok el azt a 30 000 forintot, mi volt az elosztás mechanizmusa?

Surányi: Minden csoport leadta a kérelmeket. Elvileg már előzőleg megvitatták, a gyakorlat azonban azt bizonyította, hogy aki kért, annak mindnek aláírták. Így a kérelmeknek a felét félre kellett tennünk, mivel indokolatlanok voltak. Utána összeültünk a csoportok érdekvédelmi felelőseivel vagy megbízottaival, valamint a tavalyi érdekvédelmi felelőssel, és egyenként, minden kérelmet külön-külön megvitattunk. Kialakult egy olyan névsor, akiknek feltétlenül kellett pénzt adnunk, ez azonban még mindig több volt a rendelkezésünkre álló 30 000 forintnál. Ahol volt lehetőség, ott módosítottunk az eredetileg kért összegeken.

— Hogyan tudtatok dönteni arról, hogy melyik kérést kell mindenképpen kielégíteni, s melyiket tegyétek félre?

Surányi: Húsz-huszonöt ember volt ott a megbeszélésen, így elég sok hallgatót ismertünk. Nemcsak a csoport tagjainak helyzetét, de ismerőseikét is körvonalazhatták. Elsősorban azonban a csoportok, kérelmezők erkölcsi érzékére támaszkodhattunk, hogy ténylegesen csak olyanok kérnek, akiknek szükségük van anyagi támogatásra. A jövőben azt próbáljuk megvalósítani, hogy a kollégiumokból több embert hívunk meg, ők már jól ismerik egymást, hozzá tudnak szólni az esetleges vitás kérdésekhez.

Bokros: Azért is fontos lenne, hogy csak olyanok kérjenek, akiknek anyagi nehézségeik vannak, hogy ne kelljen szétapróznunk a pénzt. Nyilvánvaló: ha valaki télikabátot akar venni, akkor elég sok pénzre van szüksége.

— Most intéztétek a lekategorizálásokat is. Van-e valamilyen kapcsolat a szociális segély és a lekategóriálás között?

Bokros: Akit most lekategóriáztunk, annak visszamenőleg is kifizetik a két kategória különbözetét. Ha valaki kért rendkívüli szociális segélyt, közben le is kategorizálták, akkor a lekategorizálásból származó különbözet és a szociális segély együtt teszik ki azt az összeget, melyet a hallgató szociális segélyként kért. Az V. kategóriások közül senkit sem kategórizáltunk le, ez csak annyi előnyt jelentene, hogy ebédjegyet vásárolhatnak, ez azonban eddig sem jelenthetett túl nagy megterhelést.

Surányi: Ezt sem lehet azonban merev szabályként elfogadni. Kivételes esetben az V. kategóriásoknak is lehet kérni kategórialeszállítást, míg az I—II—III. kategóriásoknál automatikusan leszállítjuk.

— —Mennyi az a legkevesebb pénz, melyet rendkívüli szociális segélyként adtatok?

Surányi: Két embernek adtunk 200 forintot, de mindketten kaptak kategórialeszállítást is, az átlagos a 300 forint, de ez is elsősorban a lekategórizáltaknál.

Bokros: Az igaz, hogy enynyi pénz azoknak, akik ruházkodni akarnak, nem jelent túl nagy segítséget, ők általában többet is kaptak. Az volt a baj, hogy túl sok volt az igénylő, s hogy minél több embernek tudjunk adni, innen is, onnan is elvettünk egy-egy százast. Ha már a csoportokban differenciáltak volna, lett volna olyan, aki vállalja a nemet mondó hálátlan szerepét, nem alakult volna ki ez a helyzet.

Milyen következtetést vontatok le az első rendkívüli szociálissegély-elosztás tapasztalata alapján?

Bokros: Ebben az évben még háromszor lesz rendkívüli szociális segély. Sokkal megalapozottabban, meggondoltabban kell elosztani. A csoportok minden esetben alaposabban vizsgálják meg a körülményeket, az érdekvédelmi felelősöknek pedig annyira kell ismerniük a csoporttagok helyzetét, hogy a megbeszélésen meg tudják védeni, indokolni a kérelmet. Ne legyen a pénzkérés kényes téma, mindenki reálisan tárja fel anyagi helyzetét. A kevésbé rászorulókban legyen annyi felelősségtudat, hogy ne nyújtsanak be kérvényt, ezzel csak a pénz elaprózását idézik elő. Az elbíráláshoz ne csak az érdekvédelmi felelősök jöjjenek el, hanem mindenki érezze feladatának, hogy segítsen a pénz igazságos elosztásában.

Kocsi Ilona

Ki tud rólunk?

A kérdés ily módon való feltevésében már benne van annak valószínűsége, hogy nagyon kevesen vannak, akik sejtenek valamit létezésünkről. Kicsi azoknak a száma, akik tudják, hogy egyetemünkön működik egy olyan szak is, amely tagjai közt mindössze tíz főt számlál. (Valamennyi harmadéves).

Próbálkozások ellenére (azt hiszem, leginkább a megfelelő propaganda hiányában) évről évre meddő kísérletek folynak a tanár „D"-szak (politikai gazdaságtan—kereskedelmi ismeretek) indítására. „Nemzet napszámosának" lenni egyébként is fényűzésnek számít manapság, úgy tűnik, a „D"-szak már annyira luxus, hogy csak az igazán „bennfentesek" szerezhetnek tudomást róla. Az érdekeltek viszont állandóan panaszkodnak, milyen kicsi a jelentkezők (ha akad egyáltalán) száma.

Érdekes is lenne tolongást látni egy olyan szakra, amiről sokan azt sem tudják, hogy létezik.

A tanár „D"-ről olyannyira elfeledkeznek — nemcsak a diákok — hivatalosan is, hogy ez meglepő furcsaságokat; néha hátrányt, néha előnyt (ezt a legritkábban), de mindenképpen plusz — utánjárást jelent számunkra.

Nem tiltakoztunk, amikor például a honvédelmi ismeretek című közkedvelt tantárgy hirdetőtábláján közölt órarendből kihagytak bennünket. Örömünk még nagyobb fokra hágott az operációkutatás jegyzet előszavának elolvasása közben: az anyag III. évfolyamos hallgatók részére — tanár „B"-szakkal bezárólag, tehát nekünk nem — készült. Mi ezt a megjegyzést komolyan vettük: szaladtunk fűhöz-fához, matek tanszékhez, kértük, töröljék az órarendből is a tantárgyat. Természetesen nem az általunk várt eredmény született. Ráadásul az új helyzet két csoportra szakította kis közösségünket: vannak még néhányan, akiket az első információ (a jegyzet) késztet szófogadásra: nekünk nem ajánlják a tárgyat, hát nem tanuljuk.

Na, persze kellemetlenebb (máig sem korrigált) meglepetések is érnek bennünket; többször is előfordult, hogy a jegyzetellátó tíz, azaz tíz darab tankönyvvel kevesebbet rendelt az igénynél. Természetesen ismét a tanár „D"-ről feledkeztek meg.

Ugyancsak meglepett bennünket, amikor tavaly (már fél éve mint „D"-sek jártunk az egyetemre (az ált. kar dékánhelyettese meglepve kapta fel fejét és csodálkozott: hát mégsem halt ki ez a szak?

De száz szónak is egy a vége: reméljük, ezután kevesebb lesz a rácsodálkozás, a hát az meg mi fán terem, nem kell kínos magyarázkodásba kezdenünk létezésünket illetően, ha netalántán szóba kerülnénk.

Molnár Patricia

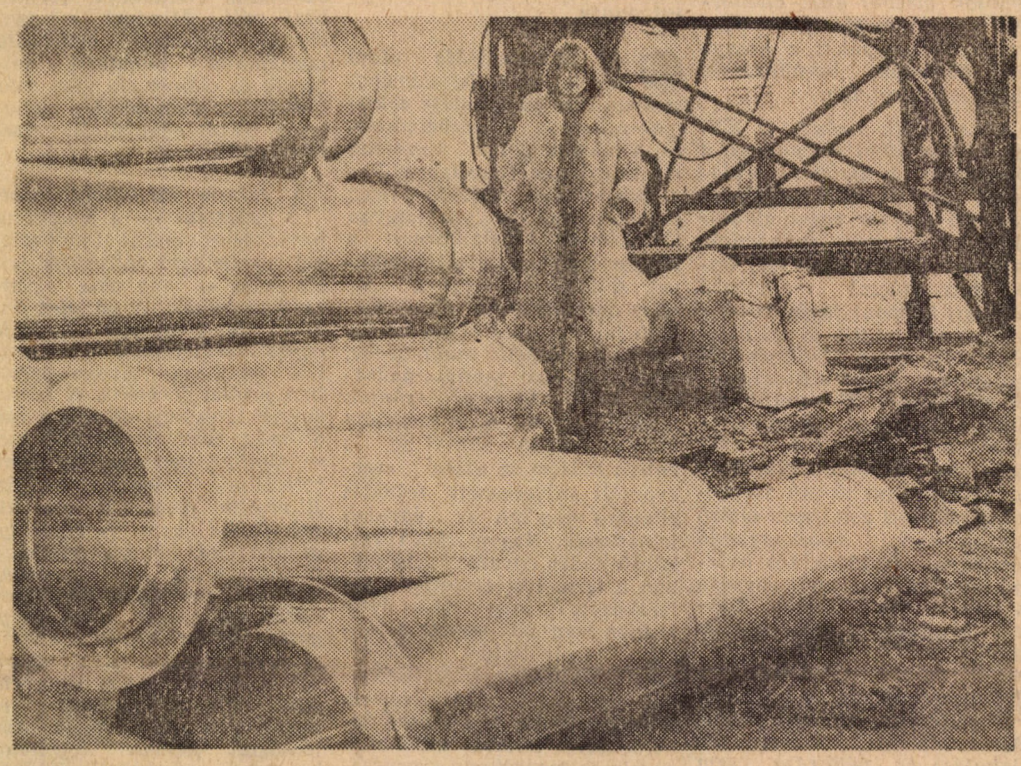

A „csősz"

FOTÓ: FAVICS PÉTER

Könyvtárcsalogató

(Jegyzetek az olvasásról)

Az öntudatlan cél, mely a könyvet kezünkbe adja mindenkiben ugyanaz. Ha aztán gondolkodni kezdünk és szóba akarjuk foglalni, hogy miért is olvasunk tulajdonképpen, ez a szó ezerféle lehet korunk, műveltségünk, lelkiállapotunk szerint. Akarhatunk egyszerűen szórakozni, akarhatunk erkölcsileg felülemelkedni, nemesedni, tanulni, akarhatunk sírni, nevetni, borzadni, önmagunkról, napi gondjainkról megfeledkezni." (Benedek Marcell: Az olvasás művészete.)

Jóleső érzéssel, a tulajdonos büszkeségével nézem a könyveket a zsúfolt polcokon, a kollégium könyvtárában. Nemcsak azért, mert egy évig felelős vagyok értük, hanem mert az enyémek. Kezembe vehetem, fellapozhatom, elolvashatom bármelyiket. Ez az 1500 kötet szinte kínálja magát. De nemcsak nekem, másoknak is, mindenkinek. Soha nem tudtam megmondani, miért szeretek könyvtárba, antikváriumba járni, miért időzöm szívesen azokban a lakásokban, ahol könyvrengeteg a tapéta. Mióta ide lejárok, megfejtettem a titkot. Minden kötetnek kisugárzása van. Más egy öreg lexikonnak, más egy tépett ponyvának, más egy nemzedékek használta tankönyvnek, vagy egy ünnepélyesen méltóságteljes művészeti albumnak. A könyv külseje megsejteti, sugallja a tartalmat, s e formához aztán kiki mércéje szerint igazodhat. Bennem a rongyos ponyva mindig kellemes, de ledér örömet, a tankönyv húzódozást, kis szorongást, az öreg fóliák kíváncsiságot, az albumok tiszteletet ébresztenek. Minden egyes könyvnek megvan a maga atmoszférája. Bármilyen hangulatban nyugodtan fordulhatunk hozzájuk. Segítenek a megakadt munkában, tovább lendítik a hiányos gondolatmenetet, megtalálják a következő láncszemet. Csak rajtunk áll, elfogadjuk-e kihívásukat. Akit egyszer elkapott a láz, melyet minden könyvbarát érez, mikor új könyvet vesz a kezébe, nincs menekülés. Valami ellenállhatatlan kényszer, szenvedély hajtja az írott betűhöz. Ki ne emlékezne átvirrasztott karácsony éjszakára, amikor az új könyv varázslata alól, csak a hajnali derengés oldotta fel. Vagy anyánk dühös hangjára, „teszed le rögtön azt a könyvet!" (mert néha még az evésről is elfelejtkeztünk).

Vannak, akik attól félnek, hogy maholnap az írott szöveget kiszorítja helyéről a kép, a hang. Nem teljesen alaptalan ez a félelem. Sokan hajlamosak arra, hogy inkább leüljenek a tévé elé, elmenjenek moziba, mintsem könyvesboltba járjanak, olvassanak. Egyrészt, mert az előbbi kényelmesebb, gyorsabb, olcsóbb, másrészt az emberben azt a hitet is kelti, kultúrálódtam, ismereteim is bővültek, s ez elég. Nem elég! Az olvasást nem pótolhatja egyik sem. Statisztikai adatok bizonyítják, hogy sajnos egyre csökken az olvasásra fordított időmennyiség. Azt a szerepet, amit korábban a betű töltött be, átvette a rádió, a tévé. Az emberek szívesen választják az egyszerűbbet, a könnyebbet, például a tévén keresztül egyszerre látják és hallják a világ eseményeit. Ismerek olyan valakit is, aki inkább a rádiót kapcsolja be a hírek idejére a napilapok elolvasása helyett.

De divat manapság azt állítani, hogy nincs idő semmire, így az olvasásra sem. Ez így nem igaz. Aki szereti a könyveket, megfelelően tudja forgatni őket, igenis tud időt szakítani számukra. Itt inkább az a baj, hogy a korábbi évek folyamán az illető életéből valamilyen oknál fogva kimaradt a könyv. Elfelejtették megszerettetni vele. Sőt mi több a sok rosszul tanított kötelező olvasmány csak fokozta ezt az elhidegülést, ellenszenvet a könyvvel szemben. Így később szinte tálcán kínálja magát a gondolat, nincs időm az olvasásra, de ott a sok kommunikációs eszköz, azért mégis tájékozott vagyok. Az így gondolkodók hamis úton járnak. Tudásuk, műveltségük látszatműveltség, felszínes, megreked a napi híreknél. Máról-holnapra tudás ez, alapozás, mélység nélkül. Az ilyen ember aztán nem is tud eligazodni az információözönben, nem tud rendszerezni, nem lát perspektívikusan, nem ismeri fel az összefüggéseket. Van, aki eleinte még megütközik, hogy másoknak mennyi mindent mondhat olyasmi, ami neki egy szám, egy tény, próbál a mulasztottakból pótolni, belekap ebbe is, abba is, de amikor felismeri, milyen óriási munka áll előtte, meghátrál, igyekszik leplezni elmaradását. Őket már a legjobb könyvekkel sem lehet visszacsalogatni az olvasók birodalmába. Ritkán olvasnak, akkor is a habkönnyűt, kikapcsolódásként.

De nem mindenki van így a könyvvel. Van akinek kincs, érték, jóbarát. Van aki alig várja, hogy összegyűljön egy kis pénze, s már rohan a könyvesboltba, böngészi az antikváriumokat. Ezeket az embereket mindenhol meg lehet ismerni, kipirult arccal, csillogó szemmel lapoznak egy-egy példányban, s ha valami régóta keresett könyvet sikerül fölfedezniük, nagy zsákmányt ejtett vadász büszkeségével sietnek a pénztárhoz. Sokszor nem is tudni, miért veszik meg az újabb könyvet, hisz a régieket sem sikerült elolvasniuk. Mi az a mohóság, ami hajtja őket? Ne kérdezd, talán nem is tudnak válaszolni a kérdésre. Nekik már a könyv puszta megszerzése is szellemi gazdagodást jelent. Egy lehetőséget, egy mindig termékeny kísértést, belépőjegyet a valóság végtelen birodalmába.

Sokak kezében a könyv, csak a tétlenség, az unalom elűzésére szolgál. Mások időnként előkapnak valamit, amit a címe után érdekesnek tartanak, mondván olvasok, mert még műveletlennek tartanak. Megint mások könyvtári kötetekkel bástyázzák el magukat, kapnak egyikhez is, másikhoz is, aztán végül elvesznek a részletekben, összefolyik fejükben a töménytelen ismerethalmaz. Egyik módszer sem jó, nem szabad így olvasni. Akik azt hiszik, hogy a könyv az unalom elűzésére szolgál, tévednek. Erre a célra csak egy bizonyos könyvtípus használható. A könyvek nagyobb, sokkal nagyobb része egész más céllal íródott, s aki az előbbi fajta időtöltésre használná őket, keservesen csalódna. A könyv olvasása közben is dolgozunk, agyunkban rendszerezzük, helyére tesszük a dolgokat. Az olvasott rész elmélkedni, gondolkodni késztet. De egyúttal „dolgoztat is". Felkelti érdeklődésünket, adatok, események, eredmények felkutatására ösztönöz, megindít egy folyamatot. Akinek mégiscsak időnként jut eszébe a könyv, az jobb, ha ilyenkor megmarad a könnyű műveknél. Azok nemhogy megdolgoztatják, inkább elködösítik az elmét.

Gazdag, de egyben szegény az, aki könyvekkel barikádozza el magát a külvilágtól, de mindig össze-vissza olvas. Gazdag, mert hatalmas anyag áll rendelkezésére, szegény, mert nem tud mit kezdeni vele. Ilyenkor csak egy út segít. Módszeresen elindulni egy irányba fokról-fokra. Ha valaki figyelmesen olvas, magától is megtalálja a következő láncszemet. Egy téma is sokféle ágazhat, a fővonalhoz való ragaszkodás nem jelent merevséget, nem zárja ki egy-egy mellékág végigtanulmányozását. Ismeretünk így csak tovább gazdagodik, de a láncszemek előbb-utóbb kapcsolódnak.

Egy-egy mű elolvasása közben nagyon sokszor megleppődve tapasztaljuk, hogy a szereplők sorsa mennyi rokonvonást tanúsít az olvasóéval. A mondatok ismerősök, a szituációk sokszor velünk is megtörténtek. Ilyenkor mérlegre tehetjük, hogy helyesen vagy helytelenül cselekedtünk-e. A tárgyilagos író véleménye segíthet időről-időre alakítani a magatartást, a szemléletet, és lassan kialakulhat az az irány, mit az ember élete során elveiben követhet. Sok értékes, jó könyv elolvasásának köszönhető, hogy a tapogatózás, forrongás évei után olyan elvet, életcélt alakíthatunk ki, amelyhez később egész életünk során hűek maradunk. A könyv segítségével tudatosulnak bennünk jó, vagy rossz emberi tulajdonságaink segítségével el tudunk igazodni a társadalomban a dolgok hierarchiájában, rendet teremthetünk magunkban. Átélhetjük az ember összes érzelmeit, indulatait, vágyait, szenvedéseit, örömeit, fájdalmait, feszültségeit, ezek feloldódását, kiélhetjük mindennemű szellemi szükségletünket. Ahogy mondani szokták: „miénk lehet a világ". (S ki az, aki nem erre vágyik?)

Itt a könyvtárban én is hasonlót érzek. Enyém a világ, mert elhozzák könyvet. Kedvemre szemelgethetek a kötetek között, s ha kedvem szottyan, olvashatom irodalmunk legjelesebbjeit, fellapozhatok esszéköteteket, lexikonokat, művészeti albumokat, kölcsönözhetek tankönyveket. A legalsó polcokon folyóiratok, napilapok várják, hogy kézbevegyék őket. Október óta minden szerdán és pénteken háromtól hatig nyitva van a könyvtár. Csak még egyenlőre kevesen látogatják. Pedig valószínű, sokak éreznék falai közt könyveket lapozgatva azt a nagyszerű, felemelő örömöt, amit én.

Sebők János

a Szocialista Vállalat

A vállalati fejlődés útjai és sajátosságai a XX. századi magyar iparban

Mint már arról hírt adtunk, november 19-én került sor a Magyar Tudományos Akadémia felolvasó termében *Berend T. Iván* akadémiai székfoglaló előadására. A zsúfolásig megtelt teremben számos akadémikus, vezető közgazdász, előadónk és hallgatónk között helyet foglalt Erdei-Grúz Tibor az akadémia elnöke is. Rektorunk bizonyára nem véletlenül, hanem szervesen illeszkedve kutatási főirányunkhoz *„A vállalati fejlődés útjai és sajátosságai a XX. századi magyar iparban”* címmel ismertette kutatásai első eredményét, melyek a gazdaságtörténet tanszéken több hallgató bevonásával megindított munka kiinduló téziseit, koncepcióját vázolták fel.

Az elmúlt száz év vállalat fejlődéstörténeti útját a szerző három nagy periódus — az első világháború előtti évtizedek, a két világháború közötti időszak és az ezt követő, napjainkig terjedő szocialista fejlődési időszak — megkülönböztetésével, s ugyanakkor az eltérő szakaszok közötti kontinuitás felmutatásával vázolta fel. A nagy szakmai érdeklődést kiváltott előadás legfőbb megállapításait próbáljuk az alábbiakban összefoglalni.

1 Az első világháborút megelőző évtizedekben a magyar ipar vállalati struktúrájának legszembetűnőbb vonása a kis- és nagyüzem sajátos aránya. A nagyipar előretörési folyamata mellett *a XX. század elejére a kisipari formák az addigi magas részesedési arányukat megtartva sem vesztettek virulenciájukból.* E jelenség másik oldalaként *viszont a meglevő, viszonylag szűk volumenű nagyipar különlegesen magas koncentráltságot,* számos területen a kor nemzetközi iparvállalati fejlettségi szintjével lépést tartó nagyüzemi formákat, vállalati szervezet és vezetés-igazgatási rendszert *testesített meg.* E látszólag ellentétes tulajdonságok nagyon is egy tőről fakadtak. A gazdasági fejlettség viszonylag alacsony színvonala és az iparosodottság gyengesége nemcsak a kisiparnak nyitott és konzervált széles érvényesülési lehetőséget. Ugyanez idézte elő, hogy *az iparfejlődés úgynevezett szerves útja,* melynek során a kézműves műhelyek először kézi munkára alapozott nagyüzemmé, majd ezek modern gépet alkalmazó gyárrá alakulnak, *csak szórványos jelenség lehetett Magyarországon.* Igy azután az általános iparhiány közegében a modernizálást, iparosodást ösztönző *állami beavatkozási intézkedésektől, ösztönzéstől csábítva osztrák és külföldi pénzcsoportok a hazai környezetben úgyszólván óriási vállalatnak számító üzemeket alapítottak* (pl. a 10 ezer munkást foglalkoztató Magyar Általános Kőszénbánya RT., vagy a 16 ezer munkást foglalkoztató Rimamurányi—Salgótarjáni Vasmű RT.). E nagyvállalatok jelentékeny része ugyanakkor szoros kooperációs szálakkal kapcsolódott a külföldi, de elsősorban a monarchia osztrák—cseh területein működő nagyiparhoz, vezetési-igazgatási rendszerük már a kezdeti szakaszban egycsapásra, a nyugati vállalatfejlődési út egyes lépcsőfokait mintegy átugorva, magasabb rendű, fejlettebb szervezeti-vezetési rendszer kialakulását mutatja.

A szerző ezek bizonyítására — az itt helyhiány miatt nem közölhető statisztikák és példák mellett — Alfred Chandler Harvard professzor modellje alapján ismerteti a tőkés vállalatfejlődés nyugati útját, ennek három szakaszát.

A *XIX. század közepéig az egyetlen egységből álló egyszerű vállalati szerkezet a jellemző,* amely kevés formális szervezést igényelt, kis állótőke-befektetést teljesített meg, s inkább a munkaerőigényes területeken volt a bázisa. Ezen úgynevezett tulajdonosi vállalatokban *minden üzleti döntést és a hosszú távú fejlesztési, befektetési döntést maga a tulajdonos végzett.*

A második szakaszban, *a XIX. sz. második felére kialakulnak* a bonyolultabb vállalati szerkezetek, *a több egységre tagolt, nagy kiterjedésű állóeszközt lekötő vállalatok,* amelyek működését az egy vagy több tulajdonos már nem tudta áttekinteni. E vállalkozói típusnak nevezett vállalatokban *a mindennapi tevékenységgel összefüggő beszerzési, termelési, értékesítési folyamatokat* az egyes részlegek élén álló önálló *fizetett főtisztviselők látják el, a tulajdonosok viszont* ezek ellenőrzése mellett *megtartják meghatározó szerepüket a hosszú távú döntések, beruházások, kutatások területén.*

A harmadik szakaszt a XX. század technikai vívmányai, a tömegtermelés kialakulása alapozza meg. A vállalatok egyes egységei sokszor egész elkülönített területeken működnek, az egyes főosztályokat már önálló apparátussal rendelkező vállalati központ fogja össze, s *e központ* alakítja ki az összvállalatot érintő általános üzletpolitikát, *hozza a hosszú távú döntéseket.* E multidivizionálisnak, menedzseri vállalatnak nevezett forma egyik változata a később kialakuló konglomerátum típusú szervezet, amelyben a teljesen eltérő ágazatokban tevékenykedő részlegek működése, sőt hosszú távú döntési tevékenysége is meglehetősen önálló, fizetett hivatásos főtisztviselők kezébe kerül.

Magyarországon, a koncentrációs folyamathoz hasonlóan *a vállalati szervezetek kialakulása és változása sem járta végig azt a szerves fejlődési utat amit nyugaton végigkísérhettünk.* Úgyszólván a múlt század utolsó évtizedeitől jellegzetes a több egységre tagolt vállalat, a gazdaság legmodernebb szektoraiban már a multidivizionális szervezeti formák is szerepet kaptak. A késői indulás ugyanis részben kiküszöbölte az előttünk járó országok útjának maradéktalan végigkövetését, s a fejlődés magasabb fokán kitermelt vállalati szerkezet és — részben — a menedzseri vezetési rendszer azonnali átplántálásával járhatott.

2 *Az első világháború után a magyar gazdaság dinamizmusa* az előző évtizedek lendületéhez, de még a két világháború közötti nyugati fejlődéshez képest is *törést mutat.* A példátlan lelassulás következtében (a két világháború között az egy főre jutó beruházási tevékenység mindössze 3 százalékkal emelkedett) a kisipar nemhogy nem szorult háttérbe, de profilja sem változott. (Folyamatos fejlődés esetén ugyanis a kisipar egyre inkább elveszti termelői életlehetőségeit, bizonyos kiegészítő szerepre s főként a javító-szolgáltatási funkciók betöltésére szorul.)

A nehézipari stagnáció és a domináns könnyűipari fejlődés elsősorban a középüzemek szaporodását eredményezte, s így a koncentrációs folyamatban lényeges előrehaladás nem következett be. *Habár a magyar ipar* nemzetközi mércével mérve *ekkor is rendkívül magasan koncentrált,* csakhogy *a kedvezőtlen piacviszonyok körülményei közepette ezeket nem töltötték ki a modern vállalatfejlődés korszerű tartalmi elemei.* A fúziók sorozatával terjeszkedő gyárak legtöbbje csupán középüzemek halmaza maradt, konzerválódott, sőt fokozódott a gépgyárak „vegyeskereskedés” jellege, hogy a véletlenszerű és szórványos rendeléseket is kihasználják esetleg eredeti profiljuktól teljesen eltérően. A legjobb esetben is tehát a század elején kialakult formák fennmaradásáról beszélhetünk. A vállalatok irányítás-igazgatási rendszerének fejlődése szintén megreked.

Összegezve, *a XIX. századi lemaradás ellenére a vállalati fejlődés tekintetében inkább a két világháború közötti időszak jelenti a súlyosabb megtorpanást.* Ha addig ugyanis a korszerűtlen kisüzem nagy súlyával szemben a nagyüzemi kategóriákban a fejlődés legkorszerűbb tendenciáinak kibontakozását konstatálhattuk, most az előző területen fennálló elmaradás úgyszólván változatlan, de még inkább nyomasztó közegében ez utóbbi területen is megtört a felzárkózás lehetőségeit rejtő előrehaladás.

3 *A felszabadulás utáni szocialista átalakulás úgyszólván első intézkedése a kisipar rohamos háttérbeszorítása,* a magánkisipar kevesebb mint egyhetedére zsugorodik, s a vontatottan fejlődő ipari szövetkezetek is csak nagyon töredékesen foglalkoznak a kisipar hagyományos területeivel. *A kisüzem gyors, jórészt adminisztratív úton történő felszámolása olyan körülmények közepette ment végbe, amikor addigi fennmaradásának okai még nem szűntek meg,* úr maradt, amit hosszabb ideig semmi sem töltött be, *s ennek hiánya* az azóta megyorsult szövetkezeti fejlődés ellenére *még ma is égetően jelentkezik.* Nagymértékű vállalatfejlődés ugyanis elsősorban a termelés területén jelentkezett és még a 60-as évtizedben sem járt együtt a modern szolgáltatási funkciók megfelelő nagyipari ellátásával, javítóhálózat kiépítésével. E vákuum ma is kedvező lehetőséget teremt különböző rugalmas mozgékony szervezeteknek vagy egyedeknek a kisüzemi funkciók ellátására, ami társadalmilag káros nyerészkedési lehetőségek forrásává is válik.

Mindezzel párhuzamosan a nagyipar koncentráltsága tovább fokozódik. Az államosításokat követő nagyszabású átszervezések (profiltisztítás, a „vegyeskereskedések” felszámolása) utáni *két évtizedre egyértelműen a vállalatok centralizálása a jellemző.* 1950 és 1965 között 40 százalékkal csökken a vállalatok száma, ugyanakkor az egy vállalatra jutó dolgozók létszáma négyszeresére ugrik. A legerőteljesebb vállalati centralizációt az 1962—64 közötti átszervezés keretében hajtották végre. Egy-egy üzemóriás azonban a korábban összevont vállalatokat nemegyszer mindenféle termelési átalakítás, átszervezés nélküli, félig önálló telephelyként olvasztotta keretei közé. *E túlcentralizált vállalatok sok esetben nem érték el az alacsonyabb üzemkategóriák termelékenységi szintjét.* A túlzott centralizációk egyik oka, hogy az egyes periódusokban jelentkező gazdasági ellentmondásokat ily módon igyekeztek feloldani, másrészt nem vonatkoztathatunk el attól a feltételezéstől sem, hogy a nagyüzemmel kapcsolatban bizonyos kellően alá nem támasztott, nem igazolt elméleti fetisizálás alakult ki. Centralizálási törekvéseink nem vettek figyelembe ágazati specialitásokat sem, holott a legfejlettebb ipari országokban is, egyes ágazatokban továbbra is virágoznak a XIX. századi üzemi formák. Mindennek következtében talán a világ legkoncentráltabb fogyasztási iparával rendelkezünk.

A *szocialista tervgazdálkodás,* a nagy gazdasági feilődés, *vezetési-gazdasági rendszerünkben is számos igen lényeges előrelépést tett* a korábbi formákhoz képest. *Kiépült a modern formális vezetési szervezet,* amely a termelési és értékesítési folyamat egészének nyomonkövetését, ellenőrzését, gazdasági értékelését és elemzését, a gazdaságvezetéshez szükséges információt biztosítani tudja. *A másik fontos elem a hosszú távú döntések, beruházási lépések konzekvens leválasztása az operatív vállalati tevékenység szféráiról.* Az előrehaladást jelentő átalakítás ugyanakkor ellentmondások forrásává is vált, az adminisztráció túlburjánzását, bürokratizálódását vonta maga után, e folyamatot hosszú ideig nem sikerült megtörni. *Az utasításos irányítás centralizált rendszerében azonban* nemcsak a hosszú távú döntéseket, hanem *az operatív vállalati irányítást is centralizálták,* különböző szintű központi intézmények hatáskörébe, *ily módon a vállalatok önállósága formálissá vált.* Mindezt a gazdasági reform előkészítő munkálatai behatóan feltárták és elemezték. Ez már kevésbé mondható el a vállalaton belüli centralizált vezetési rendszerről.

A *reform óta kibontakozott folyamat* — a valóságos hatáskörrel, önálló felelősséggel rendelkező vállalatok kialakítása — *még nem tekinthető lezártnak. A vállalat önálló tevékenységi szférája egyes területeken,* pl. fejlesztés, beruházás tevékenységében *jórészt formális.* A tervezettnél több beavatkozásra van szükség, ezek elmaradása társadalmilag, gazdaságilag nem tolerálható hatásokkal is jár. *E negatív mozzanat* nem kis mértékben *azzal is összefüggésben van, hogy a reform a túlcentralizált és ágazatilag nem differenciált vállalatszervezeti egységeket nem bolygatta. Mindez arra utal,* hogy a gazdaságpolitikai célok eléréséhez *erőteljesebben differenciált vállalati típusokra,* az egyes iparágak, ágazatok sajátosságait jobban figyelembe vevő *szerkezeti különbségek kialakítására* és ennek alapján a központi, népgazdasági horderejű fejlesztési beruházási célok központosítását jól kiegészítő, *konzekvensebb vállalati önállóságra, önálló vállalat irányítási-vezetési rendszerre,* s a vállalaton belül *a munkás és alkalmazotti kollektívák intézményesített demokratikusabb közreműködési, részvételi lehetőségeire van szükség.*

CSENDÉLET

(Fotó: Móra)

Péntek este — Kinizsi-klub

Fél tíz. Hatalmas tömeg hullámzik a büfé előtti területen. A kiszáradt torkok az utolsókat hörpölik a sörösüvegekből, a szünet a vége felé közeledik. A zenekar tagjai készülődnek az újabb „menetre”, az üvegelők lassan áramlani kezdenek a nagyterem felé. Az előrészben nem marad más, mint a kosárlabdacsapat tagjai. Felhangzik a zene, s néhány perc múlva felforrósodik a hangulat. A bizonytalan lámpafényben imbolygó, rángatozó párok vadul ropják a táncot, a pódiumon játszó hat zenészen látszik, hogy a soulzene valóban a lelkükből jön. Ők a klub péntek esti táncos rendezvényeinek új főszereplői „Bálint Brass”. Ez az új nevük, amellyel szeretnének betörni a magyar popzene élvonalába. Évekig külföldön játszottak és csak ez évben tértek haza véglegesen. Nagyszerűen képzett zenészek, mindegyikük több hangszeren is játszik. Alapfelállásuk: szóló- és basszusgitár, orgona, dob és a fúvósok (a Brass) trombita, illetve szaxofon amely alkalmanként pozannal és klarinéttal egészül ki. Az együttes valamennyi tagja énekel. Előszeretettel játszák a forró soul és délamerikai ritmusokat. Főleg Santana és Wilson Pickett számait, melyekkel pillanatok alatt remek hangulatot tudnak teremteni. Játékukra már mások felfigyeltek. Így szombaton és vasárnap este a Metróklubban játszanak.

Az első néhány rendezvény tapasztalatai, valamint a klubba járók véleménye alapján is méltó örökösei a Gemini együttesnek. Kulturált játékukkal kellemes szórakozást biztosítanak minden látogatónak.

Sajnos, egyelőre az a tapasztalat, hogy más egyetemeken hamarabb felismerték ezt a nagyszerű lehetőséget, mint nálunk. Kevés a közgázos. Pedig a nagybüfé beindulásával ezek a péntek esték egy rangos ifjúsági szórakozóhellyé (amelyet egész Budapesten ismernek) avatnák a klubot és lehetőséget teremtenének egy régóta várt, óhajtott Közgáz Klub (Közgáz „tanya”, Közgáz „E-épület”) létrehozásához.

Sebők János

Pro és kontra egy tárgy kapcsán

Talán a szakosodáshoz nyújtott segítség ért a legtöbbet benne.

— Inkább a II. félév elején kellett volna azt is.

— Szívesen hallottunk volna még többet gazdasági kérdésekről.

— Túl általános dolgok voltak, és máshol is hozzáférhetők az információk (KISZ, tájékoztatók az egyetemről stb.).

Valószínűnek tartom, hogy az olvasók közül az érintettek, vagyis az elsősök már magukra, illetve véleményeikre ismertek. Igen, a „Bevezetés a közgazdaságtudományok tanulmányozásába” előadássorozatról elhangzott — többnyire kontra — véleményekről van szó.

— Milyen célt kívánt elérni a kurzus anyagának összeállításával és az előadásokkal, dr. Bedő Gyula?

— Az I. éveseknek mintegy fele nem közgazdasági szakközépiskolában végzett, tehát igen halvány elképzeléseik vannak arról, hogy miért éppen idejöttek és mire is készülnek. Bekerültek az egyetemre és az első hónapban kapják a számítástechnikai alapokat, a politikai gazdaságtant (abból is a legabsztraktabb részt), majd a félév további részében tanulják még a gazdaságtörténelemből — természetszerűleg — az emberiség „előtörténetét”, a filozófiát, az általános gazdaságföldrajzi alapokat, matematikát, idegen nyelvet, szóval csupa olyan tárgyat, amitől az előbb említett problémában nem fognak jobban eligazodni.

A „Bevezetés...”-sel azt akartam elérni, hogy mindjárt a tanulmányok elején, ha leíró jelleggel is — „találkozzanak” hallgatóink a közgazdasággal, annak főbb kérdéseivel, s ugyanakkor a szakválasztást előkészíteni legalább annyiban, hogy „elindítsam” az azon való megalapozott gondolkodásukat. Ezt a kettős célt összekapcsolva, tehát úgy szándékoztam követni, hogy nagyon általános gazdasági kérdéseket és az egyetemi képzésünk tartalmi struktúráját együtt és átfogóan adtam elő.

Gondolatmenetem — nagyon vázlatosan és távirati stílusban — körülbelül a következő volt. Természet — társadalom — ember és kapcsolataik mindkettőben. Gazdaság a társadalomban. Tudomány és az objektív reális valóság szerepe. A tudományok osztályozása. A közgazdaságtudomány helye a tudományok rendszerében, viszonya a többi tudományokhoz és a közgazdasági gyakorlathoz. Oktatás és kapcsolata az előbbiekhez általában. Közgazdasági oktatás és egyetemünk helye abban. A mai világgazdaság helyzete, összetettsége — két rendszer, három országcsoport. Hazánk népgazdaságának helye a világgazdaságban. Népgazdaságunk főbb területei többféle keresztmetszetben rendszerezve. A hozzájuk kapcsolódó fontosabb közgazdasági jellegű tevékenységi ágak, munkakörök. Ezek eredményes ellátásához milyen követelményeket támaszt a gyakorlat (a munkáltató)? Jelenleg hogyan készíti fel a hallgatóságot az egyetem erre? Az egyes tantárgycsoportok, főbb módszerek, oktatási formák, és azok szervezeti elrendezésének szerepe ebben. Egyfelől a közgazdasági; világnézeti (ideológiai); és módszertani; másfelől az alapozó, törzsképző és szintetizáló tantárgycsoportok belső kapcsolataik és egymás közötti összefüggéseik. A hallgatók teendői: munkájuk jellegének szerepe abban, hogy bennük a négy, illetve öt év alatt nyújtottak szerves egységet, komplexen alkalmazni képes, tehát aktív tudást és szemléletet alkosson. Végül az egyetemen szerezhető ismeretek szemlélet és

Népi ellenőrök voltunk...

Négy negyedéves iparszakos hallgató — Székely Krisztina, Balaton Károly, Gábor András és Kovács István — vett részt az 1003/1972. sz. üzem- és munkaszervezésre vonatkozó kormányhatározat végrehajtásának ellenőrzésében.

— A VII. kerületi Tanács Népi Ellenőrző Bizottságának elnöke, Szabó elvtársnő kérte, hogy tanszékünk is kapcsolódjon be ebbe a munkába — kezdte beszélgetésünket dr. Mészáros Tamás, az ipari üzemszervezési tanszék oktatója. — Az ipar kar KISZ-vezetőségének javaslatára tanszékünk — éppen, mert feltételezésünk szerint a legfelkészültebb diákok —, az említett hallgatókat bízta meg ezzel a munkával. A megbízatásnak tulajdonképpen kettős célja van: egyrészt az itt tanult szakmai ismeretek gyakorlati hasznosíthatóságának ellenőrzése; másrészt pedig az, hogy ezek a hallgatók — konkrét munkát végezve — gyakorlati tapasztalatokat szerezzenek, illetve az egyetemen szerzett ismereteiket szembesítsék a gyakorlattal, hasznosítsák azt.

Itt kell elmondanom azt, hogy beszélgetésünkben a négy hallgató mellett Szabó Magda elvtársnő, a VII. kerületi Tanács NEB-nak elnöke és dr. Mészáros Tamás is részt vett. Közös célunk az, hogy mérlegeljük-értékeljük: Mennyire hasznosíthatók az egyetemen szerzett elméleti ismeretek a gyakorlatban? A tanszékkel, illetve azon keresztül egy vagy több vállalattal való kapcsolat mennyiben járul hozzá a leendő szakemberek minél komplexebb felkészítéséhez? S egyáltalán: A diákok oldaláról nézve, mit jelentett ez a feladat? Megoldása, teljesítése mennyiben erősíti meg szakmaszeretetüket, elhivatottságukat a pálya iránt?

BALATON: Összefoglalva: a vizsgálat célja az volt, hogy felmérjük az 1003/1972. sz. kormányhatározat jelenlegi végrehajtási stádiumát. Tematika alapján végeztük a munkát, melynek során a következő kérdéseket vizsgáltuk meg: A szóban forgó vállalatok — a *TANORG*, a *Fővárosi 2. sz. Építőipari Vállalat*, a *Fővárosi Kertészeti Vállalat* és a *FÜTI* — rendelkeznek — e rövid- és hosszú távú szervezési programmal, illetve koncepcióval és konkrét feladatokkal. Célkitűzéseik meghatározásában, kidolgozásában milyen külső vállalatok, intézmények közreműködését vették igénybe, s ezek anyagait, javaslatait mennyire tudták hasznosítani. A szervezési intézkedések milyen mértékben nyújtanak segítséget az adott vállalatnál a termelési eszközök jobb kihasználásához, a termelékenység fokozásához, a termékek korszerűsítéséhez stb.

KOVÁCS: A vállalatok 1973-ra konkrét intézkedési terveket alakítottak ki, s 1975-ig szervezésfejlesztési tervet kell kidolgozniuk. Megvizsgáltuk: ezek kialakítása, megvalósítása a vállalatoknál mennyiben történt meg, mennyire él az adott gazdasági egységnél. S egyáltalán: Magának a határozatnak a végrehajtásában hol tartanak ezek a vállalatok? A vizsgálat tulajdonképpen kettős: egyrészt felmértük, milyen a vállalatok belső szervezettsége (ezzel kapcsolatban igen vegyes benyomásaink vannak); másrészt pedig azt, hogy szervezési javaslataikkal mennyiben segítik elő más vállalatok szervezésének fejlődését.

GÁBOR: Ez a határozat még egészen új. Így a vállalatok többsége elején tart a munkának. Pl. *a Fővárosi 2. sz. Építőipari Vállalatnál* ez a tevékenység elsősorban az irányítási apparátusra terjed ki. Itt a szervezeti és működési szabályzat is nemrégen készült el, de már a gazdálkodási és termelési kapcsolatok oldaláról közelíti meg a szervezeti felépítést. Konkrétan pl. a közeljövőben a mélyépítési munkálatokat már hálótervezéssel alakítják ki. Nagyon tetszett nekem, hogy ennél a vállalatnál több lelkes, fiatal szakember is van, akiknek végső célja egy hatékony, komplex szervezés kialakítása a vállalat keretein belül. S mindemellett nyomon követik a közgazdaságtudomány mindennapi változásait is...

KOVÁCS: A *VII. kerületi Tanács NEB-a* választotta ki ezeket a vállalatokat — kivéve a FÜTI-t, amely a Fővárosi Népi Ellenőrzési Bizottság alá tartozik —, s az hozta létre az egyes munkabizottságokat is, melyek 1—1 hallgatóból és egy vagy két olyan szakemberből állnak, akik jól ismerik a tanácsi iparvállalatokat. Viszont a FNEB szervezte meg a közös konzultációkat.

SZÉKELY: Hogy milyen benyomásaim vannak erről a munkáról? Eleinte elég nehéz volt. Több éves, sőt évtizedes gyakorlattal rendelkező szakemberek mellett kellett véleményt mondanunk egy-egy vállalatról, munkájáról. Olyan szakemberek mellett, akik tiszteletet érdemelnek — egyenrangú félként. Kezdetben problémát jelentett az, el merjük-e mondani — esetleg gyökeresen ellentétes — meglátásainkat vagy sem...

GÁBOR: S talán, ami a legtöbb önbizalmat adta, nem éreztették velünk azt, hogy mi még a pálya kezdetén állunk, nem ismerjük mélyrehatóan a szervezés gyakorlati problémáit. Úgy a vállalatoknál, mint a közös konzultációkon komolyan vették véleményünket, észrevételeinket, problémáinkat...

BALATON: Rólam például a vizsgálat végére derült ki, hogy egyetemi hallgató vagyok... Azt hiszem, elég nagy meglepetést okoztam ezzel...

KOVÁCS: Először láttam, tapasztaltam azt, hogy amit itt az egyetemen tanultam, az a vállalati gyakorlatban milyen szerepet játszik. Ebben a munkában ténylegesen fel kellett használni meglevő ismereteinket. És nem túlzok, ha azt mondom: ténylegesen meg is tettük.

SZÉKELY: Nekem a *FÜTI* tetszett a legjobban, igaz, itt még a vizsgálat nem fejeződött be. Ez tulajdonképpen az építőipari vállalatok szervező irodája. Véleményem szerint, jó a szakember-ellátottsága, belső szervezése. Pontosan rögzítettek a hatáskörök. Komolyan mondom: nagyfokú a dolgozók hivatástudata, s maga a légkör is nagyon jó. Közismert, hogy az építőipari egységeknél még elég alacsony az igény a szervezési munkák iránt. A *FÜTI* elsődleges céljának tekinti azt, hogy ezeknél a vállalatoknál jól és minél színvonalasabban oldja meg a szervezési problémákat, s felkeltse az igényt az ilyen jellegű munkák iránt. Úgy érzem, ez a vállalat csak megerősítette bennem azt a hitet, hogy lehet becsületesen és tartalmasan dolgozni, a pénzcentrikusságból sokadrangú problémát csinálni. Még világosabbá tette előttem ez a munka azt, hogy van értelme és jövője ennek a szakmának.

BALATON: Én a *Fővárosi Kertészeti Vállalatnál* voltam. Tulajdonképpen talán azért érdekes itt dolgozni, mert szervezést tekintve még elég sok gondja, problémája van ennek a vállalatnak.

GÁBOR: Szerintem a vállalatok többségénél a szervezés még elég kezdeti stádiumban van. Sok mindent kell behozni, s ugyanakkor sok az új feladat. A „hogyan"-ra, sajnos, még nincs egységes álláspont. Természetesen, sok lehetőség van ezen a pályán. Ott, ahol a vállalatvezetés komolyan támogatja a szervezést — ki is alakult és fejlődik. De a tétel fordítottja is igaz! Hogy mit jelentett számomra ez a munka? Adhatnák egy tömör választ: sokat. Megláttam, mi minden függ össze a szervezés gyakorlatában, milyen jelentősek a jó emberi kapcsolatok, az emberekkel való bánnitudás. Hallatlanul sokat tanulhatott az ember: hozzáállást, szemléletet, hogy kell egy vállalatot kezelni stb.

KOVÁCS: Én a *TANORG-nál* voltam. Ez a vállalat elsősorban a budapesti tanácsi vállalatoknál folyó szervezési munkálatokat végzi el. Magán viseli minden kialakulóban levő gazdasági egység problémáit: szakember-ellátottsága a feladatokhoz mérten még nem kielégítő, technikai és helyiségfelszereltsége még elég rossz. Maga a feladat mindenekelőtt sikerélményt adott nekem. Felismerhettem az elméleti ismeretek gyakorlati súlyát és szerepét. Meggyőződhettem arról is, hogy nagy feladatok és lehetőségek várnak a leendő szervezőkre.

SZABÓ: Két összevont konzultációt tartottunk a vizsgálat során. Tulajdonképpen én a magam részéről csak ekkor találkoztam közvetlenül ezzel a négy hallgatóval. S én igazán elégedett vagyok. De megkérdeztem a velük dolgozó szakembereket is — hasonló álláspont vannak. A „gyerekek" szerepléséből, hozzáállásából, s az általuk készített jegyzőkönyvekből szintén kiderült, hogy nagyon megfontolt, ambícióval telített emberek. Nem tudom, hogy általában is igaz-e a közgazdász-hallgatókra, de az tény, hogy ők elméleti vonatkozásban igen felkészült és felkészített fiatalok. S talán — ha szabad nekem megjegyeznem — a legszebb ebben a munkában számukra az volt, hogy önmaguk, s a feladat által kényszerítve, szembesíthették elméleti ismereteik életrevalóságát a gyakorlattal. Többet láthattak, mint amennyit maga az elmélet tükröz, s talán megerősödött bennük pályaválasztásuk helyessége: a szervezés.

MÉSZÁROS: Tanszékünk mellett egy tevékeny hallgatóbázist szeretnénk kialakítani. Ehhez a csoporthoz tartozik ez a négy hallgató is. Célunk az, hogy rajtuk keresztül még alaposabban ismerjük meg diákjaink véleményét tanszékünk, oktatóink munkájáról, a leadott anyag minőségéről stb. Ez a kölcsönös kapcsolattartás teszi lehetővé számunkra azt is, hogy saját célkitűzéseinket is könnyebben és következetesebben tudjuk megvalósítani. Arról nem is beszélve, hogy a szóban forgó vizsgálatban tevékenyen részt vevő diákok a gyakorlatban is meggyőződhetnek a szervezés fontosságáról és szükségességéről. Munkájuk nagy segítséget jelent a tanszék számára — s mert jól, lelkiismeretesen látják el a rájuk bízott feladatokat, tanszékünk, s a szervezés jó hírnevét és tekintélyét is növelik...

Mit lehetne az elmondottakhoz hozzátenni? Talán csak annyit: Olyan kezdeményezésről van szó, amely ténylegesen hozzájárul a hallgatók minél komplexebb felkészítéséhez. Olyan példáról, amely a jobb és hatékonyabb oktatás realizálása mellett a jó és tartalmas tanár—diák viszony érdekében is követendő út lehet.

Kocsi Margit

Szövetkezetet alapítottunk

Neve: Közgazdász Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet.
Székhelye: Budapest IX., Kinizsi u. 2—6.

Csütörtökön az MKKE történetében először szövetkezeti alapító közgyűlésre került sor a Kinizsi utcai kollégium klubjában. A DB által év elején felvetett javaslat került végleges megvalósításra, melynek értelmében a kollégium hallgatói önálló személyi társulás és anyagi hozzájárulás révén szövetkezetet hoznak létre, melynek célja, hogy kereskedelmi tevékenységével elsősorban a szövetkezet tagjainak, másrészt a szövetkezeten kívülieknek élelmiszerrel, háztartási és piperecikkel, dohányáruval, büféárukkal, alapvető közszükségleti cikkekkel való ellátását, s a kollégiumi rendezvényekkel kapcsolatos speciális igények kielégítését helyileg biztosítsa. Az összes funkciókat, ügyvezető igazgatótól kezdve a bolti eladóig, a kollégium lakói töltik be. A szövetkezet keretén belül a klubban működő büfé kiskereskedelmi tevékenység mellett vendéglátó tevékenységet is folytat majd. (Presszógép üzemeltetése, étel, ital, presszókávé értékesítése.)

A szövetkezet tevékenységének ellátása érdekében a kölcsönösen aláírt, érvényben levő szerződés alapján szorosan együttműködik a Csepeli Munkás Fogyasztási és Értékesítő szövetkezettel.

A megvalósult ötlet reméljük hamar népszerű lesz nemcsak a kollégium, a hallgatók, de az egyetemen tanulók és dolgozók körében is és a büfé egy újjáéledő, tartalmas klubélet központjává válik.

A menzán

készségek elrendezése, megosztása szakok és szakágazatok céljai szerint mennyire, s miért integrál és differenciál egyszerre azok között. Mindezt — hangsúlyozom — átfogó kép formájában vázoltam, s mint összefüggésrendszert, többféle nézőpontból közelítve érzékeltettem.

Nagyon tudatosan, koncentráltam az elvi kérdésekre. Nem oktatásszervezettant és nem tanításmódszertani „technológiát" adtam. Ez ugyanúgy nem volt szándékom, mint ahogy a tanulás aprólékos, úgynevezett mikromódszertani, fogásbeli kérdéseiről sem kívántam szólni. Ezt jobban elvégezhetőnek tartom kis csoportokban a különböző tárgyak sajátosságainak egyenkénti figyelembevételével, akár egyes tantárgyak első, második gyakorlatain, illetve szemináriumain, és később is az erre legalkalmasabbnak látszó alkalmakkor, akár a KISZ szervezésében.

Szerettem volna megkímélni az elsősöket attól a sok felesleges erőfeszítésektől, értékes idő és energia elfecsérlésétől, amely az önmaguk egyetemen belüli tényleges helyzetének felismeréséig, feladataik felelősségteljes megértéséig való eljutás során rendszerint jellemző szokott lenni.

— Ön szerint elérte célját?

Csak részben De ha kategorikusabb választ vár, lehetek szigorúbb — bármilyen keserű is számomra: — nem! Ezt annak ellenére mondom, hogy az 525 vizsgázó közül mindössze körülbelül 5 százalék bukott meg. Úgy érzékeltem, a hallgatók többsége nem értette meg az anyag szemléletét, szellemét: a két témakomplexus egységét, összetartozását, mint összefüggésrendszert, ami pedig legfőbb igyekezetem volt. Nem sikerült behatolni a hallgatók tudatába annyira, hogy döntő többségük rászánja magát egyetemi létük egészsének nagyon alapos, sokoldalú és mélyreható átgondolására...

— Mi lehetett ennek az oka?

— Több oka van, összetett kérdés. Talán csak a legfontosabbak közül néhányat. Az egyik biztos az volt, hogy nem adtunk ki jegyzeteket. Mint mondottam, elég bonyolult összefüggéseket kellett nyomon követniük a hallgatóknak az előadásokon. Ez — elismerem — nehéz volt, de nem lehetetlen. Nagyobb fegyelemmel, és koncentráltabb, intenzívebb figyelemmel lehetséges lett volna. Ennek híján viszont nem sikerült sok fontos átláttatása, s emiatt a mondanivaló a hallgató fejébe, tudatához már „széthullott", széttöredezett anyagként jutott el.

Lehet, hogy az előadás módjával is baj volt. A mondandó, mint egész „műfajilag" is kétségtelen különös, szokatlan, s ahhoz illő, általa kívánt közlési forma megválasztása nagyobb gondosságot igényelt volna. A tartalom és a forma ellentmondása — hogy stílszerű legyek — olykor-olykor érződött, s itt is kedvezőtlen hatású volt. Igyekeztem ugyan tagoltan és érthetően beszélni —, különösen figyelve erre a második óra után, mivel ilyen igényt jeleztek a hallgatók —, dehát nem diktálhattam az anyagot. Ez mégsem tollbamondássorozat, hanem előadássorozat volt.

Az eddigiek alapján szinte magától jön a kérdés: Hogyan tovább?

Mi lesz jövőre? Ez illetékes egyetemi vezető fórum döntésének tárgya. Tehát erre nem tudok egyenes választ adni. De saját véleményemből valamit mondhatok.

— Mi hajlamosak vagyunk arra, hogy ha nem, vagy teljesen sikerül valami, első kísérlet után azt egyszer s mindenkorra „leradírozzuk", hamar „pálcát törünk", ahelyett, hogy komolyan elemeznénk, az okok több oldalú feltárása alapján döntenénk a „hogyan tovább"-ról. Szerintem ezt nem lenne szabad most megtennünk. Érzem — sőt ami sokkal kínosabb, átérzem — a sikertelenséget, s ennek ellenére meggyőződésem hogy erre, pontosabban az említett kettős célt szolgáló jellegű „Bevezetőre" igenis szükség van.

Egy ilyen kurzus (természetesen eredményesebb formában) rendkívül megkönnyítené az elsősök átállását, a váltást a középiskolás rendszerről — nemcsak tanulásban, de szemléletmódjuk alakításában is — az egyetemi munkamódszerre és általában az egyetemi helyes életmódra.

Tehát a kérdés — szerintem — nem a „koncentrált" kurzus létének, vagy nemlétének a függvénye! Sokkal szélesebb kérdéskomplexum, több kérdés részeként volna kezelendő...

Mindenekelőtt annak részeként, hogy a középiskola és egyetem közötti átmenet minél jobban lerövidíthető és hatékonyabbá tehető legyen. Másrészt, hogy a hallgatók egyetemre jövetelük első percétől kezdve intézményesen, tantervszerűen is „találkozzanak" mai éspedig szocialista — többnyire hazánkbeli — gazdasági kérdésekkel is.

Ezt természetesen úgy kell tennük, hogy szervesen beilleszkedjen az elsőévesek oktatásrendjébe, s általuk, akik gimnáziumból jöttek, azok számára is — „emészthető", hozzáférhető legyen. Ugyanakkor „ne vegye el a kenyerét" későbbi közgazdasági diszciplináknak. Meggyőződésem, ki lehet és ki kell alakítani ilyen tantárgyakat. De ismétlem erről illetékes fórum hivatott dönteni.

Amit én tehetek annak érdekében, hogy „ne aludjon el" ez a téma: az elhangzott előadások bő vázlatát néhány tagú, főként oktatókból álló bizottság elé bocsátom — még ez évben — vitára. Ezzel egyidejűleg ugyancsak odaterjesztek egy némileg új rendszerű „Bevezető..." tanfolyam programját szintén vita céljára. Ez rugalmasan kezelendő program. Egységes kurzus, de azon belül minden téma önálló is. Bárhol megszakítható, abbahagyható, illetve különböző szempontok szerint bizonyos fejezeteiből szintén egységes sorozat válogatható kb. 16 órás alsó határral egész 60 óráig céljának és lehetséges idejének megfelelően. Jobb elnevezés híján: leíró közgazdaságtani kérdések szerepelnének itt. Mind ágazati, mind funkcionális témákat tartalmaznának. A tanfolyam első része — talán az egész első félév — előadásokból állna. Második része: szemináriumokat tartalmazna, ahol a hallgatók az előbbiekből kiválasztott valamely téma önálló tanulmányozásával foglalkoznának irodalom és statisztikai adatok elemzése alapján.

— Mindenesetre pozitív döntés esetén (tehát ha szükségesnek ítéltetik a tárgy), két dolgot nagyon fontosnak tartok. Az egyik: legyen jegyzet, akármilyen szűk terjedelmű (még egy bő vázlat is elég, esetleg hozzá csatlakozó nem nagy terjedelmű olvasmányanyaggal). A másik: az idén elhangzott előadások anyagából össze kell állítani a jegyzethez csatlakozó úgynevezett függeléket, erre feltétlenül szükség van.

— Végül — függetlenül a jövőt illető döntéstől — számomra ez a kurzus több, s különböző jellegű tanulsággal szolgál. Nem bántam meg, hogy vállaltam. Hasonló jellegű tanfolyamon és — ilyen híján is — más oktató munkámban sokmindent hasznosítok a tapasztalatokból.

Újszerű feladat megoldása érdekében tett első erőfeszítések után nem szabad soha meghátrálni —, akkor sem ha azok a várt, vagy optimum alatti hatással végződtek. Feltéve természetesen, hogy a törekvés nem eleve elhibázott célirányban történt. Ez esetben — szerintem — nincs erről szó. A kívánt cél reális és indokolt. Azt el lehet érni, csak merni kell változtatni, a megközelítési úton az alkalmazott formákon és latbavetett módszereken. Ezt érdemes tenni; s nem az egészet elvetni.

— Pro és kontra — egy rövid kurzus kapcsán. Ha pro sokkal alaposabb és terjedelmesebb véleményt közvetítek, az nem azért van, mert kontra véleményt hallottam. Inkább azért, mert meggyőződésem akik ellene voltak, most már „kívülállóként" a fentiek ismeretében újból átgondolhatják álláspontjukat. S a cél, a szándék és az előrenéző tervek, feladatok — és nem a megtorpanás! — ismeretében talán megpróbálhatnának újra véleményt formálni. Segítenek vele, ha az érdekeltek és érdeklődők el is mondanák.

Jubilál a népi együttes

Sikerekben gazdag negyedszázados évfordulóját ünnepli egyetemünk népi együttese. Eddigi kitűnő munkájukat bizonyítja az, hogy kétszer részesültek a Kiváló Együttes megtisztelő kitüntetésben, a főiskolai fesztiválokon többször szereztek aranyérmet, az együttes tagjai közül sokan megkapták a Szocialista Kultúráért kitüntetést. 25 év alatt nemcsak országos, hanem európai hírnévre tettek szert, erről tanúskodnak a Jugoszláviában, Lengyelországban, Ausztriában, Olaszországban — az agrigentói fesztiválon aranyérem — Hollandiában, Angliában és Svájcban elért nagy sikerek. Itthon is sokat szerepelnek. A Fővárosi Művelődési Házban folklórbemutatókon lépnek fel, évente körülbelül 30 alkalommal, állandó részvevői a főiskolai fesztiváloknak, a közgazdász művészeti hétnek is.

Szólnunk kell a zenekarról is, hiszen a népi együttes alatt sokan csak a tánckarra gondolnak, pedig a zenekar éppúgy szerves része az együttesnek. Kevesen tudják, hogy a zenekart 50 évvel ezelőtt alapították, amikor a közgazdaságképzés még a Műegyetemen folyt. Első karmesterünk Vaszi Viktor volt. Sok egyéni sikert ért el zenekarunk is, legutóbb 1972-ben a főiskolai fesztiválon ezüstéremmel jutalmazták őket, az együttes pedig aranyérmet szerzett.

Szép, komoly sikerek ezek, s olyan emberek érték el, akik szabad idejük nagy részét áldozták arra, hogy tánccal és zenével szerezzenek örömet az embereknek, emeljék népi kultúránk színvonalát.

25 éve folyó lelkes, odaadó munkájuk méltó megünneplése volt az a műsor, amelyet

TÁNCOLÓ KÖZGAZDÁSZ GENERÁCIÓK

címmel tartottak december 1-én az aulában. Az ünnepi köszöntők, beszédek után kitüntetéseket adták át az együttes tagjainak. A Művelődésügyi Minisztérium két tagnak adományozta a Szocialista Kultúráért kitüntetést, négyen miniszteri dicséretben részesültek, ketten egyetemi oklevelet kaptak. A hivatalos rész után az együttes következett, s színpompás műsorral ajándékozta meg a nézőket, bizonyította eddigi sikereit. A mai aktív tagokon kívül önálló műsorszámmal szerepeltek a régebbi, alapítótagok is. Nagy élmény volt nézni az elődöket, micsoda élvezettel táncolnak még ma is, pedig sok év szállt már el táncolás nélkül életükben. A zenekar a táncszámok között önálló darabokat adott elő. Ezen a szép, izgalmas esten mindenki megmutatta, mit is jelent számára ez a jubileum.

A műsor befejezése után a klubban

BARÁTI TALÁLKOZÓN

vettek részt az egykori és a mai zenészek, táncosok. A hangulat remek volt. Itt beszélgettem néhány régebbi táncossal, s arról faggattam őket, milyen pluszt jelentett s jelent számukra ma az, hogy itt az egyetemen a népi együttes tagjai voltak.

— Remek kollektíva volt, éreztük, hogy tartozunk valahová — mondták mindannyian, s mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy nagyon sokan jöttek el a klubba.

Jobb Sándor 1952—56 között volt táncos, s a műsorban is fellépett. Ő így fogalmazott:

— Aki nem vett részt ebben a munkában, az nem érzi, mit hagyott ki. Nagyon jó szellemben dolgoztunk, s úgy látom, a folytatás is kitűnő. Mindig kedvvel, élvezettel táncoltunk, nem azért, mert kellett. Lehet, hogy technikailag nem a legmagasabb szintű, de hangulatos, pergő, élvezetes volt. A táncművészet, a néphagyományok fejlesztésén túl, önmagáért a táncért is volt ez az együttes.

A ZENEKAR TERVEIRŐL

kérdeztem Gulyás Lászlót, a zenekar Liszt-díjas vezetőjét.

— Jelenleg nagy problémánk, hogy kevesen jelentkeznek egyetemisták a zenekarba. Talán a zenekar alapvetően hagyományos, népi jellege is közrejátszik ebben. Elképzelésünk az, hogy a zenekart átalakítjuk, s „divatosabb" hangszereket is szerepeltetünk. Ezt a célt szolgálja, ha más irányból is, a régi paraszthangszerek bevonása. Vágyunk a saját profil kialakítása, tehát, hogy ne csak kísérjük a tánckart, hanem önálló műsorokkal is jelentkezhessünk. Nem elszakadni akarunk a táncosoktól, de csak népi zene játszása egysíkúvá teheti a zenekart. Más, népi zenét játszó zenekaroknál is bevált, hogy klasszikust is játszanak, ez a muzsikálás örömét is teljesebbé teszi, s a zenészek sokoldalúbb képzését is szolgálja. December 8-án kis ünnepség keretében emlékezünk meg 50 éves fennállásunkról, önálló koncertet adunk az egyetemen.

Náfrádi László, az együttes művészeti vezetője hangsúlyozta, hogy jól dolgozni csak egészséges, tiszta légkörben lehet, s ez a népi együttesnél megvan. Így a siker sem fog elmaradni.

Szerkesztőségünk nevében is köszöntöm most a jubiláló népi együttest, s további sok, sikerekben bővelkedő negyedszázadot kívánok!

—Blahó Miklós—

KOCSMA vagy KLUB?

Nem tudtuk abbahagyni a beszélgetést, pedig már ránk esteledett. Elindultunk haza, a lépcsőn felfelé haladva, mégis meggondoltuk magunkat.

Szóval folytatjuk a témát, de már a klubban.

Hétfői nap volt. Alighogy tudtunk magunknak helyet szorítani. A telt ház bridgepartira készült. Néhol már javában folyt a bemelegítő. Hét óráig, a kezdésig még volt rá idő. Az asztalokon üvegek, poharak, egy-egy nyitott tankönyv fölé hajló tanuló, vagy tán szerelmespár.

Kellemes a hangulat, már itt is a rendelt cola. Tehát ott tartottunk a beszélgetésben, hogy . . .

Zavaró háttér

De a mondatot szinte kettévágta egy mellettünk éles kanyarral elhúzó klubvendég, megcélozva a kijáratot. Nem történt semmi baj — konstatáltuk — szerencsére a cola is csak a földre és nem a ruhánkra lottyant. Rossz helyre ültünk, gondoltuk, mindennek a kanyar az oka. Csak akkor vált különössé a helyzet, amikor már szinte az asztal mellé préselődve, még mindig útban voltunk.

Kinek nem tetszik a jelenlétünk, hogy ilyen drasztikus módon adja tudtunkra? Az éles kanyarban két réveteg szemű fiút vehettünk csak néhány másodpercre szemügyre. Ránk sem hederítettek. Az ajtóra meredve kimentek. Pontosabban, tántorogtak. A jelenet még vagy kétszer megismétlődött, végre nyugalmasabb állapot következett. De hogyan? A hétfői mulatozók folytatták az asztal mellett ülve az italozást, a sörözést, egyikük pedig kényelmesebb helyet keresve, a pódiumra feküdt.

Elnyúlt testtel, majdhogynem beleillett a fali „freskó" nyújtotta látványba, már ami a kicsavart pózt illeti. A bridgezők zavartalanul folytatták a bemelegítést, máshol colát, sört rendeltek, s volt, aki fel sem nézett a könyvből, elmélyülten olvasott tovább.

A „freskót" kiegészítő élőkép csak számunkra volt szokatlan? Újra és újra azon kaptuk magunkat, hogy már nem is egymásra, hanem a részeg társaság elázott tagjára figyelünk. Ott feküdt a porondon, mintha csak az esti klubprogram egyik megrendelt produkciója lenne. A társaság rá sem hederítve folytatta az időgálást.

Zavartan lestünk az ajtó felé, szinte tartva attól, hogy netán egy idegen betérne, mit szólna? Ez egy egyetemi klub? Szólni kellene valakinek, hogy vezesse ki a részeg tagot. A kínos helyzetre mások is felfigyeltek. Végül is a büfés néni a klubügyeletes lánnyal megpróbálta a magatehetetlen fiút felrángatni. Erre már többen is vállalták a kidobólegény szerepét, de az asztaltársaság védencét nem engedte. Majd ők! Majd ők elintézik! Végül is két mankó szerepét betöltő ingatag támasz kíséretében az est „fénypontja" elhagyta a helyiséget.

Nem kell cégér

Ennyi elég volt, hogy elmenjen a kedvünk. Szedelőzködve távoztunk. Lent a kapunál a portásnővel szót váltva az esetről megtudtuk, hogy volt, amikor ennél is cifrábban fejeződött be a klubest. Ilyen állapotban el is képzelhető, hogy nem szívesen veszik tudomásul a zárórát. Amikor aztán mégis sikerült kitenni a szűrüket, a portásfülke ablakát verve fenyegették meg a portásnőt, hogy „holnap reggel majd találkozunk!". De volt rá eset, amikor még az utcán is folytatták az egyetem kapuja előtt a verekedést, randalírozást. Mindenesetre aki nézte, ritka látványban volt része. Budapesten egyre kevesebb a részegek verekedésére alkalmat adó kocsmai hely. És éppen az egyetemi klub biztosít melegágyat nekik?

Fegyelmik

— Szó sincs róla! — válaszol kérdésünkre Ipper István klubtitkár. A botrányos jelenetek sorozata után a klub vezetősége azonnal intézkedett. A részegeskedő egyetemisták ellen a kari KISZ-vezetőség fegyelmit indított, melynek határozatát a KISZ VB jóváhagyta.

A klubból kizárta Laczi Tibor IV. éves agrárszakos évismétlőt. Legutóbb pedig Lility Tamás, Póka György és Molnár István IV. éves belker. szakos hallgató ügyében indult vizsgálat, melynek során megállapították, hogy „az egyetemen kialakult egy baráti társaság, akik a megengedettnél több szeszesitalt fogyasztanak az egyetem klubjában, rendkívül rossz hatást váltva ki, az ott szórakozókban. A társaság hangadója Molnár István, Póka György és Lility Tamás.

Lility Tamás az egyetem területén többször is megjelent italos állapotban, ezzel megsértve az egyetem rendjét, és a szocialista együttélés szabályait. Súlyosbítja a helyzetét, hogy a rendszeres szociális támogatás mellett, amit anyagi helyzetének megfelelően kap, többször kért rendkívüli szociális segélyt is. Ez a kari vezetőség szerint nem egyeztethető össze a rendszeres és nagymértékű italfogyasztással. A ker. kar KISZ-vezetősége ezért Lility Tamást megrovásban részesíti, egy évre nem engedélyezi a rendkívüli szociális segély kiutalását, és kéri a ker. kar dékánját, hogy egy jövedelmi kategóriával feljebb sorolja.

Póka György Lility Tamásnál is kirívóbban sértette meg az egyetem rendjét. Rendzavarásáért és italozásáért szigorú megrovásban részesült. Rendszeres italozása nem egyeztethető össze azzal, hogy szociális támogatást kapjon, ezért kérik a kar dékánját, hogy az előző személyhez hasonlóan tőle is vonják meg a szociális támogatást.

Molnár István a legsúlyosabban vétett a fent nevezettek közül a szocialista együttélés normái ellen. Súlyosbítja helyzetét az a körülmény, hogy a múlt tanévben hasonló ügyben folytattak ellene eljárást, melynek következményeképpen eggyel magasabb jövedelmi kategóriába sorolták. Ugyancsak ez év október 30-án bejelentési kötelezettségének elmulasztása miatt fegyelmiben részesült. Rendbontása zavarja nemcsak az egyetemi klubéletet, hanem a törökbálinti kollégium normális működését is. Ezért a kari vezetőség szigorú megrovásban részesítette és felhívta a figyelmét, hogy a legkisebb hasonló rendzavarás esetén javasolja a KISZ-ből való kizárását, és a kollégiumból való eltávolítását. Javasolták továbbá, hogy a kari dékán egy jövedelmi kategóriával magasabba sorolja és a szociális támogatást vonja meg tőle." — így szól a fegyelmi határozat.

A KISZ VB a klub rendjének biztosítása érdekében Molnár Istvánt és Póka Györgyöt az egyetem klubjából kitiltotta.

Ösztöndíjosztási napon

Sajnos, a fegyelmik óta is volt már hasonló eset a kritikus ösztöndíjfizetési napon. Most azonban az illetőket a klubvezetőség minden figyelmeztetés nélkül automatikusan kidobja a klubból, és azonnal kari fegyelmi vizsgálatot kér ellene.

Többször sérti meg a klub fegyelmét részegeskedésével Laczi Tibor, annak ellenére, hogy onnan kitiltották. Be sem adott fellebbezésére hivatkozva továbbra is látogatja a klubot. Legutóbb figyelmeztette a klubvezetés, hogy ha így folytatja, állami fegyelmit kérnek ellene. Laczi Tiboron kívül fegyelmi vizsgálat indult egy ált. kari és egy iparkari hallgatóval szemben, hasonló okok miatt.

A fegyelmi eljárások mellett a kultúrosztály által fizetett tizenegy tagú rendezőgárda ügyel délután hattól este tízig, remélhetőleg az eddiginél eredményesebben a klub rendjére. Nívós szórakozásról a klubosok gondoskodnak. Szombatonként a közgáz bulikon pol-beat műsor, ki mit tud, filmvetítés, akrobatikus judóbemutatókra látogathatnak az egyetemisták igazolványuk felmutatása és nyolcforintos belépő ellenében, plusz egy személy kíséretében. Ezzel az intézkedéssel igyekszik a műsor rendezősége kiszorítani a klubból a szombat esténként rendszeresen visszatérő egyetemen kívüli rendbontókat.

Hétközben gyakran veszik igénybe a klubot KISZ-alapszervezetek zártkörű rendezvényeikre. Természetesen továbbra is biztosított az italfelszolgálás azoknak, akik mértékkel fogyasztanak. A készülő klubházirend viszont megtiltja, hogy bárki is italt kívülről hozzon be.

A klubvezetőség jól szervezett műsorral, a rendezőgárda rendszeres felügyelettel reméljük el tudja feledtetni látogatóival a klub már majdnem kocsma jellegét. Ami pedig az olykor-olykor gyanútlanul betévedőket illeti, ők sem haragszanak meg, ha meglepetésben részesülnek, de nem ilyenben . . .

Kiegészítő jegyzetek — elsősöknek

Gyakran előfordul, hogy valaki már gyerekkorától orvosnak, színésznek, mérnöknek vagy akár pilótának készül. Az sem ritka, hogy egy-egy középiskolai nagy tanár-egyéniség hatására valakiben olthatatlan vágy alakul ki a tanítás, nevelés iránt. Mondhatnánk, nekik könnyű — azoknak tehát, akik eleve hivatástudattal készülnek valamilyen pályára. Ők már az egyetemre való jelentkezéskor hivatástudatuk alapján, annak szolgálatában töltik ki a felvételi kérelmet, világosan látott, vagy legalábbis tisztán érzett célok mozgatják tanulásukat.

„A középiskolában jó voltam matematikából, szerettem a humán tárgyakat is. Mérnökihez, bölcsészkedéshez semmi kedvem nem volt. De tovább akartam tanulni mindenképpen. Hová menjek? Maradt a Közgáz . . . Kizárásos alapon jöttem ide . . ." Ezeket, vagy ezekhez hasonló mondatokat igen sok közgázostól hallottunk — s nem egy újságcikk, szűkebb közvéleménykutatás, hallgatói és tanári vélemény egyaránt ezt igazolja. Tehát *a kezdet-kezdetén úgy vélem, egyetemünk hallgatóinak többségére nem jellemző a hivatástudat.* Ez tény — de nem sajnálatos. Hiszen valljuk be, csak az *évek folyamán alakul ki bennünk az általános kép, hogy tulajdonképpen mit is csinál egy közgazdász.* Ennek oka sok mindenben kereshető. Indokolható az általános középiskolák nem kielégítő közgazdasági jellegű oktatásával. De indokolható azzal is, hogy a közgazdasági munka olyan sokrétű, széles körű áttekintő készséget kíván, hogy eleve nem is beszélhetünk közgazdász-elhivatottságról néhány évi tanulás nélkül. S ráadásul egyesek szerint csak a munkahelyeken derül ki igazán, mi is az a közgazda . . .

Tehát — szerintem — ha nincs közgazdász hivatástudat eleinte, ha nem tüzesít át eleve a pálya szeretete — még nem baj. A gond az, ha sokáig elhúzódik a pályaválasztáson való utólagos gyötrődés, ha újra, meg újra előjön: „miért is jöttem én ide?", ha talajvesztettnek, kisiklottnak érezzük magunkat. Gond ez azért is, *mert így nehezebb az egyetemi életbe való beilleszkedés.*

Beilleszkedés — hazai pálya

Állandó belső kételyekkel élni — nemcsak a kedélyt, a hangulatot rontja, de végső soron és igen gyorsan *a tanulás rovására is megy.* Aki úgy érzi, hogy helytelenül választott, *vegye a fáradságot, és alaposan nézzen körül, hogy tulajdonképpen mit is szeretne mást csinálni.* Belső spekulálás helyett megvan a lehetőség arra, hogy immár kicsit felnyílt szemmel újra felmérje a terepet. S ha a kételkedő ez után mégis itt marad — az esetek döntő többsége erre példa — akkor azt már magával szembeni felelőssége teljes tudatában választotta. *Se a megszállott közgazdászoknak, se a bizonytalankodóknak nem jelenti ez az egyetem azt, hogy feltétlenül lezárt, szakbarbár diplomássá kell válni. Sőt!* Éppen a közgazdász pálya jellegéből fakad, hogy *széles körű tájékozottságot igényel.* Az egyetemista életforma pedig tág lehetőséget biztosít a tanuláson túli, egyéb ambíciók kiélésére is. *Jó már az első évben felfigyelni a különböző klubok szakmai rendezvényeire, a gyakran hirdetett, legkülönbözőbb témájú szakmai előadásokra.* Ezek a közvetlen ismeretszerzés mellett azzal a felbecsülhetetlen haszonnal is járnak, hogy *olyan új területekre engednek bepillantást, amelyekről esetleg az órákon eddig még nem volt szó. Így a bizonytalankodó, szakmaszerkezetében még kialakulatlan hallgatókat is orientálni tudja egy-egy ilyen előadás.* Nem is beszélve arról, hogy sok esetben *olyan határterületekre nyílik rálátás, amelyeket közelebbről megismerve, felfedezve később valóban szűkebb vagy tágabb életpályául választhatunk.* De már belső bizonytalankodás nélkül — a közgazdaságtudományok széles talaján.

A szakmai munkába való beilleszkedéssel egyenrangúan *fontos, hogy megtaláljuk magunkat mikrokörnyezetünkben is.* Azok, akiknek nem sikerült az első napokban mindjárt barátokra, barátnőkre szert tenni, *gyakorta magányosságról panaszkodnak.* Világméretű, létező gond ez. *S bármilyen furcsa, a vidámnak, gondtalannak tudott egyetemisták körében is gyakorta hallunk róla. Különösen a vidéki származásúaknak nehéz eleinte gyökeret verni.* Talán éppen ezért van az, hogy jó *néhány elsős lány belerohan az első adandó felsőbb éves karjaiba.* Csak interjukra, beszélgetésekre — s nem tudományos felmérésekre — tudok hivatkozni, amikor azt mondom, hogy az ilyen elsietett kapcsolatok jó részét nem motiválta több, mint az, hogy „bánom is én, csak legyen valaki". *Fontos, igen fontos kérdés a hosszabb-rövidebb időre való társválasztás,* legyen az barátság, vagy akár együtt járás. De valahogy úgy érzem, *ebben is a belső és külső harmónia keresése kell, hogy vezessen bennünket,* s nem az azonnali megoldás igénye. *Persze e téren nem lenne helyes feltétlenül a tudatosságot emlegetni* — de a hiányon hathatósan ezzel is segíthetünk.

Utak, célok és megoldási lehetőségek sokasága áll mindig előttünk — különösen az első egyetemi évek alatt. *Nem könnyű az eligazodás, nem könnyű az útkeresés és választás. Jó, ha tudjuk, nem egyedül vagyunk gondjainkkal. Tanácsért fordulni valakihez soha sem szégyen* — s alaposan szétnézni, *tájékozódni pedig egyenesen magunkkal szembeni feladat.* Mert végül is a jó közérzethez feltétlenül szükséges, hogy hazai pályán érezzük magunkat. S nem azért, hogy legyenek majd kellemes emlékeink, hanem, *hogy valóban diákéletünk otthona legyen az egyetem . . .*

A patronáló tanárok, instruktorok, KISZ-aktivisták mellett a Szerkesztőség munkatársai is szívesen vállalkoznak arra, hogy a beilleszkedést, tájékozódást segítsék. Személyes beszélgetésekkel is — meg azzal is, hogy hasonló témájú cikkek közlését napirendre tűzzük, ha erre igény mutatkozik. Mert a „kezdés" szinte újratermeli önmagát. Hiszen eltelik az első év, s lassan már az elsősök nyakán van, a szak-, szakágazat választás kérdésköre. De ez már valóban egy másik cikksorozat témája . . .

Koncz Gábor

Új utak, nagyobb lehetőségek

A kosárra dobás technikájának elsajátítása sok gyakorlatot kíván (Fotó: Eszes)

A müncheni olimpián és a többi nagy világversenyen százmilliók szeme előtt dőltek meg valaha fantasztikusnak és elérhetetlennek tűnő rekordok, szinte minden sportágban bámulatos a fejlődés az utóbbi időben, és a sport a tömegkommunikáció eszközeivel is, mind több és több embert hódít meg magának. De sajnos általában csak a szurkolás és a szemlélődés szintjéig. Ezzel párhuzamosan a tömegek, és ezen belül pedig különös tekintettel közöttünk,

egyetemisták, tanulók között ellentétes tendenciájú folyamat figyelhető meg. Egyre kevesebben sportolnak, mozognak rendszeresen, különböző felmérések, statisztikai adatok bizonyítják, hogy nem törődünk a testkultúrával,

elhanyagoljuk a szellemi tevékenységek intenzitásának fokozódásával a testedzést, ami rendkívül káros hatásokat, nem kívánt mellékjelenségeket okoz rengeteg ember életében. Nem feltétlenül döntő bizonyíték, de érdekes és

lehangoló annak a testnevelési felmérésnek az eredménye, amelyet az egyik egyetemen végeztek, és ahol kiderült, hogy általában az egyetemisták fizikai képességei messze elmaradnak még az egyébként sem magas átlagtól is,

vagy akár a katonai sorozó bizottságok jelentései, mely szerint a fiatalok egyharmada testi, fiziológiai okok miatt alkalmatlan katonai szolgálatra.

Ezek a tények, ezen kár keseregni, inkább a megoldás útját kellene megkeresni. Remélhetőleg ehhez

döntő segítséget fog nyújtani az a pécsi tanácskozás, amely január második felében lesz, és ahol pont ezek a kérdések szerepelnek majd döntő súllyal, vagyis az egyetemi testnevelési sport helyzetének javítása, és az ehhez kapcsolódó elméleti, gyakorlati problémák. A tanácskozás várható eredményeiről és témáiról beszélgettünk Wass Antallal,

a testnevelési tanszék munkatársával, aki a Művelődésügyi Minisztérium testnevelési és sportosztályának csoportvezetője, aki jelentős szerepet vállalt a pécsi tanácskozás előkészítéséből és nagyon jó ismerője ezeknek a problémáknak.

— A konferencia eredményeként milyen változások várhatók az egyetemi tömeg- és minőségi sport területén?

— Elöljáróban le kell szögeznem, hogy a felsőoktatási testnevelés és sport problémái nem ezen a konferencián fognak megoldódni, elsősorban a lehetőségek megteremtésével próbálunk majd segítséget nyújtani az egyetemista fiataloknak. Célunk olyan kommunista értelmiségi típus kialakítása akinek életében az intenzív szellemi munka mellett megfelelő helyet kap a testkultúra, a sport. A keretek megfelelő tartalommal való kitöltése viszont a testnevelési tanszékek és az egyetemi sportaktívák feladata.

Két fő kérdéscsoport kerül megvitatásra a tanácskozáson, a tanórai és tanórán kívüli testnevelés és a sportlétesítmények helyzete.

Szeretnénk elérni, hogy a kötelező testnevelési órák száma valamennyi felsőoktatási intézményben legalább heti két óra legyen, és ezen kívül a fakultatív órák lehetőségét is biztosítsuk.

Annál is inkább, mivel orvosi vélemények szerint a heti három óra mozgásos tevékenység az az élettani minimum, amelyet az emberi szervezet ebben a korban igényel. „Sportosabbá" kell válniuk az óráknak és meg kellene teremteni annak a lehetőségét, hogy mindenki a hozzá legközelebb álló sportágat választhassa a tanórai foglalkozások keretében. Ez feltétlenül pozitívan hatna a hozzáállásra, sokkal nagyobb kedvet csinálna mindenkinek a mozgáshoz. Meg kellene tanítani a hallgatókkal néhány sportág alapvető mozgáselemeit, amelyek folytatására az egyetem elvégzése után is lehetőség van.

Ez azonban kevés, a tanórák azok számára, akik szeretnék összemérni erejüket valamely sportágban, nem helyettesíthetik a versenyek légkörét.

A diáksportra éppen ezért nagy gondot kell fordítani. Arra kell törekedni, hogy ez egész évben folytonos és intenzív legyen, a lehetőségek kihasználásának ez alapvető feltétele. Ehhez is segítséget kívánunk nyújtani, a tömegsport szervezéséhez modelleket dolgoztunk ki, amelynek alapján, remélem, mindenhol meg fogják találni a legmegfelelőbb módot arra, hogy széles bázisát alakítsák ki a tömegsport-versenyeinek.

(Az elvek helyesek, ezt a munkát nem teherként, hanem a komoly szellemi munka feltételeként kell kezelnünk, ugyanis tény, hogy milyen frissítő a mozgás, a sportolás a megerőltető szellemi igénybevétel után. Szerz.)

— Tegyük fel, sikerül jó szervezéssel nagy tömegeket megmozgatni.

Ehhez alapvető feltétel a sportlétesítmények megléte, viszont ezek száma kevés és minőségük gyenge. Emellett furcsán hangzik, de a létesítményfejlesztésnek gyakran nem anyagi, hanem egyéb objektív akadályai vannak. A közgazdasági egyetemnek például, úgy gondoljuk, lenne pénze egy uszoda építésére, de ehhez terület is kellene, ez pedig nincs.

Vagy a másik jellemző példa, hogy az egyetem testnevelési tanszéke a Fővárosi Tanáccsal folytatott többszöri megbeszélés ellenére sem tudott megegyezésre jutni a Kinizsi kollégiummal szemben levő terület sportcélra való felhasználása érdekében. Mit lehetne tenni az ügy érdekében?

— Sajnos, konkrét dolgokat ezekben a kérdésekben most nem tudok mondani, de véleményem szerint nagyobb mértékű társadalmi összefogás nagyot lendíthetne a dolgok jelenlegi állásán.

— Mondotta, hogy

a konferencia fő célja az egyetemi és a főiskolai tömegsportbázis kiszélesítése, és ez helyes is. De úgy érezzük, hogy a minőségi sport, az élsportolók helyzete sem rendezett általában.

Van-e mód számukra is segítséget nyújtani?

— Míg az egyetemi tömegsport a Művelődésügyi Minisztérium, addig az egyetemi élsport az OTSH hatáskörébe tartozik. Így

ebben az ügyben csak saját véleményemet mondhatom el. A kettős irányítás sok ellentmondást rejt magában, sokan úgy érzik, nincs igazi gazdája az egyetemi/ minőségi sportnak.

Sok helyen a sportköri elnök és a testnevelési tanszék vezetője nem ugyanaz a személy, és ez még inkább növeli a gondokat. Nem megoldott továbbá az egyetemi sportkörök közötti konstruktív együttműködés. Ennek megvalósítása pedig jelentősen hozzájárulhatna a magyar egyetemi sport általános színvonal-emelkedéséhez.

Jó lenne, ha minden egyetemen lenne egy kiemelkedően működő szakosztály, amely magához vonzaná az adott sportágban legkiválóbb főiskolásokat, egyetemistákat. Annak viszont, hogy a szabad áramlásnak ne legyen akadálya, szükséges feltétele az egyetemi sportkörök megegyezése, az élsportolók helyzetének és támogatásának kérdésében. Köztudott, hogy világszínvonalú eredmények produkálása mekkora energiát igényel, amit a folyamatos, intenzív szellemi munkával nem könnyű egyeztetni, de hogy mégis lehet, azt számos élsportolónk példája is bizonyítja.

Feltétlenül segíteni kell az egyetemeken és főiskolákon tanuló élsportolókat, mivel az egyén és társadalom szempontjából is sokkal hasznosabb a sportolókat tanulásra ösztönözni, mint sportállásokba elhelyezni őket. A segítség formája persze nem a diploma megszerzésének, a tanulmányi követelmények leszállításával való megkönnyítése, hanem olyan szociális támogatási rendszer megszervezése (kollégium, étkezés, konzultáció), amely a többletmunkából adódó hátrányokat enyhíti. A tudást meg kell követelni, a hozzá vezető úton kell segítséget nyújtani.

(Ehhez a kérdéshez szeretnénk hozzáfűzni, hogy véleményünk szerint a jelenlegi sportegyesületeken belül a kiemelt szakosztályok fejlesztése helyett, talán célszerűbb lenne egy reprezentatív budapesti egyetemi sportkör létrehozása vagy valamelyik jelenlegi egyetemi sportkör bázisán, vagy mintegy ezek fölött. Miért nincs például a legnépszerűbb sportágban, a labdarúgásban kiemelkedő egyetemi csapat? Azokból az első osztályú labdarúgókból, akik a közelmúltban diplomát szereztek, vagy jelenleg is egyetemi tanulmányokat folytatnak, egész jó kis NB I-es csapatot lehetne összeállítani.

Az élsport és a tanulás kapcsolatáról pedig fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy jó lenne már tudomásul venni, és tudatosítani magunkban azt a tényt, hogy egyetemet végezni és élsportolónak lenni milyen óriási erőfeszítéseket igényel és aki kételkedik benne, próbáljon meg egyszer fizikailag, idegileg kimerülten tanulni.)

Ujvári—Bánki

Használjuk ki...

A testnevelési tanszék irányításával működő egyetemi tömegsport bizottság Török György testnevelő tanár vezetésével az 1973/74. tanévben bevezette — a korábban kidolgozott — új bajnoki rendszert, megkezdődtek a tömegversenyek, házibajnokságok.

Az új bajnoki rendszer értelmében ősszel a kari- és kollégiumi háziversenyek, tavasszal az egyetemi- és kollégiumok közötti döntők kerülnek megrendezésre. A tömegversenyeket és házibajnokságokat, asztalitenisz, kézilabda, kosárlabda, labdarúgás, röplabda, sakk és tollaslabda sportágakban rendezünk.

A rendezés alapvető feltételei biztosítottak, a legnépszerűbb sportág, a kispályás „focibajnokság" a László Kórház pályáján zajlik.

Az őszi sportrendezvények — a programok szerint — a sportfelelősök irányításával folynak. Többségében lebonyolódtak a tömegversenyek, házibajnokságok, bajnokokat, bajnokcsapatokat avattak, szervezik a kari, kollégiumi válogatott csapatokat.

Az I. évfolyam, mint önálló kar — a szervezőmunka elhúzódása miatt — kissé megkésve indította be sportmunkáját, de tevékenységük sikeres és rövidesen utolérik a többieket.

Asztalitenisz sportágban a karok és kollégiumok megrendezték háziversenyeiket, kézilabda és röplabda sportágban felmérés alapján válogatottakat állítanak össze,

kosárlabdában folynak az igen népszerű „Kongreszszusi Kupa" selejtező mérkőzései,

kispályás „fociban" már döntőre készen állnak a győztes csapatok, sakkoznak a karok és kollégiumok fiataljai, és több-kevesebb sikerrel tollaslabdáznak a lányok. Kár, hogy kezdeti lelkesedésük nagyon lecsökkent?!

Dicséretesen szerepeltek Jancsó Kornél és Kiss Zoltán által szervezett és vezetett kollégiumi kispályás labdarúgócsapatok, amelyek a budapesti kollégiumi bajnokságban a 2., 3. és 4. helyezést érték el 24 induló csapat között. Reméljük, hogy tavasszal sikereiket tovább folytatják.

Kiemelkedik a Kinizsi kollégium sportmunkája, ahol mintaszerű asztalitenisz és kosárlabda-bajnokság zajlott le

Virágh József kollégiumi sportfelelős irányításával.

Nagy segítséget kaptak a kollégiumok, sportmunkájukhoz Molnár tanár úr kezdeményezésére a gazdasági főigazgató anyagi támogatásával, mely lendítően hatott a kollégiumok sportéletére.

Jelentősen bővültek nemzetközi kapcsolataink. Sikeres túrán vettünk részt Jugoszláviában, meghívást kaptunk Prágából, vendégül láttuk a berlini fiatalokat, „focistáink" tavasszal külföldre utaznak.

Felkészülten várjuk a tavaszt, az egyetemi és kollégiumi döntők lebonyolítására készen állunk,

szervezzük a Szegeden megrendezésre kerülő Tudományegyetemek Felszabadulási Kupáján részt vevő sportdelegációt, aktívan készülünk a „KEN" programjára és egyéb sporttalálkozókat szervezünk.

A vizsgaidőszak és a koncentrált oktatás ideje alatt

(74. január 7-től) hétfőn, szerdán, pénteken 10—12-ig a Kinizsi játékcsarnokban férfi hallgatók, kedden, csütörtökön 10—12-ig az egyetem tornatermében leány hallgatók részére kosárlabdázásra, kedden és csütörtökön 9 órakor a Sportuszodában vegyes csoportok részére úszásra nyílik lehetőség

a testnevelési tanszék szervezésében. Használjuk ki a lehetőségeket!

Spiellmann János
KISZ VB sportfelelőse,
egyetemi tömegsport bizottság vezetője

Őszintén — Vidátscsal

A magyar labdarúgás általános színvonalának visszaesése a sorozatos eredménytelenségek láttán tény. Abban viszont, hogy ezt milyen okok, milyen tényezők alakították ki, a vélemények már nagyon megoszlanak, szakemberek és szurkolók körében, egyaránt. Nem ezen érvek jogosultságának vagy jogosulatlanságának vizsgálata a cikk témája, de annyiban érdekes, hogy szinte mindig, mindenhol erről vita alakul ki. Általában abban egyetértenek, hogy a „labdarúgó-társadalom" morális helyzete eléggé zilált, s ez egyik döntő tényezője a jelenlegi állapotnak. Ha megkérdeznénk száz embert arról, hogy véleménye szerint, milyen emberek a futballisták, biztos, hogy legalább a felének még akkor is, ha soha nem látott focimeccset, vagy soha nem ismert egyetlen futballistát sem, az lenne a véleménye, hogy erkölcstelenek, felelőtlenek, csak a mának élnek, szórják a pénzt, ezt pedig tehetik, mert nekik van elég. Mondják, mert ez a közfelfogás, bár kétségtelen, hogy van objektív alapja is. Az viszont biztos, hogy Vidáts Csaba az egyetem levelező tagozatának negyedéves hallgatója, a Vasas többszörös válogatottja nem ilyen ember. Ő ezeket a problémákat belülről, tehát az is elképzelhető, hogy éppen ezért jobban látja.

— Véleményed szerint általánosan reálisak ezek a jelzők a labdarúgókra?

— Mi futballisták is biztosan ugyanolyanok vagyunk, mint mások. Közöttünk is vannak rosszabbak, jobbak „nehezebb" vagy „könnyebb" fiúk. A helyzet az, hogy a labdarúgókat eléggé széles körben ismerik, szinte még magánéletük is a nyilvánosság előtt zajlik, ezért egy-egy kirívó esetből az emberek már nagyon könnyen általánosítanak, és ez hiba. Kétségkívül, anyagi lehetőségeink az átlagnál lényegesen magasabbak, és gondolom ilyen helyzetben bizonyos fokig természetes is, hogy az ember többet költsön arra, ami számára nagyobb jelentőséggel bír. Az már egy más kérdés, hogy mindenki önmaga dönti el, hogy mi az, amire a pénzét költi. De ezzel úgy érzem, így van a jól keresők többsége.

— Az igaz viszont ugye, hogy a labdarúgók között, jó néhány más sportág képviselőihez viszonyítva kevesen vannak olyanok, akik aktív játékoskoruk alatt képzik magukat, tanulnak, gondolnak a jövőjükre? Pedig példa azért van itt is erre, itt a tiéd és a többieké, akik szintén végeztek, vagy végeznek valamilyen felsőoktatási intézményben. Nappali tagozaton például csak elvétve találkozni egy-egy futballistával. Ennek mi lehet az oka?

— Először is hosszú ideig nem egy ilyen kifejezetten „intellektuálisnak" tartott sportágnak, gondolok itt például a vívásra vagy a teniszre, lényegében véve egészen más társadalmi rétegek jelentették a bázisát. A labdarúgás mindig is szélesebb tömegekre támaszkodott. De azért nem igaz, hogy a futballisták abszolút nem tanulnak, ami bizonyítható azzal is, hogy nálunk a Vasasban egyetlen ember kivételével mindenki leérettségizett már. Azért ez is valami. És gondolom egyre többen leszünk olyanok, akik felismerjük, hogy életünk nem abból a tíz évből áll, amit teljes erővel végigjátszhatunk. Ilyenkor az embert sokan ismerik, minden problémája viszonylag könnyen megoldódik. De ha szögre kerül a futballcipő, akkor már kell valami, ami a következő évtizedekben biztos alap, a jövő szempontjából megnyugtató tény. Ez pedig egyre inkább csak a tanulással megszerzett tudás, a diploma lehet.

Egyébként én is szívesebben járnék nappalira, de sajnos ezt edzésidőbeosztás, a mérkőzések, edzőtáborok ideje nem teszi lehetővé. Egyéni sportágakban ezt sokkal könnyebb megoldani.

— A tanulás, a továbbképzés, tehát nagyon fontos dolog. Jó az, hogy egyre többen gondolnak erre. De azért azt hiszem, hogy számodra is jelenleg elsődleges dolog a foci. Akkor beszélgessünk erről is egy kicsit! Szerinted mi lehet az oka a sikertelenségnek, morális, szervezeti, technikai, módszertani, vagy személyes problémák, vagy esetleg mindez együttvéve. Egyáltalán igazuk van a bírálatoknak?

— Szerintem az alapvető oka sportágunk stagnálásának, hogy jelenleg egyszerűen nem rendelkezünk klasszis labdarúgókkal, olyanokkal, akik nemzetközi mércével mérve is megállják a helyüket. Vannak jó futballistáink, de ez kevés. És sajnos ahogy az ifimezőnyt elnézem, egy ideig nem is várhatunk számottevő változást. Persze nem ez az egyetlen dolog járul hozzá a balsikerekhez. A társadalmi helyzetünk sem tisztázott, nincsenek írásban rögzítve a jogaink és a kötelességeink, ez rontja a légkört, a morális helyzetet. Ma jórészt szimpátia kérdése az, például, hogy egy focista mennyit keres, vagy mit engedhet meg magának. Nem hiszem, hogy bizonygatnom kellene ennek károsságát. Nem lenne szabad megfeledkezni arról, hogy a játékos úgy él, ahogy engedik, azt csinál, amit mondanak neki. Bár állítólag készül egy határozat, amely hivatott lesz tisztázni ezeket a problémákat. Ezzel nyugodtabbá tehető a légkör, sok minden másként történhet majd.

— Várható e sikeresebb szereplés, 1974-ben adottak-e ehhez a személyi feltételek? Igaz-e az a mende-monda, hogy a Vasasban jelenleg „égetitek" az edzőt, ezért szerepeltek ilyen rosszul?

— Legelőször talán az utolsó kérdésre válaszolnék, már hallottam ezt a „mesét". Egyszerűen hazugság, senkinek nem állna érdekében, hogy így tegyen. Nem megy a csapatnak, még szerencsénk sincs, így hát természetes, hogy a hangulat sem a legjobb. Több személyes probléma is adódott, többek között velem is, és bár azt megfogadtam, hogy erről a fegyelmiről soha nem nyilatkozom, de azt nyugodtan kijelenthetem, hogy az ellenem felhozott dolgok jogtalanok és alaptalanok voltak.

A válogatottról annyit, hogy a nemzetközi erőviszonyok kiegyenlítődtek, ma már senki ellen nem lehet biztosra menni. A már említett problémák ellenére talán, ha a sajtótól és a közönségtől több támogatást kaptunk volna, nagyobb önbizalommal jobbak lehettek volna az eredmények. Jövőre nem bizonyíthatunk, és ezért talán a legjobban a szövetségi kapitányt, Illovszky Rudolfot sajnálom, aki kiváló ember és kitűnő szakember, és akin tényleg semmi nem múlott.

— Köszönöm az interjút Csaba és sok sikert a vizsgákhoz!

Ujvári József

Elvesztek az erdőben?

Lapunk sportrovata tervbe vette, hogy rendre bemutatja az egyetemen működő szakosztályokat. Mindjárt egy nagyon érdekes és a sportágak között különös helyet elfoglaló szakosztály, a természetjáró-szakosztály lett volna az első a sorban. De nem lett. Egyszerűen azért, mert nem találhatók meg, senki nem tud róluk. A testnevelési tanszéken — igazán illetékes hely — kapott maximális információ az volt, hogy érdeklődjünk a szertárosnál.

De hát erre még a sok mindent tudó szertáros sem volt képes válaszolni. Hát nem furcsa helyzet? Ennyire bonyolult és szerteágazó lenne az a kérdés, hogy a természetjáró-szakosztály hol tartja az edzéseit? Ezek után úgy tűnik, igen. Persze, ezen tények ismeretében jogosan felmerülhet a kérdés: tartanak-e egyáltalán edzéseket? De hát kellő ismeretek hiányában jobb ha erre nem válaszolunk. Ha azonban tartanak, akkor arról miért nem tudhat más is! Hátha valakinek év közben jön meg a kedve a szakosztályi természetjárásra?

Most tehát rövidebbek lettünk egy szakosztály bemutatásával (s nem titok: népszerűsítésével), de gyarapodtunk egy glosszával. S mindennek csak egy oka van: a tájékoztatás hiánya.

(b. l.)

Képtelen vállalati természetrajz

A TITKÁRNŐ

A titkárnő ott kezdődik, ahol a titkár végződik. Ha valakinek titkára van az már legalább miniszter. A titkárnő illeték nélkül örökölhető, de előtte deritsük ki, miért hagyta itt elődünk. Néhány rossz vezetőt ugyanis még csak elvisel valahogy egy vállalat, de egy rossz titkárnőt sohasem. A rossz titkárnő főnökével ellentétben ugyanis szembetűnő. Ott ül kint, mindenki szemeláttára és mindenki fülehallatára.

A jó titkárnő viszont kincs. Tudja kinek kell köszönni és kinek kell fogadni a köszönését. Kit kell beengedni és kit kell eltávolítani. Kinek kell új évkor aktatáskát, naptárt és noteszt küldeni. Ki hány cukorral issza a kávét. Kinek jó a durál pohár és kinek a Herendi. Ki kap a whiskyből. Ki szív Nikotex munkást és ki Kentet. Mikor lesz az igazgatósági ülés és ki lesz az igazgató. Mikor lesz a feleségünk születésnapja, és hogy hívják a gyermekeinket. Tudja születési dátumunkat, személyi igazolványunk számát, kedvenc felvágottunkat, nyakbőségünket. Bedobja a lottót, és kidobja Bobulát, aki állandóan a nyakunkra jár. Beszedi helyettünk az orvosságot és kiszedi beosztottjainkból az igazságot. Bekéri a minket érdeklő aktákat és kikéri a minket ért rágalmakat. Beteszi a fridzsiderbe a vacsoránkat és kiteszi lelkét.

Egy jó titkárnő a sírig kísér minket, ott pedig szomorúan konstatálja, hogy az emberek előzetes bejelentés nélkül járulnak földi porainkhoz. Bár egyszer az egyik vállalattól valaki kiment a temetőbe, volt főnökéhez és haza ig szaladt ijedtében, mert a sír előtt márványíróasztalnál ült a titkárnő, kávét főzött és közölte, az osztályvezető kartás siron kívül tartózkodik.

Azóta is csak egyre hajtogatja, hogy a titkárnő ooott ül és zoord tekintettel aaazt mondta, hoogy... Dadogásából sohasem gyógyult ki, ezért kénytelenek voltak áthelyezni. Letették a bejárathoz eligazítónak.

— farkasházy —

— ÜDVÖZLÖM, jaj de jó, hogy látom, már vártam magát, ezért legjobb ha helyet foglal, ne oda, az az én helyem, csak abban a fotelben tudok fontos kérdésekről beszélni. Na akkor térjünk a tárgyra, sajnos, nincs időm, de mindjárt el kell mennem, a téma most már nem tűr halasztást. Ugye iszik kávét?! Gondolkoztam a dolgon, miért is jött hozzám, kezdjük mindjárt az elején. Áh, már itt is van a jó finom kávé, remélem, forrón szereti, mert ez már teljesen kihűlt, hiszen az öt perccel ezelőtti tárgyalásra kettővel többet főzött Jolika, és mit is akartam mondani. Hány cukorral issza?

— Örülök, hogy végre megbeszélhetjük ezt a nem mindennapi problémát, azonban előre meg kell mondanom, hogy csak egy tiszta kávéskanalunk van, keverje föl ezzel, nem nyaltam meg, kíváncsi lennék majd a maga véleményére is. Szeretem az őszinte beszédet, bár, ha megengedi, belekortyintok, otthon valahogy nem ízlik ennyire, pedig egy csipetnyi sót is teszünk bele, akar egy kis sót, de nyugodtan szóljon közbe, ha van valami kérdése. Bocsánat, rossz útra ment, krák... krák... ühüm.

— NE MONDJA?! Ezt a módszert még nem próbáltam meg, viszont a Zacc eszpresszóban igazán nagyon jó kávét főznek, menjen majd be, ha egyszer arra jár, számadatokat most nem tudok mondani, még nem készült el végleges formában a jelentés, de azért tegyen egy bélást a blokk alá, különös tekintettel az idő rövidségére, ezt szeretem legjobban, az utolsó kortyot. Ha nincs kifogása ellene, akkor most élvezem, áh... hogy is fejeztem be az előző mondatot, te jó ég! Lecseppentette a nyakkendőjét, miért nem vigyáz egy kicsit jobban, na várjon, ezt azonnal ki kell szedni, köpjön a zsebkendőjére!

— Véleményem szerint nem szabad figyelmen kívül hagynunk a lényeges összefüggéseket sem, ugye mondtam, hogy kijön, bárcsak több időm lenne. Rágyújt?! Ilyenkor kávé után nem bírom megállni, pedig egyébként már rég leszoktam róla, jelenleg napi huszonkét kávét iszom, ha éjszakázom, akkor valamivel többet, szóval ebben a témában még sok minden lehetséges, magát is felfrissíti, vagy elálmosodik tőle. Azért azt megjegyzem, hogy, elnézést, telefon... Halló, igen, én vagyok, kivel beszélek, ja maga az, Jolika, igen mindjárt végzünk.

— Ne haragudjon, látja mi van, bízom abban, hogy egyetért azzal, amit mondtam, mert ebben a kérdésben egy félreértés végzetes hibát okozhat.

— Ízlett? Akkor egészségére, még egyszer elnézést kérek, viszontlására.

— HŰHA, jó hogy megemlítette, ezt majd elfelejtettem, de nem is csoda, mert valami mindig szaladgál a fejemben, hiába, arany keze van a mi kis Jolikánknak! Képzelje, de ezt majd máskor, a megbeszélésünk bizonyára hasznos volt, ne felejtse el, hogy ezt bizalmasan közöltem, lehet, hogy már el se tudok menni, egyik megbeszélés a másik után, voltak sokkal szebb kávéscsészéink is, de már mind eltörtek, egy csöppnyi tejjel sem rossz, próbálja ki egyszer a mokkát, viszont, ha felgőzölik, akkor tüsszentenem kell.

— Most már igazán! Hívjon fel telefonon, ha valami nem világos, általában nem vagyok itt, de azt hiszem, nem lesz nehézsége, igyekeztem rövid lenni, még egyszer hangsúlyozni kívánom, hogy nem minden kotyogó egyforma, na akkor... na akkor, örültem a szerencsémnek, a legjobbakat, kikísérem, halló, Jolika, itt van már a kolléga, nagyszerű, akkor legyen szíves, tegyen oda két nagyon jó kávét!

Tormai László

Szamosi Zsuzsa

Nézem ezeket a rajzokat. Nem hibátlanok, nem árulkodnak zsenialitásról — „csak" tehetségről.

Korai lenne Szamosi Zsuzsát egyetemünk első éves hallgatóját művésznek nevezni, mert hiszen száz meg száz jó rajzoló van még rajta kívül, akik szintén nem művészek: kibontakozó tehetségük talaján, akaraterejük, egyéniségük révén azzá válhatnak. Kikapcsolódás, életcél valósulhat meg.

Szamosi Zsuzsa arcaira, kezeire érdemes odafigyelni. Szenvedéllyel alkot, nem önmagáért. Grafikáit — a sikeres kiállítások, az Indiai Gyermekrajz-pályázat alapján is lemérhetjük — különös gonddal rajzolja, pszichológiai, érzelmi tartalommal tölti meg.

Ezek közül mutatunk be most néhányat, mintegy bevezetésül további alkotásainak megismeréséhez.

— dobos —

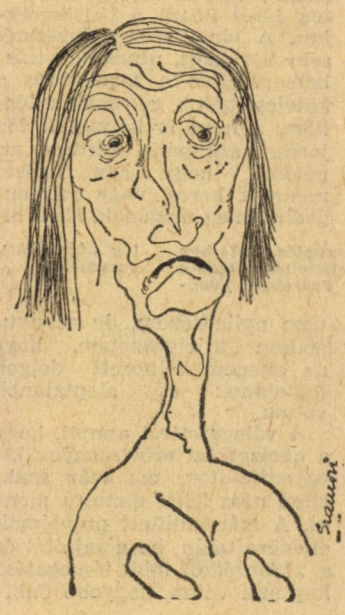

Mese habbal és anélkül

Élt egyszer, valahol a Duna egyik partján egy nagyon szegény mesterlegény (I. kategóriás). Úgy hívták, hogy Karácsongor. Az esze olyan volt, mint ahogy a mese is kezdődik: Hol volt, hol nem volt. Elhatározta ez a Karácsongor, hogy megkeresi eltűnt arájját, El Tündét. De merre keresse? Végül édesanyja, ki már elkészítette az útravalót, útbaigazította: Menj te fiam a Közgázra, rögtön a hamvaserdő mellett, balra fordulsz, s ott leled El Tündét. De ha mégsem, akkor másutt.

Így hát a mesterlegény elindult, hátha őt is felveszik majd az egyetemre. Ment, mendegélt, egyszercsak meg is érkezett. A kapuban egy nagy tábla (nem csokoládé) fogadta: Nincs karácsony Corvin nélkül! Egy életem, egy halálom, ezt az egyetemet megpróbálom, gondolta a legény. Benyitott a kapun.

Alighogy megszokta a szeme a nagy világosságot, Pali bácsit látta meg, aki azt mondta: „Sík mezőben hármas út, jobbra, balra szertefutóközépső célbajut... ugyanis a liftek nem működnek", tette hozzá pironkodva. A legény csak a fejit vakarta. Híjnye, az áldóját, ezt nem mondta az anyukám. Most hogy menjek be, hogy keressem meg El Tündét?

Ekkor hirtelen egy négyszög kerekedett, majd nagy égzengés után, előpattant egy szörpautomata. Megijedt ám a legény, ismerte már hírbül, tudta, hogy ez nagy betyár, csak elvesz, de nem ad semmit!

Ám ezúttal csoda történt.

— Mit keresel a birodalmamban? — mordult rá a szörpautomata. — Remélem, vadkörteszörpöt akartál inni? Régi jószág vagyok, de még élő ember nem akadt, aki szörpöt is, poharat is egyszerre kapott volna. Ehhez tartsd magad.

De a legény sem volt ám rest. (A rest ugyanis kétszer fárad, ő pedig annyira fáradt volt már, elég volt egyszer is.) Így szólt hát: Mit dumálsz nekem összevissza, inkább add ide azt a varázssípot, amit különben mindjárt elveszek tőled. A szörpautomata kénytelen volt odaadni, s a legény így továbbmehetett.

Első útja a klubba vezetett, itt azonban egy üveghegy állta az útját. Sörösüveghegy. Sok-sok hegyet látott már életében (nem csoda, hisz az Alföldön nevelkedett), de ekkorát még sohase. Meg se próbálta, hogy felmásszon a tetejére, inkább ivott egy iskolatejet. Ám ekkor hirtelen megjelent egy öntöttvasorrú bába. „Hát te mit keresel itt?" — kérdezte a legény. „Úgy hallottam, született valami jó ötleted, jöttem bábáskodni." Iszonyú méregbe gurult erre a fiú, s úgy földhöz teremtette az öntöttvasorrú bábát hogy az egyből átkerült a Hulladék számlára.

Mikor ezzel végzett, evett egy tepsibesült pogácsát, majd továbbindult. El Tünde, úgy látszik, eltűnt. Roppant elkeseredett a legény, szomorúan dúdolgatott magában, még a sípjába is belefújt. Erre csodák csodája, megjelent a vizsgaidőszak! Bűvös álmot bocsátott a legényre, aki csaknem öt hétig egyfolytában aludt a könyvtárban.

Az Öperenciás-tenger partján ébredt, egy nagy tócsa kellős közepén. Mi ez a nagy tócsa, kérdezte az előtte ülőt. „Ez még" tavalyi hó. Lefolyót, sajnos, nem készítettek az előadóhoz. De nem baj, a múltkor is ekkora halat fogtam ni, „mutatta a karjával".

Innen is mennie kellett (éppen csöngettek), amikor egy tündöklően szép, varangyosbékára lett figyelmes. Hasán felváltva ANAL és LINAL fényreklámok váltogatták egymást. A fiúnak egész belefájdult a feje. Egy úvéjeggyel eltakarta az arcát, de ez sem segített. „Hasonlít El Tündére, de mégsem az" — gondolta magában. Felemelte a varangyot és gyengéden megsimogatta. És íme, mint ahogy előre is sejtette, egy gyönyörű, ifjú hölgy állt előtte. „Szerencséd, hogy öreganyádnak szólítottál, én vagyok a Tudományok Királynője! Jótett helyébe jót várj: Hármat kívánhatsz. De annyit mondok: Vigyázz! Az első kívánság még ingyen van, a másodikért már 25, a harmadikért pedig ötven forintot kell fizetni. Tovább nem részletezem, szevasz, elmehetsz.

Rohant is a legény, ahogy a lába birta, még a tarisznyáját is ott felejtette, úgy mentette az irháját. Azonban még egy nagy veszély leselkedett rá. Egy nagy valami állta útját. Hát ez mi a csuda? — morfondírozott a fiú magában. Úgy vélem, hétfejű sárkány. Megszámolta a fejeit, nem egyszer, nem százszor, de csak mindig hét jött ki végül. S mivel épp hétfő volt, a fiú tudta, ez nem lehet más, csak a Hétfejű Sárkány. Ha kedd lenne, akkor ez egy Keddi Hétfejű Sárkány lenne és így tovább. A Sárkány eközben egyfolytában tüzet okádott. Hát te mért okádsz, csak nem most jössz a menzáról? — szólította meg a fiú. „Azért okádok — mondta a sárkány —, mert elkezdődött a fűtési idény. Én vagyok a fűtő."

Továbbment hát a fiú, s mikor egy stencilbe ütközött. (Ipar) karod erős, szíved emelkedett végtelen a TÉR mely munkára hív. A fiú elolvasta, majd belefújt a sípjába. Egyből ott termett egy TÉR képviselő. Le TÉRdelt a fiú előtt, fel TÉRképezte a TERepet, majd elTERült. A legény felsegítette, inni adott neki, úgy, hogy az lassan magához TÉRt. Mi történt veled? — kérdezte Karácsongor nagy részvéttel. „Nagy az én bánatom" válaszolta amaz. „Az történt, hogy mivel nem jártunk előadásra, ezért csupa olyan anyagot adtak ott le, ami nem volt benne a jegyzetben. Így akartak velünk kitolni. Most azonban változott a helyzet — folytatta szipogva. — Mióta nincs jegyzet (mióta nincs, ki tudja), úgy akarnak velünk kitolni, hogy azt mondják el előadáson, ami a jegyzetben van. A fiú rémülten látta, hogy itt bizony az ő sípja nem sokat ér. De mivel épp Húsvét közelgett, őt pedig Karácsongornak hívták, adott a TÉRképviselőnek egy statisztika és egy pg. jegyzetet. Legalább neki legyen.

Közben újra a kapunál találta magát. Igaz, nem magát kereste, hanem El Tündét, de ennek is nagyon örült. „Megtalálta El Tündét?" — szólt utána a portánál Pali bácsi. „Nem" — válaszolta a fiú, és vidáman fütyörészve kilépett a kapun. Azóta boldogan él, hacsak nem boldogtalanul.

Földes Péter

KÖZGAZDÁSZ

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem lapja
Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt
Felelős szerkesztő:
FARKASINSZKY TIBORNÉ
Szerkesztőség: Budapest IX., Dimitrov tér 8
Telefon: 257—207
Kiadó: Hírlapkiadó Vállalat
Budapest VIII., Blaha L. tér 3.
Felelős kiadó: Csollány Ferenc
Készül a Szikra Lapnyomdában